2025/1235

25.6.2025

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2025/1235 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Μαρτίου 2025

σχετικά με το μέτρο κρατικής ενίσχυσης SA.54155 (2021/NN) που έθεσε σε εφαρμογή η Ισπανία — Διαιτητική απόφαση όσον αφορά την Antin

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2025) 1781]

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις ([1]) και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με ηλεκτρονική κοινοποίηση της 17ης Απριλίου 2019, η Ισπανία κοινοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), τη διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε στις 15 Ιουνίου 2018 από το διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο συστάθηκε υπό την αιγίδα του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (στο εξής: ICSID), στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και Antin Energia Termosolar B.V. (στο εξής, από κοινού: Antin) κατά Ισπανίας ([2]). Με τη διαιτητική απόφαση που ελήφθη κατά την ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας, όπως τροποποιήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2019 με διορθωτική απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου ([3]), χορηγείται στην Antin αποζημίωση ύψους 101 εκατ. EUR, μαζί με τόκους επί του ποσού αυτού και συνεισφορά στις δαπάνες της διαδικασίας διαιτησίας, την οποία θα καταβάλει η Ισπανία λόγω παραβίασης από την εν λόγω χώρα της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (στο εξής: ΣΧΕ) ([4]) (στο εξής: διαιτητική απόφαση).

(2) Κοινοποιώντας τη διαιτητική απόφαση, η Ισπανία ενήργησε σύμφωνα με την υποχρέωσή της δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η οποία υπενθυμίζεται επίσης στην απόφαση της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2017 στην υπόθεση SA.40348 ([5]) (στο εξής: απόφαση της Επιτροπής του 2017).

(3) Με επιστολή της 19ης Ιουλίου 2021, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ισπανία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ όσον αφορά τη διαιτητική απόφαση (στο εξής: απόφαση κίνησης της διαδικασίας).

([1]) ΕΕ C 450 της 5.11.2021, σ. 5.

([2]) Υπόθεση αριθ. ARB/13/31 του ICSID. Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στη διεύθυνση https://icsid.worldbank.org/cases/case-database/case-detail?CaseNo=ARB/13/31.

([3]) Βλ. υποσημείωση 2.

([4]) Η ΣΧΕ είναι διεθνής συμφωνία που εφαρμόζεται στον τομέα της ενέργειας. Υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 1994, μεταξύ άλλων, από την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: Ένωση), καθώς και από την Ισπανία, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο, και άρχισε να ισχύει τον Απρίλιο του 1998, βλ. απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 1997 (ΕΕ L 69 της 9.3.1998, σ. 1). Οι διατάξεις της ΣΧΕ περιλαμβάνουν την προστασία των επενδύσεων, το εμπόριο ενεργειακών υλικών και προϊόντων, τη διαμετακόμιση και την επίλυση διαφορών. Η Ένωση αποχώρησε από τη ΣΧΕ τον Ιούνιο του 2024 (βλ. απόφαση 2024/1638 του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2024). Η Ισπανία αποχώρησε επίσης από τη ΣΧΕ τον Απρίλιο του 2024.

([5]) Απόφαση C (2017) 7384 final της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.40348 (2015/NN) — Ισπανία — Στήριξη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπαραγωγή και απόβλητα (ΕΕ 2017/C 442/01), αιτιολογική σκέψη 165.

(4) Η απόφαση κίνησης της διαδικασίας δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([6]). Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας.

(5) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από 23 ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ αυτών και από την Antin. Η Ισπανία δεν υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Με επιστολές της 1ης Φεβρουαρίου 2022 και της 25ης Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή διαβίβασε αυτές τις παρατηρήσεις στις ισπανικές αρχές, στις οποίες δόθηκε η δυνατότητα να απαντήσουν. Η Ισπανία διαβίβασε τις παρατηρήσεις της με επιστολές της 20ής Απριλίου 2022, της 3ης Ιανουαρίου 2023, της 27ης Νοεμβρίου 2023 και της 29ης Ιανουαρίου 2024.

(6) Η Ισπανία υπέβαλε συμπληρωματικά στοιχεία στις 6 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 4 Μαρτίου 2025 οι ισπανικές αρχές συμφώνησαν κατ' εξαίρεση να παραιτηθούν από τα δικαιώματά τους που απορρέουν από το άρθρο 342 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 1/1958 του Συμβουλίου ([7]), και δέχθηκαν η παρούσα απόφαση να εκδοθεί και να κοινοποιηθεί στην αγγλική γλώσσα.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΔΟΕΝΩΣΙΑΚΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ ([8])

(8) Κατά πάγια νομολογία της Επιτροπής ([9]) και του Δικαστηρίου ([10]), οι ενδοενωσιακοί μηχανισμοί διαιτησίας μεταξύ επενδυτών και κρατών οι οποίοι απορρέουν από διμερείς επενδυτικές συμφωνίες (στο εξής: ΔΕΣ) και από τη ΣΧΕ αντιβαίνουν στο δίκαιο της ΕΕ, και ιδίως στο άρθρο 19 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΣΕΕ), στα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ και στην αρχή της αυτονομίας της έννομης τάξης της ΕΕ.

(9) Στις 6 Μαρτίου 2018 το Δικαστήριο έκρινε στην απόφαση *Achmea* ότι οι ρήτρες διαιτησίας μεταξύ επενδυτών και κρατών στις ενδοενωσιακές ΔΕΣ είναι ασυμβίβαστες με τις Συνθήκες της ΕΕ, και ιδίως με τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, διότι οι εν λόγω ρήτρες θίγουν την αυτονομία του δικαίου της Ένωσης ([11]).

(10) Το σκεπτικό της απόφασης Achmea ισχύει επίσης για την ενδοενωσιακή εφαρμογή της ΣΧΕ, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφαση Komstroy ([12]). Με την απόφαση αυτήν, το Δικαστήριο έκρινε ότι μια διάταξη όπως το άρθρο 26 της ΣΧΕ αποσκοπεί, στην πραγματικότητα, στη ρύθμιση των διμερών σχέσεων μεταξύ δύο εκ των συμβαλλομένων μερών της ΣΧΕ, κατ' αναλογία προς τη διάταξη της επίμαχης ΔΕΣ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Achmea ([13]). Το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι οι ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες που κινούνται σύμφωνα με το άρθρο 26 της ΣΧΕ δεν θα υπόκεινται στις διαφορές οι οποίες ενδέχεται να αφορούν την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στο σύστημα ένδικων βοηθημάτων και μέσων που υποχρεούνται, κατά το άρθρο 19 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της ΣΕΕ, να προβλέπουν στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ([14]). Το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 26 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΣΧΕ πρέπει, ως εκ τούτου, να έχει την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους σχετικά με επένδυση του εν λόγω επενδυτή στο πρώτο κράτος μέλος ([15]).

([6]) ΕΕ C 450 της 5.11.2021, σ. 5.
([7]) Κανονισμός αριθ. 1 του Συμβουλίου περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος (ΕΕ P 17 της 6.10.1958, σ. 385).
([8]) Βλ. επίσης απόφαση της Επιτροπής του 2017, τμήμα 3.5.3.
([9]) Βλ. για παράδειγμα το τμήμα 3.5.3 της απόφασης της Επιτροπής του 2017 και την αιτιολογική σκέψη 160 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.
([10]) Βλ. σχετικά την απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 6ης Μαρτίου 2018 στην υπόθεση C-284/16, Slowakische Republik κατά Achmea BV, ECLI:EU:C:2018:158 (στο εξής: απόφαση Achmea) και την απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, République de Moldavie κατά Komstroy LLC, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655 (στο εξής: απόφαση Komstroy).
([11]) Βλ. σκέψεις 58 έως 60 της απόφασης Achmea.
([12]) Βλ. σκέψεις 65 και 66 της απόφασης Komstroy.
([13]) Βλ. σκέψη 64 της απόφασης Komstroy.
([14]) Βλ. σκέψη 59 της απόφασης Komstroy.
([15]) Βλ. σκέψη 66 της απόφασης Komstroy.

(11) Με την απόφαση Romatsa, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι διαιτητική απόφαση που εκδίδεται στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους, βάσει ρήτρας διαιτησίας που προβλέπεται σε διεθνή συμφωνία, είναι ασυμβίβαστη με το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως με τα άρθρα 267 και 344 ΣΛΕΕ, και, ως εκ τούτου, δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα και δεν μπορεί να εκτελεστεί ([16]). Επομένως, μια τέτοια απόφαση δεν μπορεί να έχει κανένα αποτέλεσμα και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εκτελεστεί προκειμένου να καταβληθεί η αποζημίωση που επιδικάστηκε με την εν λόγω απόφαση. Εν προκειμένω, δικαστήριο κράτους μέλους δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να προβεί στην εκτέλεση της εν λόγω απόφασης προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους της να επιτύχουν την καταβολή της αποζημίωσης την οποία τους επιδίκασε ([17]).

(12) Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έλαβαν διάφορα μέτρα για την εφαρμογή ή την κατ' άλλον τρόπο διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αποφάσεων του Δικαστηρίου.

(13) Στις 15 Ιανουαρίου 2019 τα κράτη μέλη υπέγραψαν δήλωση σχετικά με τις συνέπειες της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Achmea και σχετικά με την προστασία των επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ([18]).

(14) Στις 5 Μαΐου 2020 23 κράτη μέλη υπέγραψαν συμφωνία για τη λήξη των ενδοενωσιακών ΔΕΣ, η οποία άρχισε να ισχύει στις 29 Αυγούστου 2020 ([19]). Τα άλλα κράτη μέλη κατήγγειλαν διμερώς τις οικείες ενδοενωσιακές ΔΕΣ, με αποτέλεσμα όλες οι ενδοενωσιακές ΔΕΣ να έχουν αφαιρεθεί επίσημα από την έννομη τάξη ([20]).

(15) Στις 26 Ιουνίου 2024 η ΕΕ και τα κράτη μέλη υπέγραψαν δήλωση σχετικά με τις έννομες συνέπειες της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Komstroy και την κοινή αντίληψη σχετικά με τη μη εφαρμογή του άρθρου 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας ως βάσης για την ενδοενωσιακή διαιτητική διαδικασία. Ολοκλήρωσαν επίσης τις διαπραγματεύσεις σχετικά με το κείμενο επίσημης διεθνούς συμφωνίας μεταξύ τους με σκοπό να δοθεί τέλος στη συνέχιση των ενδοενωσιακών διαιτητικών διαδικασιών που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης ([21]). Ειδικότερα, η δήλωση και η συμφωνία διευκρινίζουν, προς όφελος των διαιτητικών και λοιπών δικαστηρίων, ότι η ρήτρα διαιτησίας που προβλέπεται στη ΣΧΕ δεν εφαρμόζεται —και ουδέποτε εφαρμόστηκε— στις σχέσεις μεταξύ επενδυτή της Ένωσης και άλλου κράτους μέλους.

(16) Για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στις 27 Ιουνίου 2024 η Ένωση και η Ευρατόμ κοινοποίησαν στον θεματοφύλακα της ΣΧΕ την αποχώρησή τους από τη ΣΧΕ ([22]), καθώς κρίθηκε ότι, ελλείψει ουσιαστικών τροποποιήσεων, η ΣΧΕ δεν συνάδει πλέον με τις αρχές της συμφωνίας του Παρισιού, τις απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, καθώς και με τα σύγχρονα πρότυπα προστασίας των επενδύσεων. Επιπλέον, όπως εξηγείται στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης για την απόφαση αποχώρησης, η ΣΧΕ δεν συνάδει με την αρχή της

([16]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψεις 42 έως 44.

([17]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψη 44· βλ. επίσης απόφαση της 14ης Μαρτίου 2024, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, υπόθεση C-516/22, ECLI:EU:C:2024:231, σκέψεις 85 έως 87.

([18]) Βλ. https://finance.ec.europa.eu/system/files/2019-01/190117-bilateral-investment-treaties_en.pdf.

([19]) Συμφωνία για τη λήξη ισχύος των διμερών επενδυτικών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 169 της 29.5.2020, σ. 1).

([20]) Τον Δεκέμβριο του 2024 η Επιτροπή παρέπεμψε το Ηνωμένο Βασίλειο στο Δικαστήριο λόγω μη λήξης των ενδοενωσιακών ΔΕΣ του με έξι κράτη μέλη της ΕΕ (ΕΕ C/2025/1222 της 3ης Μαρτίου 2025).

([21]) Συμφωνία για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους [COM(2024) 257 final].

([22]) Βλ. σχετικά απόφαση (ΕΕ) 2024/1638 του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2024, σχετικά με την αποχώρηση της Ένωσης από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (ΕΕ L, 2024/1638, 5.6.2024), και απόφαση (ΕΕ) 2024/1677 του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2024, σχετικά με την έγκριση της αποχώρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (ΕΕ L, 2024/1677, 13.6.2024). Εκτός από την Ένωση και την Ευρατόμ, ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη αποχωρήσει ή σχεδιάζουν να αποχωρήσουν από τη ΣΧΕ. Η Ιταλία αποχώρησε μονομερώς το 2015. Η Γαλλία αποχώρησε από τη ΣΧΕ με ισχύ από τις 8 Δεκεμβρίου 2023, η Γερμανία με ισχύ από τις 20 Δεκεμβρίου 2023, η Πολωνία με ισχύ από τις 29 Δεκεμβρίου 2023, το Λουξεμβούργο με ισχύ από τις 17 Ιουνίου 2024, η Ισπανία με ισχύ από τις 16 Απριλίου 2024, η Σλοβενία με ισχύ από τις 14 Οκτωβρίου 2024, η Πορτογαλία με ισχύ από τις 2 Φεβρουαρίου 2025, η Ιρλανδία με ισχύ από τις 27 Απριλίου 2025, οι Κάτω Χώρες με ισχύ από τις 28 Ιουνίου 2025 και η Δανία από τις 4 Σεπτεμβρίου 2025.

αυτονομίας του ενωσιακού δικαίου, καθώς δεν περιλαμβάνει ορισμένες από τις εγγυήσεις που καθόρισε το Δικαστήριο στη γνωμοδότηση ΣΟΕΣ ([23]) προκειμένου να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι διαιτητικές αποφάσεις δεν «*θα μπορούσαν να εμποδίσουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης να λειτουργούν σύμφωνα με το συνταγματικό πλαίσιό της*» ([24]). Η Ισπανία κοινοποίησε επίσης την αποχώρησή της από τη ΣΧΕ τον Απρίλιο του 2024. Οι αποχωρήσεις παράγουν αποτελέσματα ένα έτος από την ημερομηνία κοινοποίησής τους στον θεματοφύλακα.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

(17) Στο παρόν τμήμα, η Επιτροπή παρέχει, ως ιστορικό πλαίσιο, μια σύντομη περιγραφή των ισπανικών καθεστώτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που οδήγησαν στη διαιτητική διαδικασία και, τέλος, της διαιτητικής απόφασης.

(18) Το 2007 η Ισπανία έθεσε σε εφαρμογή ένα καθεστώς οικονομικής πριμοδότησης με στόχο την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (στο εξής: ΑΠΕ), το οποίο ρυθμιζόταν από τα βασιλικά διατάγματα 661/2007 και 1578/2008, καθώς και από το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 6/2009 (στο εξής: καθεστώς του 2007), προκειμένου να μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([25]), την πρώτη οδηγία της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Η Ισπανία δεν κοινοποίησε το εν λόγω καθεστώς στην Επιτροπή, παρά τη ρητή υπενθύμιση στην αιτιολογική σκέψη 12 της εν λόγω οδηγίας ότι τα άρθρα 87 και 88 ΕΚ (νυν άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ) εφαρμόζονται στα καθεστώτα στήριξης που θεσπίζουν τα κράτη μέλη για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο. Ως εκ τούτου, το καθεστώς του 2007 δεν εγκρίθηκε ποτέ από την Επιτροπή βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

(19) Το 2012 και το 2013 η Ισπανία τροποποίησε το καθεστώς του 2007, στο πλαίσιο της δεύτερης οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ([26]). Το άρθρο 3 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας υπενθυμίζει την υποχρέωση κοινοποίησης των καθεστώτων στήριξης ως μέτρων κρατικής ενίσχυσης. Αρχικά, ο νόμος 15/2012 κατάργησε την αποζημίωση για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από φυσικό αέριο. Το 2013 η Ισπανία ενέκρινε περαιτέρω τροποποιήσεις. Το καθεστώς που τροποποιήθηκε το 2013 διέπεται από το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 9/2013, τον νόμο 24/2013, το βασιλικό διάταγμα 413/2014 και τις αποφάσεις ΙΕΤ/1045/2014 και ΙΕΤ/1459/2014 (στο εξής: καθεστώς του 2013). Το καθεστώς του 2013 διατηρεί τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του καθεστώτος του 2007, ενώ εφαρμόζει διαφορετική μεθοδολογία για τον υπολογισμό της αμοιβής των εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε σύγκριση με το καθεστώς του 2007. Σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 108 ΣΛΕΕ, η Ισπανία κοινοποίησε, παρότι καθυστερημένα, το καθεστώς του 2013 στην Επιτροπή στις 22 Δεκεμβρίου 2014. Στην απόφαση της Επιτροπής του 2017, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς του 2013 συμμορφώνεται με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας 2014-2020 (στο εξής: ΚΓΕΠΕ) ([27]) και, ως εκ τούτου, συνάδει με την εσωτερική αγορά. Με την απόφαση αυτήν αξιολογήθηκαν επίσης οι πληρωμές που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 σε μονάδες που συνέχισαν να λαμβάνουν στήριξη δυνάμει του καθεστώτος του 2013.

3.1. **Το καθεστώς του 2007**

(20) Το 2007, το 2008 και το 2009 η Ισπανία εξέδωσε τα βασιλικά διατάγματα 661/2007, 1578/2008 και το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 6/2009, με τα οποία θεσπίστηκε το καθεστώς του 2007. Οι φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ΑΠΕ θα μπορούσαν να διαλέξουν μεταξύ δύο επιλογών για να λάβουν στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007. Η πρώτη επιλογή συνίστατο στη λήψη σταθερής τιμής ανά kWh παραγόμενης ενέργειας (επιλογή εγγυημένης τιμής αγοράς), η οποία επικαιροποιείται ετησίως με βάση τον δείκτη τιμών καταναλωτή. Η δεύτερη επιλογή συνίστατο στην πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά και στη λήψη πριμοδότησης ανά kWh ηλεκτρικής ενέργειας που πωλείται επιπλέον της αγοραίας τιμής (επιλογή πριμοδότησης).

([23]) Γνωμοδότηση 1/17 του Δικαστηρίου της 30ής Απριλίου 2019, Συμφωνία ΕΕ-Καναδά (ΣΟΕΣ).

([24]) COM(2023) 447 final, παραπομπή στη γνωμοδότηση 1/17 (ΣΟΕΣ), σκέψεις 152 έως 161.

([25]) Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 33).

([26]) Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16).

([27]) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020) (ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1).

(21) Η τιμολόγηση τόσο στο πλαίσιο της επιλογής εγγυημένης τιμής αγοράς όσο και στο πλαίσιο της επιλογής πριμοδότησης υπολογίστηκε με βάση τα συνήθη έξοδα και έσοδα των τυπικών εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι ισπανικές αρχές εκτίμησαν τόσο το αρχικό κόστος επένδυσης όσο και το κόστος λειτουργίας και συντήρησης των τυπικών εγκαταστάσεων, καθώς και την αγοραία τιμή.

(22) Η κερδοφορία για την ηλιακή θερμοηλεκτρική ενέργεια ορίστηκε σε 8 % για τις εγκαταστάσεις που επέλεξαν εγγυημένη τιμή αγοράς και σε απόδοση μεταξύ 7 % και 11 % για όσους συμμετέχουν στην αγορά χονδρικής πώλησης και λαμβάνουν πριμοδότηση ([28]).

(23) Επιπλέον, οι εγκαταστάσεις ηλιακής ενέργειας με συγκεντρωτικά κάτοπτρα (στο εξής: CSP) δικαιούνταν να λαμβάνουν την εγγυημένη τιμή αγοράς / την πριμοδότηση στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 και για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ορυκτά καύσιμα / φυσικό αέριο, όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με ΑΠΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί σταθερή παραγωγή και προμήθεια, εφόσον το μερίδιο της εν λόγω ηλεκτρικής ενέργειας δεν υπερέβαινε το 12 % της συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στην περίπτωση της εγγυημένης τιμής αγοράς και το 15 % της συνολικής παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας σε περίπτωση πριμοδότησης ([29]).

(24) Προκειμένου να λάβουν στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007, οι υποψήφιοι δικαιούχοι έπρεπε να υποβάλουν αίτηση στην ισπανική Γενική Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής και Εξορύξεων.

(25) Το καθεστώς χρηματοδοτήθηκε μέσω τελών πρόσβασης στο δίκτυο, τα οποία επιβλήθηκαν στους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας και στους χρήστες του δικτύου με τον νόμο 54/1997 για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (όπως τροποποιήθηκε το 2013 με τον νόμο 24/2013) και το βασιλικό διάταγμα 2017/1997. Οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η πληρωμή των τελών πρόσβασης στο δίκτυο ήταν υποχρεωτική για τους καταναλωτές και τους χρήστες του δικτύου. Υποστηρίζουν επίσης ότι το καθεστώς του 2007 συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και παραπέμπουν, ειδικότερα, στην αιτιολογική σκέψη 158 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

(26) Ειδικότερα, το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 3 του νόμου 54/1997 για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας προέβλεπε ότι η ισπανική κυβέρνηση έπρεπε να θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή του συστήματος τελών πρόσβασης στο δίκτυο. Τα τέλη καθορίζονται με βάση το κόστος των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων του συστήματος. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι πάγιες δαπάνες του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και το κόστος της διαφοροποίησης και της ασφάλειας του εφοδιασμού. Η ισπανική κυβέρνηση έπρεπε να καθορίσει τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τελών. Το άρθρο 4.g.1 του βασιλικού διατάγματος 2017/1997 περιλαμβάνει στο κόστος διαφοροποίησης και ασφάλειας του εφοδιασμού και τις δαπάνες που απορρέουν από το καθεστώς του 2007.

(27) Το βασιλικό διάταγμα 2017/1997 ανέθεσε στην Comisión Nacional de Energía (Εθνική Επιτροπή Ενέργειας), έναν κρατικό φορέα που έχει ενσωματωθεί στην Εθνική Επιτροπή Αγορών και Ανταγωνισμού (στο εξής: CNMC), τη μεταβίβαση στους οικείους δικαιούχους, μέσω μεταγενέστερων διακανονισμών, των ποσών που εισπράττονται για την κάλυψη των πάγιων δαπανών του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και του κόστους διαφοροποίησης και ασφάλειας του εφοδιασμού. Τα παραρτήματα του διατάγματος καθορίζουν επίσης τους δικαιούχους των διακανονισμών και τους εφαρμοστέους μαθηματικούς τύπους, ενώ ρυθμίζουν και την ίδια τη διαδικασία διακανονισμού, σύμφωνα με προκαθορισμένες αντικειμενικές παραμέτρους.

(28) Το νομικό πλαίσιο του μηχανισμού χρηματοδότησης του καθεστώτος του 2007 είναι το ίδιο με εκείνο που αξιολογήθηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση Elcogás ([30]).

3.2. **Το καθεστώς του 2013**

(29) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 19, από το 2012 η Ισπανία θέσπισε διάφορες νομικές πράξεις που τροποποίησαν το καθεστώς του 2007.

([28]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 91.

([29]) Βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 του βασιλικού διατάγματος 661/2007.

([30]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 2014, Elcogás SA κατά Administración del Estado και Iberdrola SA, υπόθεση C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314. Στη σκέψη 23 της εν λόγω διάταξης, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο επίμαχος μηχανισμός αντιστάθμισης μπορούσε να καταλογιστεί στο κράτος, δεδομένου ότι θεσπίστηκε και ρυθμίζεται από τον νόμο 54/1997 και το βασιλικό διάταγμα 2017/1997. Στηριζόμενο στην ίδια νομική βάση, το Δικαστήριο κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι ο μηχανισμός αντιστάθμισης των πρόσθετων δαπανών χρηματοδοτήθηκε με κρατικούς πόρους. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επισήμανε ότι με υπουργική απόφαση καθορίστηκε ετησίως το ύψος των τελών πρόσβασης στο δίκτυο, τα οποία επιβάλλονται σε όλους τους τελικούς καταναλωτές και τους χρήστες του δικτύου στην Ισπανία. Επιπλέον, η Εθνική Επιτροπή Ενέργειας, η οποία αποτελεί κρατικό φορέα, διαχειρίστηκε τα κατ' αυτόν τον τρόπο εισπραχθέντα ποσά και δεν διέθετε σχετικά καμία διακριτική ευχέρεια. Ο μηχανισμός χρηματοδότησης του καθεστώτος του 2007 είναι ουσιαστικά ο ίδιος με εκείνον τον οποίο εξέτασε το Δικαστήριο.

(30) Το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 2/2013 της 1ης Φεβρουαρίου 2013, μεταξύ άλλων, ακύρωσε τον μηχανισμό για την επικαιροποίηση των εγγυημένων τιμών σύμφωνα με τον δείκτη τιμών καταναλωτή και τον αντικατέστησε με χαμηλότερο δείκτη.

(31) Στη συνέχεια, η Ισπανία εξέδωσε τις ακόλουθες νομικές πράξεις με τις οποίες θεσπίστηκε το καθεστώς του 2013 ([31]): Βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 9/2013 της 12ης Ιουλίου 2013, νόμος 24/2013 της 26ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, βασιλικό διάταγμα 413/2014 της 6ης Ιουνίου 2014 και διατάγματα IET/1045/2014 και IET/1459/2014.

(32) Το καθεστώς του 2013 διαρθρώνεται σε εξαετείς ρυθμιστικές περιόδους. Η πρώτη ρυθμιστική περίοδος διήρκεσε από τις 14 Ιουλίου 2013 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η δεύτερη άρχισε την 1η Ιανουαρίου 2020.

(33) Το καθεστώς του 2013 παρείχε στήριξη σε i) εγκαταστάσεις συμπαραγωγής, ii) εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και iii) άλλες εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν τουλάχιστον 70 % απόβλητα σε πηγές ενέργειας και μαύρο υγρό ([32]).

(34) Τα ακόλουθα δύο είδη εγκαταστάσεων είναι επιλέξιμα για στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013:

α) εγκαταστάσεις στις οποίες χορηγείται ενίσχυση στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος μετά την έναρξη ισχύος του βασιλικού διατάγματος 413/2014 στις 11 Ιουνίου 2014 (στο εξής: εγκαταστάσεις που έλαβαν στήριξη για πρώτη φορά)·

β) εγκαταστάσεις που δικαιούνταν ήδη ή λάμβαναν ήδη στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 όταν άρχισε να ισχύει το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 9/2013 στις 14 Ιουλίου 2013 (στο εξής: εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη).

(35) Η ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013 χορηγείται με τη μορφή πριμοδότησης επιπλέον των εσόδων που παράγονται από την αγορά. Στόχος του είναι να βοηθήσει τις υποστηριζόμενες τεχνολογίες να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις με άλλες τεχνολογίες στην αγορά με εύλογο συντελεστή απόδοσης, ο οποίος υπολογίστηκε σε 7,398 % για εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη ([33]) και σε 7,503 % για εγκαταστάσεις που έλαβαν στήριξη για πρώτη φορά. Η πριμοδότηση αποτελείται από δύο συνιστώσες: αποζημίωση για επενδύσεις και, κατά περίπτωση, αποζημίωση για δραστηριότητες.

(36) Για τον καθορισμό του ύψους της καταβλητέας ενίσχυσης, οι εγκαταστάσεις κατατάσσονται σε ένα από τα διάφορα είδη τυπικών εγκαταστάσεων βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Τα κριτήρια αναφοράς για την αποζημίωση που εφαρμόζονται σε κάθε τυπική εγκατάσταση καθορίζονται με υπουργική απόφαση και περιλαμβάνουν τα εξής: είδος τεχνολογίας, δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ημερομηνία έναρξης λειτουργίας, διάρκεια ζωής, σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας / τοποθεσία της εγκατάστασης, συνήθη έσοδα από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά, τυπικά λειτουργικά έξοδα που απαιτούνται για την εκτέλεση της δραστηριότητας και ώρες λειτουργίας (με ελάχιστη και μέγιστη αξία). Η αποζημίωση την οποία δικαιούται μια μεμονωμένη εγκατάσταση υπολογίζεται με βάση τα κριτήρια αναφοράς της τυπικής εγκατάστασης για την αποζημίωση και τα χαρακτηριστικά της ίδιας της επιμέρους εγκατάστασης (όπως ο πραγματικός αριθμός ωρών λειτουργίας).

(37) Το καθεστώς του 2013 χρηματοδοτείται εν μέρει από τον γενικό κρατικό προϋπολογισμό και εν μέρει από τα τιμολόγια πρόσβασης στο δίκτυο και τα τέλη που επιβάλλονται στους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία ονομάζονται επίσης «έσοδα του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας». Ο εν λόγω χρηματοδοτικός μηχανισμός θεσπίστηκε με τους νόμους 15/2012, 17/2012 και 24/2013.

(38) Οι κύριες διαφορές μεταξύ του καθεστώτος του 2007 και του καθεστώτος του 2013 συνοψίζονται ως εξής:

α) στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013, οι παραγωγοί ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δικαιούνται πριμοδότηση επιπλέον της αγοραίας τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγουν, αντί να μπορούν να επιλέξουν μεταξύ εγγυημένης τιμής αγοράς ή πριμοδότησης, όπως συνέβαινε στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007·

β) το καθεστώς του 2013 κατάργησε τη στήριξη για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται με τη χρήση ορυκτών καυσίμων/φυσικού αερίου, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2013 ([34])·

([31]) Για τον πλήρη κατάλογο της νομικής βάσης του καθεστώτος του 2013, βλ. τμήμα 2.1 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

([32]) Για λεπτομέρειες σχετικά με τις επιλέξιμες τεχνολογίες, βλ. αιτιολογική σκέψη 14 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

([33]) Ο συντελεστής αυτός ίσχυε για την πρώτη ρυθμιστική περίοδο (2014 έως 2019). Από τη δεύτερη ρυθμιστική περίοδο και μετά, ο συντελεστής είναι 7,09 %, εάν δεν χρησιμοποιηθεί η δεύτερη πρόσθετη διάταξη του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 17/2019, για τη διατήρηση της κερδοφορίας της προηγούμενης περιόδου.

([34]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 139 και 140.

γ) το καθεστώς του 2013 προβλέπει μεγαλύτερο αριθμό τυπικών εγκαταστάσεων από το καθεστώς του 2007. Μόνο μία τυπική εγκατάσταση [Caso Tipo («CT»)] προβλεπόταν στο βασιλικό διάταγμα 661/2007 (δηλαδή στο καθεστώς του 2007) έναντι 20 τυποποιημένων εγκαταστάσεων [Instalaciones Tipo («IT»)] που προσδιορίστηκαν με το βασιλικό διάταγμα 413/2014 (δηλαδή στο καθεστώς του 2013). Σε αντίθεση με το καθεστώς του 2007, το καθεστώς του 2013 λαμβάνει υπόψη τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών, καθώς και το έτος κατά το οποίο άρχισαν να λειτουργούν οι μονάδες, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 36·

δ) στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013, οποιαδήποτε από τις παραμέτρους αντιστάθμισης που περιγράφονται στην αιτιολογική σκέψη 36 μπορεί να επανεξετάζεται κάθε έξι έτη (κάθε ρυθμιστική περίοδο), συμπεριλαμβανομένης της εύλογης απόδοσης για την εναπομένουσα διάρκεια ζωής των τυπικών εγκαταστάσεων, ενώ στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007, μετά τον καθορισμό τους, οι παράμετροι αντιστάθμισης παρέμειναν σταθερές πέραν του γεγονότος ότι συνδέονται με τον δείκτη τιμών καταναλωτή·

ε) στο πλαίσιο τόσο του καθεστώτος του 2007 όσο και του καθεστώτος του 2013, η στήριξη είναι ανάλογη προς την ποσότητα της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, ενώ στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 η στήριξη είναι άμεσα και αποκλειστικά ανάλογη προς την ποσότητα της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, το καθεστώς του 2013 καθορίζει αριθμό ισοδύναμων ωρών λειτουργίας ανάλογα με τη δυναμικότητα της εγκατάστασης. Μόνο για τις ώρες αυτές καταβάλλεται αμοιβή.

3.3. **Η απόφαση της Επιτροπής του 2017**

(39) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 19, στην απόφαση της Επιτροπής του 2017, η Επιτροπή ενέκρινε το καθεστώς του 2013 ως συμβατό με την εσωτερική αγορά.

(40) Όλες οι εγκαταστάσεις που αρχικά επωφελήθηκαν από το καθεστώς του 2007 μπορούσαν αυτομάτως να επωφεληθούν και από το καθεστώς του 2013. Κατά την αξιολόγηση της συμβατότητας του καθεστώτος του 2013 στην απόφαση της Επιτροπής του 2017, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το άθροισμα των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν από εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 και του καθεστώτος του 2013, προκειμένου να επαληθεύσει την απουσία υπεραντιστάθμισης ([35]).

(41) Ειδικότερα, η Επιτροπή αξιολόγησε την αναλογικότητα της ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη δυνάμει της παραγράφου 131 στοιχείο α) των ΚΓΕΠΕ με βάση τους υπολογισμούς ταμειακών ροών 21 τυπικών εγκαταστάσεων, οι οποίες ήταν αντιπροσωπευτικές των διαφόρων τεχνολογιών και τύπων εγκαταστάσεων που υποστηρίχθηκαν από το καθεστώς του 2013 (βλ. αιτιολογική σκέψη 120 της απόφασης της Επιτροπής του 2017). Οι υπολογισμοί αυτοί περιλαμβάνουν τα έσοδα από προηγούμενες πωλήσεις (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονταν από το καθεστώς του 2007 για τις εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη), τα αναμενόμενα μελλοντικά έσοδα από πωλήσεις, τις αρχικές επενδυτικές δαπάνες, τα λειτουργικά έξοδα και την αποζημίωση που θα χορηγηθεί σε κάθε εγκατάσταση τόσο για δραστηριότητες όσο και για επενδύσεις. Για όλα τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν, η Επιτροπή επαλήθευσε ότι η ενίσχυση δεν υπερέβαινε τα απαιτούμενα για την ανάκτηση των αρχικών επενδυτικών δαπανών και των σχετικών λειτουργικών εξόδων, συν ένα περιθώριο εύλογης απόδοσης, με βάση το προηγούμενο και το εκτιμώμενο κόστος και τις τιμές της αγοράς (7,503 % προ φόρων για τις εγκαταστάσεις που έλαβαν στήριξη για πρώτη φορά και 7,398 % για τις εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη). Στην απόφαση της Επιτροπής του 2017, η Επιτροπή έκρινε ότι οι εν λόγω συντελεστές απόδοσης φαίνονται να συμφωνούν με εκείνους που εφαρμόζονται σε παρόμοια μέτρα (έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης) τα οποία είχε εγκρίνει η Επιτροπή και δεν οδήγησαν σε υπεραντιστάθμιση. Η Επιτροπή κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά τη μελλοντική αναθεώρηση των παραμέτρων αντιστάθμισης, καθώς οι μελλοντικές πληρωμές θα υπολογιστούν για να διατηρηθεί η καθαρή παρούσα αξία της επένδυσης στο μηδέν ([36]).

4. **Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΤΗΣ ANTIN**

4.1. **Οι μονάδες Andasol**

(42) Οι μονάδες Andasol-1 και Andasol-2 είναι δύο εγκαταστάσεις CSP, εκάστη δυναμικότητας 49,9 MW, οι οποίες βρίσκονται στην πόλη Γρανάδα της νότιας Ισπανίας (στο εξής, από κοινού: μονάδες Andasol). Τελούν υπό την κυριότητα και τη διαχείριση της Andasol-1 Central Termosolar UNO S.L. και της Andasol-2 Central Termosolar DOS (από κοινού, στο εξής: εταιρείες Andasol).

([35]) Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 4 και 156 της απόφασης επέκτασης της διαδικασίας του 2017.
([36]) Βλ. αιτιολογική σκέψη 120 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

(43) Η κατασκευή των μονάδων Andasol ολοκληρώθηκε το 2008 και το 2009. Η μονάδα Andasol 1 έλαβε το τελικό πιστοποιητικό έναρξης λειτουργίας στις 25 Νοεμβρίου 2008 και καταχωρίστηκε στο διοικητικό μητρώο εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις 24 Απριλίου 2009, ενώ η μονάδα Andasol 2 έλαβε το πιστοποιητικό έναρξης λειτουργίας στις 5 Ιουνίου 2009 και καταχωρίστηκε στο διοικητικό μητρώο στις 22 Δεκεμβρίου 2009 ([37]).

(44) Οι μονάδες Andasol έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε η Ισπανία, οι μονάδες Andasol έλαβαν πριμοδότηση από την έναρξή τους έως το τέλος του 2010 και εκ νέου το 2012, ενώ το 2011 και το 2013 έλαβαν στήριξη με τη μορφή εγγυημένης τιμής αγοράς.

(45) Οι μονάδες Andasol ήταν επίσης εξοπλισμένες με τρεις θερμαντήρες και μια δεξαμενή υγροποιημένου φυσικού αερίου, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν φυσικό αέριο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και, ως εκ τούτου, να αυξάνουν την απόδοση μετατροπής της ηλιακής σε ηλεκτρική ενέργεια και την αξιοπιστία της παραγωγής τους ([38]). Ως εκ τούτου, δικαιούνταν την εγγυημένη τιμή αγοράς / την πριμοδότηση στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 και για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται με χρήση φυσικού αερίου.

(46) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλε η Ισπανία, οι μονάδες Andasol συνέχισαν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια και να λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013. Οι μονάδες Andasol καταχωρίστηκαν αυτόματα στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013 ως εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη, όπως συνέβη με όλες τις εγκαταστάσεις που έλαβαν αρχικά στήριξη από το καθεστώς του 2007. Η ενίσχυση που χορηγήθηκε στις μονάδες Andasol στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013 βασίστηκε στην τυπική εγκατάσταση IT-00606 για την Andasol 1 και IT-00607 για την Andasol 2.

(47) Η Ισπανία υπέβαλε τον υπολογισμό του ακαθάριστου εισοδήματος που θα είχαν λάβει οι μονάδες Andasol ως στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007, εάν αυτό εξακολουθούσε να παραμένει αμετάβλητο, και το σύγκρινε με τη στήριξη που έλαβαν οι μονάδες από το 2014 έως το 2020 στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013. Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται οι διαφορές στα έσοδα επιπλέον των αγοραίων εσόδων μεταξύ του καθεστώτος του 2007 και του καθεστώτος του 2013. Οι θετικές τιμές αντιστοιχούν σε υψηλότερα εισοδήματα βάσει του βασιλικού διατάγματος 413/2014 (δηλαδή στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013) σε σχέση με τα εισοδήματα που θα είχαν αποκτηθεί βάσει του βασιλικού διατάγματος 661/2007 (δηλαδή βάσει του καθεστώτος του 2007).

Πίνακας 1

Διαφορά εσόδων επιπλέον των αγοραίων εσόδων μεταξύ του καθεστώτος του 2007 και του καθεστώτος του 2013

	Διαφορά εσόδων επιπλέον των αγοραίων (σε EUR)						
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Andasol 1 (IT-00606)	– 1 897 689	5 912 667	34 684	– 225 050	4 697 699	– 489 111	7 748 070
Andasol 2 (IT-00607)	– 5 373 068	2 679 859	– 3 420 095	– 4 243 563	355 343	284 299	– 1 769 847

Πηγή: Ισπανικές αρχές

(48) Ο πίνακας 1 δείχνει ότι, κατά την περίοδο από το 2014 έως το 2020, η μονάδα Andasol 1 έλαβε περίπου 15 εκατ. EUR περισσότερα απ' ό,τι θα είχε λάβει στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007, ενώ η μονάδα Andasol 2 έλαβε 11 εκατ. EUR λιγότερα απ' ό,τι θα είχε λάβει στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007.

(49) Οι υπολογισμοί βασίζονται στην πραγματική παραγωγή των μονάδων Andasol από το 2014 έως το 2020, σύμφωνα με τη CNMC.

(50) Η Ισπανία υποστήριξε ότι οι μονάδες Andasol λειτουργούν με ποσότητα ενέργειας ανάλογη με την παραγωγική τους ικανότητα. Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται τα στοιχεία παραγωγής ενέργειας και για τις δύο μονάδες, από την 1η Νοεμβρίου 2009 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, όπως υποβλήθηκαν από την Ισπανία:

([37]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 110.
([38]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 70 και 72.

Πίνακας 2

Ετήσια ενέργεια εκφόρτισης από τις μονάδες Andasol 1 και Andasol 2

	Andasol 1 (GWh)	Andasol 2 (GWh)
2009 ([1])	9,6	7,8
2010	127,3	123,4
2011	155,6	157,9
2012	141,3	160,7
2013	134,1	132,1
2014	150,5	146,5
2015	118,6	113,7
2016	138,9	135,0
2017	147,7	146,2
2018	123,7	124,1
2019	148,3	124,0
2020	103,6 ([2])	128,8

([1]) Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2009, ενώ η αναφερόμενη εισροή ενέργειας αντιστοιχεί μόνο στην εν λόγω περίοδο.

([2]) Η Ισπανία εξήγησε ότι η μείωση αυτή οφείλεται στη μικρότερη παραγωγή κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουνίου 2020, η οποία αντιστοιχεί στον περιορισμό της κυκλοφορίας λόγω της κρίσης COVID-19, καθώς και ότι κατά το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο του 2020 η παραγωγή ανέκαμψε σε φυσιολογικά επίπεδα, τα οποία μάλιστα υπερέβησαν τα επίπεδα του προηγούμενου έτους.

Πηγή: Ισπανικές αρχές βάσει πληροφοριών από την CNMC

4.2. **Η επένδυση της Antin στις μονάδες Andasol**

(51) Η Antin είναι η προσφεύγουσα στη διαιτητική διαδικασία Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και Antin Energia Termosolar B.V. κατά Ισπανίας. Η Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ιδρύθηκε στις 22 Μαρτίου 2011 στο Λουξεμβούργο. Η Antin Energia Termosolar B.V. ιδρύθηκε στις 27 Ιουνίου 2011 στις Κάτω Χώρες και ανήκει εξ ολοκλήρου στην Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. Και οι δύο ήταν επενδυτικές εταιρείες της Antin Infrastructure Partners, ενός ιδιωτικού κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών με έδρα τη Γαλλία, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην Ισπανία ([39]). Η Antin Infrastructure Partners δηλώνει στον ιστότοπό της, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας απόφασης, ότι διαχειρίζεται επτά ταμεία που επενδύουν σε υποδομές στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική και στοχεύουν σε επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος, στον ψηφιακό τομέα, στον τομέα των μεταφορών και στον κοινωνικό τομέα, με στόχο να αποφέρουν ελκυστικές και προσαρμοσμένες ως προς τον κίνδυνο αποδόσεις για τους επενδυτές ([40]). Η Antin Infrastructure Partners δηλώνει ότι κατά την άποψή της «*μια δυναμική προσέγγιση για τη δημιουργία αξίας προσφέρει τον καλύτερο τρόπο διαχείρισης των επενδύσεων σε υποδομές*» και ότι «*συνεργάζεται στενά με τις διαχειριστικές ομάδες* [της] *για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων, των οικονομικών επιδόσεων, της ποιότητας των υπηρεσιών και των συνθηκών υγείας και ασφάλειας των εταιρειών χαρτοφυλακίου* [τους]» ([41]).

([39]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 2 και 249.

([40]) Βλ. https://www.antin-ip.com/who-we-are, τελευταία επίσκεψη στις 3 Μαρτίου 2025.

([41]) Βλ. https://www.antin-ip.com/who-we-are, τελευταία επίσκεψη στις 3 Μαρτίου 2025.

(52) Το 2011 η Antin επένδυσε στην απόκτηση του 45 % των μετοχών των εταιρειών Andasol. Ειδικότερα, την περίοδο εκείνη, η Antin Infrastructure Services Luxembourg S.a.r.l. είχε στην κατοχή της το 100 % των μετοχών της Antin Energia Termosolar B.V., η οποία με τη σειρά της είχε στην κατοχή της το 45 % των μετοχών καθεμίας από τις δύο εταιρείες Andasol. Η RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l. (στο εξής: RREEF) και η ισπανική κοινοπραξία Actividades de Construcción y Servicios, S.A. (στο εξής: ACS) είχαν στην κατοχή τους το υπόλοιπο των μετοχών των εταιρειών Andasol, με ποσοστό συμμετοχής 45 % και 10 %, αντίστοιχα, στις εταιρείες Andasol ([42]).

(53) Στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας, η Antin ισχυρίστηκε ότι επένδυσε περίπου 139,5 εκατ. EUR, με βάση την προσδοκία ότι οι μονάδες Andasol θα αποφέρουν τακτικά και βιώσιμα έσοδα που θα επέτρεπαν στην Antin να εξυπηρετήσει το χρέος της και να επιτύχει απόδοση επί της επένδυσής της ([43]). Κατά τον χρόνο της επένδυσης της Antin, οι μονάδες Andasol επωφελούνταν από το καθεστώς του 2007.

(54) Τον Αύγουστο του 2017 η Antin πώλησε την επένδυσή της στις μονάδες Andasol, πωλώντας τα περιουσιακά στοιχεία στην Cubico Sustainable Investments Limited σε τιμή περίπου 75,2 εκατ. EUR ([44]).

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

5.1. Έναρξη διαιτητικής διαδικασίας

(55) Η διαιτητική απόφαση που κοινοποίησε η Ισπανία εκδόθηκε από το διαιτητικό δικαστήριο κατόπιν διαιτητικής διαδικασίας που κίνησε η Antin τον Νοέμβριο του 2013 κατά της Ισπανίας.

(56) Κατά την κίνηση της διαδικασίας στο πλαίσιο της ΣΧΕ, η Antin ισχυρίστηκε ότι οι αλλαγές στο ισπανικό νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις μονάδες Andasol, στις οποίες είχε επενδύσει η Antin, προκάλεσαν σοβαρές και σημαντικές ζημίες στις επενδύσεις της και ήταν αντίθετες με τις υποχρεώσεις της Ισπανίας βάσει της ΣΧΕ, ιδίως με την αρχή της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης που ορίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 της ΣΧΕ. Η Antin ισχυρίστηκε ότι επένδυσε στις μονάδες Andasol στηριζόμενη στο καθεστώς του 2007 ([45]).

(57) Στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας, η Ισπανία πρόβαλε ως επιχείρημα την έλλειψη δικαιοδοσίας του διαιτητικού δικαστηρίου να εκδικάσει διαφορά, όπως η επίμαχη, μεταξύ επενδυτή κράτους μέλους της Ένωσης και άλλου κράτους μέλους ([46]).

(58) Στις 14 Νοεμβρίου 2014 η Επιτροπή υπέβαλε αίτηση παρέμβασης στη διαιτητική διαδικασία ως μη διάδικο μέρος, η οποία απορρίφθηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στις 14 Δεκεμβρίου 2014 με την αιτιολογία ότι η εν λόγω αίτηση ήταν πρόωρη. Στις 9 Δεκεμβρίου 2015 η Επιτροπή υπέβαλε δεύτερη αίτηση παρέμβασης. Το 2016 το διαιτητικό δικαστήριο αποφάσισε να επιτρέψει στην Επιτροπή να υποβάλει γραπτές παρατηρήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή θα αναλάβει εγγράφως την υποχρέωση να συμμορφωθεί με οποιαδήποτε απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου επί των δικαστικών εξόδων. Η Επιτροπή ενημέρωσε το διαιτητικό δικαστήριο ότι δεν είναι σε θέση να καλύψει τα εν λόγω έξοδα και ότι, ως εκ τούτου, δεν πρόκειται να υποβάλει γραπτές παρατηρήσεις ([47]).

(59) Το διαιτητικό δικαστήριο απέρριψε επίσης τα αιτήματα της Ισπανίας να υποβάλλει στη διαιτητική διαδικασία i) την απόφαση Achmea και ii) την απόφαση της Επιτροπής του 2017 ([48]).

([42]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 261.
([43]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 359.
([44]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 46.
([45]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 509 έως 510.
([46]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 171.
([47]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 59 έως 68.
([48]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 51 έως 53, 56 έως 58.

5.2. **Τα πορίσματα του διαιτητικού δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας**

(60) Το διαιτητικό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ισπανία παρέβη το άρθρο 10 παράγραφος 1 της ΣΧΕ, καθόσον δεν επιφύλαξε δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση στις επενδύσεις της Antin ([49]). Το πόρισμα αυτό στηρίζεται στις κανονιστικές αλλαγές του καθεστώτος αμοιβών για τις εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες επήλθαν με νομικές πράξεις που εκδόθηκαν από την Ισπανία από τον Ιούλιο του 2013, ήτοι με το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 9/2013, τον νόμο 24/2013, το βασιλικό διάταγμα 413/2014 και το διάταγμα IET 1045/2014, σε σύγκριση με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο της επένδυσης της Antin, ήτοι τον νόμο 54/1997 και το βασιλικό διάταγμα 661/2007 ([50]).

(61) Το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε στην Antin αποζημίωση ύψους 112 εκατ. EUR, η οποία έπρεπε να καταβληθεί από την Ισπανία. Στις 24 Ιουλίου 2018 η Ισπανία υπέβαλε αίτημα διόρθωσης της διαιτητικής απόφασης προς τον γενικό γραμματέα του ICSID. Στη συνέχεια, στις 29 Ιανουαρίου 2019 το διαιτητικό δικαστήριο εξέδωσε νέα απόφαση με την οποία διορθώνει το ποσό της επιδικασθείσας αποζημίωσης από 112 σε 101 εκατ. EUR.

(62) Το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η Ισπανία όφειλε να καταβάλει τόκους επί της εν λόγω αποζημίωσης από τις 20 Ιουνίου 2014 έως την ημερομηνία της διαιτητικής απόφασης (δηλαδή από τις 15 Ιουνίου 2018) με επιτόκιο 2,07 %, με μηνιαίο ανατοκισμό, και τόκους από την ημερομηνία της διαιτητικής απόφασης έως την ημερομηνία πληρωμής με επιτόκιο 2,07 %, με μηνιαίο ανατοκισμό. Επιπλέον, το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι η Ισπανία όφειλε να καταβάλει στην Antin 563 256,17 EUR (635 431,70 USD) ως συνεισφορά στην καταβολή του μεριδίου τους επί των δικαστικών εξόδων και 2 840 661,41 EUR (2 447 008,61 GBP) ως συνεισφορά στην καταβολή των εξόδων νομικής εκπροσώπησης ([51]).

(63) Όσον αφορά τον υπολογισμό της αποζημίωσης, το διαιτητικό δικαστήριο δέχθηκε μόνο το μέρος του αιτήματος της Antin που αφορούσε αποζημίωση για απώλεια μελλοντικών ταμειακών ροών (δηλαδή μετά τον Ιούνιο του 2014) ([52]). Το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε κατάλληλη την προσέγγιση των προεξοφλημένων ταμειακών ροών (στο εξής: DCF) η οποία υιοθετήθηκε από την Antin και τους εμπειρογνώμονές της. Όσον αφορά τη διάρκεια λειτουργίας των μονάδων Andasol, το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι, για τον υπολογισμό των ζημιών, η ωφέλιμη διάρκεια ζωής των μονάδων Andasol έπρεπε να είναι τα 25 έτη. Έτσι, το διαιτητικό δικαστήριο αφαίρεσε από το ποσό των 137 εκατ. EUR για τις ζημίες αυτές το ποσό των 36 εκατ. EUR που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της διάρκειας λειτουργίας κατά την Antin (35 έως 40 έτη) και της διάρκειας την οποία το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε αποδεκτή (25 έτη) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το υπόλοιπο ποσό των 101 εκατ. EUR αποτελούσε δίκαιη αποζημίωση ([53]).

5.3. **Δικαιούχος του μέτρου**

(64) Η Ισπανία υποστήριξε ότι δικαιούχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η Antin, δεδομένου ότι ο εν λόγω διάδικος ήταν η προσφεύγουσα στη διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της διαιτητικής απόφασης και, ως εκ τούτου, δικαιούχος της αποζημίωσης που προβλέπεται σε αυτήν ([54]). Ενώ στη διαιτητική απόφαση ([55]) αναφέρεται ότι η Antin πώλησε στην Cubico Sustainable Investments Limited την επένδυσή της στις εταιρείες Andasol, η Cubico Sustainable Investments Limited δεν ήταν διάδικο μέρος στη διαιτητική διαδικασία και η διαιτητική απόφαση παρέχει δικαίωμα αποζημίωσης αποκλειστικά στην Antin και δεν παρέχει κανένα δικαίωμα αποζημίωσης στην Cubico Sustainable Investments Limited.

5.4. **Νομική βάση του μέτρου**

(65) Η Ισπανία ανέφερε ότι η νομική βάση για το κοινοποιηθέν μέτρο είναι η διαιτητική απόφαση, η ΣΧΕ και η σύμβαση ICSID, καθώς και η «*Πράξη κύρωσης της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και του Πρωτοκόλλου του Χάρτη Ενέργειας για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα, η οποία υπεγράφη στη Λισαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994*», όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης της 17ης Μαρτίου 1998 ([56]).

([49]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 748 και τμήμα VIII.c).
([50]) Διαιτητική απόφαση, τμήμα VIII.c) και σκέψεις 572 και 573.
([51]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 748.
([52]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 691, 714 και 725 (όπως διορθώθηκε λόγω σφάλματος εκ παραδρομής με διορθωτική απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου της 29ης Ιανουαρίου 2019).
([53]) Διαιτητική απόφαση, παράγραφος 725 (όπως διορθώθηκε λόγω σφάλματος εκ παραδρομής με διορθωτική απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου της 29ης Ιανουαρίου 2019).
([54]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 2. Βλ. επίσης τους ορισμούς στη σκέψη 748 της διαιτητικής απόφασης.
([55]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 46.
([56]) Η Ισπανία υπέγραψε τη ΣΧΕ στις 17 Δεκεμβρίου 1994 και την επικύρωσε στις 11 Δεκεμβρίου 1997, ενώ η ΣΧΕ άρχισε να ισχύει για την Ισπανία στις 16 Απριλίου 1998. Η Ισπανία διευκρίνισε επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 96 παράγραφος 1 του ισπανικού Συντάγματος, «*οι διεθνείς συνθήκες που έχουν συναφθεί νομίμως, αφού δημοσιευθούν επισήμως στην Ισπανία, αποτελούν μέρος της εσωτερικής έννομης τάξης*».

5.5. **Στόχος του μέτρου**

(66) Σύμφωνα με την Ισπανία, στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι να αποζημιωθεί η Antin για τις κανονιστικές αλλαγές που επέφερε η Ισπανία στο καθεστώς στήριξης των εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες επήλθαν με νομικές πράξεις που εξέδωσε η Ισπανία και οι οποίες τροποποίησαν το καθεστώς του 2007 και έθεσαν σε εφαρμογή το καθεστώς του 2013 (βλ. αιτιολογική σκέψη 60). Οι ισπανικές αρχές υποστήριξαν επίσης ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου.

5.6. **Μορφή στήριξης, προϋπολογισμός και χρηματοδότηση του μέτρου**

(67) Η μορφή της στήριξης θα συνίσταται στην καταβολή του ποσού αποζημίωσης που υπολογίστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στη διαιτητική απόφαση, τους τόκους πριν από την έκδοση της απόφασης, καθώς και τους τόκους μετά την έκδοση της απόφασης, οι οποίοι θα πρέπει να υπολογιστούν εκ νέου με βάση την ημερομηνία της πραγματικής πληρωμής (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 61 και 62).

(68) Κατά τον χρόνο της κοινοποίησης, η Ισπανία εκτίμησε το συνολικό ποσό σε 114 900 983 EUR, εκ των οποίων 101 000 000 EUR αντιστοιχούν στο ποσό που αναγνωρίστηκε με τη διαιτητική απόφαση, 8 686 086 EUR είναι οι τόκοι πριν από τη διαιτητική απόφαση (για την περίοδο από 20 Ιουνίου 2014 έως 15 Ιουνίου 2018), 1 810 978 EUR είναι οι τόκοι μετά τη διαιτητική απόφαση (για την περίοδο από 15 Ιουνίου 2018 έως 31 Μαρτίου 2019), 563 256 EUR αντιστοιχούν στα δικαστικά έξοδα και 2 840 661 EUR στα έξοδα νομικής εκπροσώπησης της Antin.

(69) Οι ισπανικές αρχές εξήγησαν ότι η πληρωμή του ποσού θα χρηματοδοτηθεί από τον γενικό προϋπολογισμό του ισπανικού κράτους. Η πληρωμή δεν θα συμπεριληφθεί άμεσα στο κόστος του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και, ως εκ τούτου, δεν θα επιβαρύνει άμεσα τους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας.

5.7. **Σώρευση**

(70) Η Ισπανία υποστήριξε ότι οι μονάδες Andasol εξακολουθούν να λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013. Μάλιστα, η Ισπανία υπολόγισε τον πιθανό αντίκτυπο που θα είχε η διαιτητική απόφαση στην κερδοφορία που επιτεύχθηκε με την επένδυση της Antin στις μονάδες Andasol, όπως φαίνεται στον πίνακα 4, με βάση τις παραμέτρους που παρατίθενται στον πίνακα 3:

Πίνακας 3

Παράμετροι προσομοίωσης για τις οποίες εφαρμόζεται το 45 % της ιδιοκτησίας της Antin

	Συνολική επένδυση	**Η επένδυση της Antin (45 %)**	**Διάρκεια ζωής**	**Έσοδα 2009/10-20-20**	**Έσοδα 2021-2037**	**Δαπάνες 2009/10-2037**
	EUR	EUR	Έτη	EUR	EUR	EUR
Andasol 1	318 126 771	143 157 047	25	Πραγματικά (*)	IT- 0 606/20 606	IT- 0 606/20 606
Andasol 2	318 126 771	143 157 047	25	Πραγματικά	IT- 0 607/20 607	IT- 0 607/20 607

Πηγή: Ισπανικές αρχές,
(*) *Πραγματικά δεδομένα βάσει στοιχείων από την CNMC

Πίνακας 4

Αντίκτυπος της διαιτητικής απόφασης στο 45 % των μονάδων Andasol

IRR	**Η επένδυση της Antin (45 %)**	**Χωρίς τη διαιτητική απόφαση**	**Με τη διαιτητική απόφαση, χωρίς τόκο**	**Με τη διαιτητική απόφαση, με τόκο**
	EUR	IRR	IRR	IRR
Andasol 1	143 157 047	7,44 %	8,84 %	9,03 %
Andasol 2	143 157 047	7,27 %	8,96 %	9,18 %

Πηγή: Ισπανικές αρχές

(71) Η Ισπανία εξήγησε ότι η χρήση πραγματικών τιμών εισοδήματος και για τις δύο μονάδες εξηγεί τον λόγο για τον οποίο ο εσωτερικός συντελεστής απόδοσης (IRR) διαφέρει από την απόδοση του 7,398 %, η οποία θεωρήθηκε εύλογη στην απόφαση της Επιτροπής του 2017 για τις εγκαταστάσεις που είχαν ήδη λάβει στήριξη.

5.8. **Οι προσπάθειες της Antin να επιβάλει τη διαιτητική απόφαση και η αντίθεση της Ισπανίας**

(72) Η Antin προσπαθεί να επιβάλει τη διαιτητική απόφαση στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Αυστραλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

(73) Στις 27 Ιουλίου 2018 η Antin κίνησε διαδικασία στις Ηνωμένες Πολιτείες με αίτημα την αναγνώριση και την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου των ΗΠΑ στην περιφέρεια της Columbia [Αστική αγωγή αριθ. 1:18-cv-1753 (EGS)]. Η διαδικασία αυτή αναστάλθηκε με διάταξη του εν λόγω δικαστηρίου στις 28 Αυγούστου 2019, εν αναμονή της έκβασης της διαδικασίας ακύρωσης της διαιτητικής απόφασης που κίνησε η Ισπανία ενώπιον της επιτροπής ακυρώσεων του ICSID. Στις 22 Μαρτίου 2019 επιτράπηκε στην Επιτροπή, εξ ονόματος της Ένωσης, να παρέμβει ως amicus curiae στην εν λόγω διαδικασία στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία, ενώ υπογράμμισε και ότι οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων συνεπάγονταν ότι καμία πληρωμή δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της διαιτητικής απόφασης, εκτός εάν και έως ότου εγκριθεί από την Επιτροπή ως συμβατή με την εσωτερική αγορά. Ειδικότερα, όσον αφορά το πρώτο σημείο, η Επιτροπή εξήγησε ότι η ΣΧΕ δεν εφαρμόζεται σε ενδοενωσιακές διαφορές, με αποτέλεσμα η διαιτητική διαδικασία που οδήγησε στη διαιτητική απόφαση να στερείται μιας απαραίτητης προϋπόθεσης, δηλαδή έγκυρης συμφωνίας περί διαιτησίας, διότι η Ισπανία δεν είχε ποτέ υποβάλει προσφορά διαιτησίας με επενδυτές από τις Κάτω Χώρες ή το Λουξεμβούργο, όπως οι προσφεύγοντες. Με άλλα λόγια, η διαδικασία στερούνταν νομικής βάσης και το διαιτητικό δικαστήριο δεν ήταν αρμόδιο να επιληφθεί της διαφοράς. Η Επιτροπή υποστήριξε επίσης ότι το περιφερειακό δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεση θα πρέπει να δώσει την ύψιστη βαρύτητα στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Komstroy σχετικά με την ερμηνεία της ΣΧΕ και των Συνθηκών της ΕΕ. Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή του περιφερειακού δικαστηρίου στη φύση και στο περιεχόμενο της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να μην καταβάλει την αποζημίωση που περιγράφεται λεπτομερώς στη διαιτητική απόφαση πριν από την οριστική απόφαση της Επιτροπής, καθώς και του γεγονότος ότι η υποχρέωση αυτή ισχύει ανεξάρτητα από τα άρθρα 53 έως 55 της σύμβασης ICSID. Η αναστολή της έκδοσης απόφασης άρθηκε τον Ιανουάριο του 2025. Στις 18 Φεβρουαρίου 2025 η Επιτροπή υπέβαλε συμπληρωματικό υπόμνημα φιλικού χαρακτήρα προκειμένου να λάβει υπόψη την απόφαση του Ομοσπονδιακού Εφετείου για την περιφέρεια της Columbia, της 16ης Αυγούστου 2024, σε παράλληλες διαδικασίες, καθώς και τη δήλωση σχετικά με τις νομικές συνέπειες της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Komstroy και την κοινή αντίληψη σχετικά με τη μη εφαρμογή του άρθρου 26 της ΣΧΕ ως βάσης για την ενδοενωσιακή διαιτησία, την οποία εξέδωσαν στις 26 Ιουνίου 2024 η Ένωση και τα κράτη μέλη ([57]). Στο εν λόγω υπόμνημα, η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης ότι οι βασικές αρχές της ερμηνείας των Συνθηκών θα οδηγούσαν στο ίδιο συμπέρασμα με εκείνο στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο στην απόφαση Komstroy: Η μόνιμη προσφορά της Ισπανίας για διαιτησία στο άρθρο 26 δεν επεκτείνεται στους επενδυτές της ΕΕ. Η διαδικασία ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου των ΗΠΑ στην περιφέρεια της Columbia εκκρεμεί κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης.

(74) Η Antin κίνησε επίσης διαδικασία για την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στην Αυστραλία. Στις 25 Ιουνίου 2021 η ολομέλεια του πλήρους ομοσπονδιακού δικαστηρίου της Αυστραλίας αναγνώρισε ότι η διαιτητική απόφαση είναι δεσμευτική για την Ισπανία. Το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε επίσης αίτημα της Επιτροπής να πραγματοποιήσει παρέμβαση φιλικού χαρακτήρα, εξ ονόματος της Ένωσης, στην εν λόγω διαδικασία. Η Ισπανία άσκησε έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστραλίας, το ανώτατο δικαστικό όργανο της Αυστραλίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστραλίας εξέδωσε την απόφασή του στις 12 Απριλίου 2023, με την οποία απέρριψε την έφεση της Ισπανίας και επιβεβαίωσε την αναγνώριση της διαιτητικής απόφασης στην Αυστραλία. Επίσης, στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, απορρίφθηκε το αίτημα της Επιτροπής να υποβάλει υπόμνημα φιλικού χαρακτήρα εξ ονόματος της Ένωσης. Με βάση αυτήν την επίσημη αναγνώριση της διαιτητικής απόφασης, η Antin αναλαμβάνει επί του παρόντος, ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου της Αυστραλίας, το επόμενο βήμα προς την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Η εν λόγω διαδικασία εκκρεμεί κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης.

([57]) Βλ. https://energy.ec.europa.eu/document/download/740e62fc-a0d1-4a5b-9d00-01357802c307_en?filename=Inter%20se%20Declaration%20-%20all%20languages%20-%20260624.pdf, τελευταία επίσκεψη στις 3 Μαρτίου 2025.

(75) Η Antin υπέβαλε επίσης αίτηση καταχώρισης της διαιτητικής απόφασης ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου και η διαιτητική απόφαση καταχωρίστηκε. Στις 24 Μαΐου 2023, το Ανώτατο Δικαστήριο Αγγλίας και Ουαλίας απέρριψε την αίτηση της Ισπανίας περί ακύρωσης της εντολής καταχώρισης. Η Ισπανία άσκησε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του εφετείου, το οποίο απέρριψε την έφεση στις 22 Οκτωβρίου 2024. Την 31η Ιανουαρίου 2025 το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου επέτρεψε στην Ισπανία να ασκήσει έφεση κατά της απόφασης του εφετείου. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης από την Ισπανία δεν έχει λήξει κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης.

(76) Αντιδρώντας στις προσπάθειες της Antin να επιβάλει την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στην Αυστραλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία προσέφυγε ενώπιον των δικαστηρίων του Λουξεμβούργου κατά της Antin, η οποία είχε συσταθεί στο εν λόγω κράτος μέλος. Ειδικότερα, η Ισπανία ζήτησε από το Tribunal d'arrondissement de et à Luxembourg να διατάξει την Antin να παύσει κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στην αναγνώριση ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, ιδίως σε τρίτες χώρες, διότι η εν λόγω αναγνώριση ή εκτέλεση παραβιάζει προδήλως τους κανόνες δημόσιας τάξης. Η Ισπανία ζήτησε επίσης από το δικαστήριο του Λουξεμβούργου να διατάξει την καταβολή χρηματικών ποινών κατά της Antin σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την εντολή παύσης κάθε τέτοιας ενέργειας. Η Επιτροπή παρενέβη στη διαδικασία αυτή βάσει του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου ([58]). Η διαδικασία εκκρεμεί κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης.

6. ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(77) Η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση κίνησης της διαδικασίας στις 19 Ιουλίου 2021, με την οποία εξέθεσε την προκαταρκτική της εκτίμηση ότι η διαιτητική απόφαση συνιστούσε κρατική ενίσχυση για τους λόγους που συνοψίζονται στο σημείο 4.1 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, ιδίως επειδή έχει ως αποτέλεσμα την αντιστάθμιση της ανάκλησης παράνομης κρατικής ενίσχυσης ([59]). Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα του μέτρου με την εσωτερική αγορά για δύο ανεξάρτητους λόγους: η πρώτη αμφιβολία αφορούσε παραβίαση του ενωσιακού δικαίου από το μέτρο, ενώ η δεύτερη τη μη συμμόρφωση του κοινοποιηθέντος μέτρου με τα κριτήρια συμβατότητας που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες εφαρμόζονται στις ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ([60]).

(78) Πρώτον, όσον αφορά τις αμφιβολίες περί παραβίασης του ενωσιακού δικαίου, η Επιτροπή υπενθύμισε, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλ. αιτιολογική σκέψη 94), την απόφαση του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία «*κρατική ενίσχυση αντιβαίνουσα σε διατάξεις ή γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά*» ([61]). Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε προκαταρκτικά ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η διαιτητική απόφαση ενδέχεται να παραβιάζει διατάξεις των Συνθηκών της ΕΕ ([62]). Ειδικότερα, δεδομένου ότι η ενδοενωσιακή διαιτητική απόφαση εκδόθηκε βάσει του μηχανισμού διαιτησίας μεταξύ επενδυτή και κράτους που προβλέπεται στο άρθρο 26 της ΣΧΕ, η Επιτροπή έκρινε προκαταρκτικά ότι η διαιτητική απόφαση θα μπορούσε να παραβιάζει το άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, καθώς και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αυτονομίας ([63]). Η Επιτροπή επισήμανε επίσης προκαταρκτικά ότι το σκεπτικό του Δικαστηρίου στην απόφαση Achmea ([64]) ισχύει και για τη ΣΧΕ και, ως εκ τούτου, τα εθνικά δικαστήρια έχουν την υποχρέωση να ακυρώνουν κάθε διαιτητική απόφαση που εκδίδεται σε αυτήν τη βάση και να αρνούνται την εκτέλεσή της ([65]).

([58]) Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 248 της 24.9.2015, σ. 9).
([59]) Βλ. απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 88.
([60]) Βλ. απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 95.
([61]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, υπόθεση C-594/18 P, Αυστρία κατά Επιτροπής (Hinkley Point C), ECLI:EU:C:2020:742, σκέψη 44.
([62]) Απόφαση κίνησης της διαδικασίας, σημείο 4.3.1.
([63]) Απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 99.
([64]) Βλ. απόφαση Achmea.
([65]) Βλ. απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 98.

(79) Επιπλέον, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα της διαιτητικής απόφασης με την εσωτερική αγορά, στον βαθμό που θα μπορούσε να δημιουργήσει διάκριση λόγω ιθαγένειας μεταξύ των επενδυτών του καθεστώτος του 2007 με βάση την ικανότητά τους να έχουν πρόσβαση σε διεθνή διαιτησία ή όχι ([66]). Η Επιτροπή έκρινε προκαταρκτικά ότι μια τέτοια διάκριση λόγω ιθαγένειας δεν θα ήταν συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 18 της ΣΛΕΕ ([67]).

(80) Δεύτερον, όσον αφορά τις αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα του μέτρου με τις πιθανές σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή επισήμανε τις κατευθυντήριες γραμμές του 2008 για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις ([68]) (στο εξής: ΚΓΠΕ του 2008) και τις ΚΓΕΠΕ ([69]).

(81) Πρώτον, η Επιτροπή είχε αμφιβολίες σχετικά με το αν το μέτρο πληρούσε τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις ΚΓΠΕ 2008. Η Επιτροπή αμφισβήτησε το αν η αναδρομική αποζημίωση για την απώλεια μελλοντικών ταμειακών ροών και τόκων επί των εν λόγω ποσών (δηλαδή η χορηγούμενη αποζημίωση) μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας ή να έχει χαρακτήρα κινήτρου κατά την έννοια των ΚΓΠΕ του 2008 ([70]). Επιπλέον, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες ως προς το αν η ενίσχυση είναι αναλογική και αν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό και τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ([71]).

(82) Δεύτερον, στο ίδιο πνεύμα, η Επιτροπή είχε αμφιβολίες σχετικά με το αν το μέτρο πληρούσε τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις ΚΓΕΠΕ. Η Επιτροπή αμφισβήτησε το αν η ενίσχυση αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα, αν έχει χαρακτήρα κινήτρου και αν είναι αναγκαία για την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, αν είναι αναλογική και αν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ([72]).

7. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΡΙΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΝ

(83) Μετά την πρόσκληση της Επιτροπής για υποβολή παρατηρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από 23 συμμετέχοντες. Σε αυτούς τους 23 συμμετέχοντες περιλαμβάνονταν επενδυτές από την ΕΕ και από τρίτες χώρες (στο εξής: επενδυτές), ένα κράτος μέλος και μια μη κυβερνητική οργάνωση (στο εξής: ΜΚΟ).

(84) Κατωτέρω παρέχεται σύνοψη των παρατηρήσεων που υπέβαλαν τα εν λόγω τρίτα μέρη, στον βαθμό που είναι σημαντικές για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων (ομαδοποιημένες ανά θέμα). Οι παρατηρήσεις αυτές θα εξεταστούν στα σχετικά μέρη της αξιολόγησης (βλ. τμήμα 10).

7.1. Παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης

7.1.1. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση*

(85) Πρώτον, αρκετά τρίτα μέρη (κυρίως επενδυτές) υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, διότι αντισταθμίζει μέτρο το οποίο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

(86) Ειδικότερα, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι 1) προκειμένου η αποζημίωση που χορηγείται βάσει του εθνικού δικαίου να συνιστά κρατική ενίσχυση, πρέπει να αντισταθμίζει τη χορήγηση παράνομης ή ασυμβίβαστης κρατικής ενίσχυσης ([73]), και ότι 2) η διαιτητική απόφαση μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν το υποκείμενο καθεστώς για το οποίο χορηγείται αποζημίωση συνιστά είτε παράνομη είτε ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση.

([66]) Ό.π., αιτιολογικές σκέψεις 101-102.
([67]) Ό.π., αιτιολογικές σκέψεις 101 έως 102.
([68]) Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1).
([69]) Βλ. υποσημείωση 27.
([70]) Βλ. απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογικές σκέψεις 108 έως 118.
([71]) Ό.π., αιτιολογικές σκέψεις 119 έως 131.
([72]) Ό.π., αιτιολογικές σκέψεις 132-153.
([73]) Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-106/87 έως C-120/87, Αστερίς κατά Ελλάδας, ECLI:EU:C:1988:457, σκέψεις 23 και 24· απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2016 στην υπόθεση C-164/15 P, Επιτροπή κατά Aer Lingus, ECLI:EU:C:2016:990, σκέψη 72· απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010 στην υπόθεση T-62/08, ThyssenKrupp Acciai Special Terni κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2010:268, σκέψεις 59 και 60· απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010 στην υπόθεση T-53/08, Ιταλία κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2010:267, σκέψεις 51 και 52.

(87) Στο πλαίσιο αυτό, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση επαναφέρει το καθεστώς αμοιβών που ίσχυε κατά τον χρόνο της επένδυσης της Antin, δηλαδή τον νόμο 54/1997 (τα καθεστώτα από το 1997 έως το 2007, συμπεριλαμβανομένου του καθεστώτος του 2007, αναφέρονται από κοινού στο εξής ως «παλαιά καθεστώτα» ([74])), και θα πρέπει να αξιολογηθεί μόνο στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος και όχι ως χωριστό μέτρο. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω τρίτοι θεωρούν ότι, δεδομένου ότι τα παλαιά καθεστώτα δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση, ούτε η διαιτητική απόφαση συνιστά ενίσχυση.

(88) Ειδικότερα, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι τα παλαιά καθεστώτα δεν συνεπάγονταν τη χορήγηση κρατικών πόρων, διότι ο χαρακτηρισμός ενός μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης πρέπει να εξετάζεται βάσει της νομολογίας που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Υποστηρίζουν ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που ίσχυε κατά τον χρόνο θέσπισης των παλαιών καθεστώτων, ο μηχανισμός χορήγησης της στήριξης στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων δεν περιλάμβανε κρατικούς πόρους. Οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι ο μηχανισμός χρηματοδότησης των παλαιών καθεστώτων, ο οποίος, κατά την άποψή τους, θεσπίστηκε το 1997 και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο το 2007, δεν περιλάμβανε κρατικούς πόρους σύμφωνα με τη νομολογία που ίσχυε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους και έως το 2014 ([75]). Κατά την άποψη των εν λόγω τρίτων, η νομολογία που επικρατούσε το 2014 ([76]) δεν είναι σχετική για την αξιολόγηση των παλαιών καθεστώτων, τα οποία δεν ίσχυαν πλέον από το 2014.

(89) Δεύτερον, οι τρίτοι ισχυρίζονται ότι, ακόμα και αν η διαιτητική απόφαση πρέπει να αξιολογηθεί χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, διότι ο μόνος λόγος για τη χορήγησή της είναι η ζημία που υπέστη η Antin λόγω της συμπεριφοράς της Ισπανίας κατά παράβαση της ΣΧΕ και η αποκατάσταση της ζημίας αυτής δεν παρέχει πλεονέκτημα στην Antin. Στο πλαίσιο αυτό, οι τρίτοι υποστηρίζουν περαιτέρω ότι το γεγονός ότι η αποζημίωση χορηγείται βάσει διεθνών κανόνων (ΣΧΕ) αντί εθνικών κανόνων δεν μεταβάλλει τη φύση της και ότι, σε κάθε περίπτωση, η διαιτητική απόφαση συνάδει με τους σχετικούς εθνικούς κανόνες περί αποζημίωσης για ζημίες. Ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν επίσης ότι η ΣΧΕ αποτελεί μέρος του εθνικού δικαίου, διότι, όταν κάθε κράτος μέλος επικύρωσε τη ΣΧΕ, καθένα από αυτά προσχώρησε μεμονωμένα στη ΣΧΕ, η οποία, ως εκ τούτου, ενσωματώθηκε στο εθνικό τους δίκαιο.

(90) Τρίτον, κατά την άποψη ορισμένων τρίτων, εάν η συμμετοχή της Antin (45 %) σε καθεμία από τις εταιρείες Andasol θεωρηθεί αμιγώς χρηματοοικονομική επένδυση επειδή η Antin δεν διαχειρίζεται τις εταιρείες Andasol, τότε η Antin δεν είναι επιχείρηση και, ως εκ τούτου, η χορήγηση της διαιτητικής απόφασης στην Antin δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις ([77]).

7.1.2. *Παρατηρήσεις σχετικά με την υποχρέωση αναστολής*

(91) Αρκετοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, δεν ισχύει η υποχρέωση αναστολής που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Κατά τους ίδιους τρίτους, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, δεν μπορεί να εφαρμοστεί ούτε η υποχρέωση αναστολής, διότι το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε καμία υποχρέωση να αναστείλει τη διαδικασία.

7.1.3. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα συνεπάγονται κρατική ενίσχυση, συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση*

(92) Πρώτον, αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα συνιστούσαν πράγματι κρατική ενίσχυση, θα επρόκειτο για υφιστάμενη ενίσχυση (επειδή έχει παρέλθει η 10ετής προθεσμία παραγραφής), κάτι το οποίο σημαίνει, κατά την άποψή τους, ότι η διαιτητική απόφαση δεν αντισταθμίζει την παράνομη ή ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση και, ως εκ τούτου, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

([74]) Στις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι τρίτοι και η Antin, ο όρος «παλαιό καθεστώς» χρησιμοποιείται για να περιγράψει το καθεστώς στήριξης που θεσπίστηκε με τον νόμο 54/1997, της 27ης Νοεμβρίου 1997, για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και με το βασιλικό διάταγμα 2818/1998, της 23ης Δεκεμβρίου 1998, όπως τροποποιήθηκε περαιτέρω το 2004 και το 2007 και ίσχυε έως την κατάργησή του το 2013.

([75]) Οι τρίτοι επικαλούνται ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 2001 στην υπόθεση C-379/98, PreussenElektra, ECLI:EU:C:2001:160.

([76]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 στην υπόθεση C-275/13, Elcogás SA κατά Administración del Estado και Iberdrola SA, ECLI:EU:C:2014:2314.

([77]) Απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, υπόθεση C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze κατά Cassa di Risparmio di Firenze SpA, Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato και Cassa di Risparmio di San Miniato SpA, ECLI:EU:C:2006:8, σκέψη 111.

(93) Ειδικότερα, ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν ότι, εάν η προθεσμία παραγραφής υπολογιστεί από την ημερομηνία των μεμονωμένων επιχορηγήσεων της Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων (η οποία είναι, κατά την άποψή τους, η 24η Απριλίου ή η 22α Δεκεμβρίου 2009), η προθεσμία αυτή θα έληγε το αργότερο στις 24 Απριλίου ή στις 22 Δεκεμβρίου 2019. Με βάση τα ανωτέρω, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα συνιστούσαν ενίσχυση, οι μεμονωμένες επιχορηγήσεις της Antin συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση. Οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν επίσης ότι, δεδομένου ότι η αποζημίωση για ζημίες συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν αντισταθμίζει παράνομες ή ασυμβίβαστες ενισχύσεις ([78]), το γεγονός ότι οι επιχορηγήσεις της Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση σημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

(94) Δεύτερον, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά κρατική ενίσχυση, το γεγονός ότι τα παλαιά καθεστώτα (δηλαδή οι μεμονωμένες επιχορηγήσεις στην Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων) συνιστούσαν υφιστάμενη ενίσχυση σημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά επίσης υφιστάμενη ενίσχυση. Κατά την άποψή τους, αυτό οφείλεται στο ότι, σε διαφορετική περίπτωση, η ίδια παροχή δεν θα μπορούσε να ανακτηθεί αν είχε χορηγηθεί στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, αλλά θα μπορούσε να ανακτηθεί αν είχε χορηγηθεί με τη μορφή διαιτητικής απόφασης. Τέλος, οι εν λόγω τρίτοι θεωρούν ότι το γεγονός ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση σημαίνει ότι η ενίσχυση που συνδέεται με τη διαιτητική απόφαση συνιστά επίσης υφιστάμενη ενίσχυση η οποία δεν μπορεί να ανακτηθεί με βάση την ερμηνεία του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου ([79]).

(95) Τρίτον, ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση συνδέεται άρρηκτα με τα παλαιά καθεστώτα και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε το 1997, όταν τα καθεστώτα θεσπίστηκαν για πρώτη φορά, ή το αργότερο το 1998, όταν τέθηκαν για πρώτη φορά σε εφαρμογή με το βασιλικό διάταγμα 2818/1998. Κατά τους εν λόγω τρίτους, η προθεσμία παραγραφής έληξε το 2008, ενώ οι τροποποιήσεις των παλαιών καθεστώτων το 2004 και το 2007 δεν συνιστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις που να επηρεάζουν την εκτίμηση περί συμβατότητας και δεν είναι ικανές να μεταβάλουν τον χαρακτηρισμό της ενίσχυσης από υφιστάμενη σε νέα.

7.1.4. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ενίσχυση χορηγήθηκε όταν η Antin έλαβε την επιχορήγηση στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων και όχι όταν εκδόθηκε η διαιτητική απόφαση*

(96) Αρκετοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι, βάσει της νομολογίας Αστερίς ([80]), η αποζημίωση συνδέεται άρρηκτα με το υποκείμενο μέτρο το οποίο αντισταθμίζει η διαιτητική απόφαση.

(97) Ειδικότερα, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση και το υποκείμενο μέτρο είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους και ότι η ενίσχυση την οποία συνεπάγεται η διαιτητική απόφαση χορηγήθηκε όταν η Antin έλαβε τις επιχορηγήσεις στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων. Στη συνέχεια, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι η διαιτητική απόφαση αποτελεί απλώς δήλωση επαναφοράς του δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων. Κατά την άποψή τους, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση χορηγήθηκε για την αποκατάσταση των δικαιωμάτων που κατοχυρώθηκαν στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, δεν είναι ορθό να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε με την έκδοση της διαιτητικής απόφασης.

(98) Ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν ότι απόφαση διαιτητικού δικαστηρίου που υποχρεώνει έναν διάδικο να καταβάλει ποσά που ήδη οφείλονται αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί δεν θα πρέπει να θεωρείται απόφαση χορήγησης νέας κρατικής ενίσχυσης.

7.1.5. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία*

(99) Αρκετοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση δεν δύναται να καταλογιστεί στην Ισπανία με αιτιολογία την προσχώρηση της Ισπανίας στη σύμβαση ICSID ή στη ΣΧΕ, διότι, κατά την άποψή τους, η απόφαση κίνησης της διαδικασίας δεν υποδηλώνει ότι το υποκείμενο καθεστώς είναι η σύμβαση ICSID ή η ΣΧΕ, αλλά μόνο η διαιτητική απόφαση.

(100) Επιπλέον, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι, λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων που υπέχει η Ισπανία δυνάμει του διεθνούς δικαίου, δεν μπορεί να επιλέξει να μην καταβάλει το επιδικασθέν ποσό. Ειδικότερα, υποστηρίζουν ότι, αν υφίστανται νομικές υποχρεώσεις, η εκπλήρωσή τους δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απαιτεί την έκδοση «απόφασης» περί εκπλήρωσής τους.

([78]) Απόφαση της 28ης Ιουνίου 2019, T-624/15, T-694/15 και T-704/15, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2019:423, σκέψη 103.

([79]) Βλ. υποσημείωση 60.

([80]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-106/87 έως C-120/87, Αστερίς ΑΕ και λοιποί κατά Ελληνικής Δημοκρατίας και Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ECLI:EU:C:1988:457.

7.1.6. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία*

(101) Ένα τρίτο μέρος επαναλαμβάνει την εκτίμηση της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 82 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας ότι η καταβολή του επιδικασθέντος ποσού καταλογίζεται στην Ισπανία, διότι η Ισπανία συμφώνησε οικειοθελώς να προσχωρήσει στη σύμβαση ICSID και στη ΣΧΕ. Το εν λόγω τρίτο μέρος θεωρεί επίσης ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου ([81]), οποιαδήποτε καταβολή επιδικασθέντος ποσού από την Ισπανία δεν απορρέει από έγκυρη συμφωνία διαιτησίας ούτε από έγκυρη υποχρέωση καταβολής του επιδικασθέντος ποσού σύμφωνα με τις συμβατικές δεσμεύσεις της Ισπανίας και, ως εκ τούτου, μπορεί να καταλογιστεί εξ ολοκλήρου στην Ισπανία.

7.1.7. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό*

(102) Αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε με τη διαιτητική απόφαση δεν είναι ικανή να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, διότι η Antin πώλησε τις μονάδες της τον Αύγουστο του 2017 και έκτοτε δεν επενδύει σε υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

7.1.8. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η καταβολή ποσού δυνάμει της διαιτητικής απόφασης συνιστά κρατική ενίσχυση*

(103) Ένα τρίτο μέρος ισχυρίζεται ότι η καταβολή ποσού δυνάμει της διαιτητικής απόφασης θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση, διότι θα οδηγούσε σε αποζημίωση για τη ζημία η οποία προκλήθηκε από την ανάκληση του παράνομου καθεστώτος ενισχύσεων που αξιολογήθηκε στην απόφαση της Επιτροπής του 2017. Επιπλέον, το εν λόγω τρίτο μέρος υποστηρίζει ότι η καταβολή του ποσού που επιδικάστηκε θα πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι το αντισταθμιστικό πλεονέκτημα θα ήταν διαθέσιμο μόνο για την Antin και θα χρηματοδοτηθεί με κρατικούς πόρους, δηλαδή από τον ισπανικό προϋπολογισμό. Κατά την άποψή του, η διαιτητική απόφαση ενδέχεται επίσης να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι οι εταιρείες του ομίλου Antin επενδύουν στον τομέα των ΑΠΕ, ο οποίος έχει απελευθερωθεί σε επίπεδο Ένωσης. Ένα τρίτο μέρος ισχυρίζεται ότι η διαιτητική απόφαση που ισοδυναμεί με επαναφορά μέτρου παράνομης ενίσχυσης προς όφελος επιλεγμένων επιχειρήσεων συνιστά κρατική ενίσχυση.

7.2. **Παρατηρήσεις σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης**

7.2.1. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ενίσχυση θα πρέπει να κηρυχθεί ασυμβίβαστη διότι δεν συνάδει με τις Συνθήκες της ΕΕ*

(104) Ένα τρίτο μέρος ισχυρίζεται ότι η διαιτητική απόφαση ενδέχεται να παραβιάζει τις διατάξεις των Συνθηκών της ΕΕ, και συγκεκριμένα το άρθρο 18 της ΣΛΕΕ, το οποίο απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας, διότι άλλοι Ισπανοί επενδυτές που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με την Antin, καθώς και επενδυτές από άλλα κράτη μέλη, δεν έχουν πρόσβαση στον μηχανισμό διαιτησίας που προβλέπεται στο άρθρο 26 της ΣΧΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με το εν λόγω μέρος, στο πλαίσιο της απόφασης στην υπόθεση Komstroy, το άρθρο 26 της ΣΧΕ έχει την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους σχετικά με επένδυση του εν λόγω επενδυτή στο πρώτο κράτος μέλος.

(105) Ένας άλλος τρίτος ισχυρίζεται ότι, εάν η Επιτροπή διαπιστώσει παράβαση του παράγωγου δικαίου της Ένωσης, υποχρεούται να κηρύξει την ενίσχυση ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση ([82]). Κατά την άποψή της, η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε παρανόμως, σύμφωνα με τη νομολογία ([83]) που υποδηλώνει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να αμφισβητούν τη νομιμότητα της σύστασης διαιτητικών δικαστηρίων και το κύρος τυχόν αποφάσεων που προκύπτουν από ενδοενωσιακές διαδικασίες διαιτησίας για επενδύσεις. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση που χορηγείται σε αυτήν τη βάση μπορεί να μη θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά και δεν υπάρχει ανάγκη να εξεταστεί η συμβατότητα της ενίσχυσης βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ ή των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις.

([81]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, υπόθεση C-741/19, Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά Komstroy LLC, ECLI:EU:C:2021:655 και απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 26 Οκτωβρίου 2021, υπόθεση C-109/20, Republiken Polen κατά PL Holdings Sàrl, ECLI:EU:C:2021:875.

([82]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, υπόθεση C-594/18 P, Αυστρία κατά Επιτροπής (Hinkley Point C), ECLI:EU:C:2020:742, σκέψη 100.

([83]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, υπόθεση C-741/19, Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά Komstroy LLC, ECLI:EU:C:2021:655 και απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 26 Οκτωβρίου 2021, υπόθεση C-109/20, Republiken Polen κατά PL Holdings Sàrl, ECLI:EU:C:2021:875.

7.2.2. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες, ακόμα και αν η απόφαση Komstroy έχει εφαρμογή στη ΣΧΕ, αυτό δεν σημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση που υπόκειται σε ανάκτηση*

(106) Αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι, ακόμα και αν ούτε η απόφαση Komstroy ούτε η *γνωμοδότηση 1/20* ([84]) δικαιολογούν ή επιβεβαιώνουν την εφαρμογή της αρχής Achmea στις διαιτητικές αποφάσεις της ΣΧΕ, αυτό δεν θα είχε αυτομάτως ως αποτέλεσμα να θεωρηθούν ασύμβατες κρατικές ενισχύσεις που υπόκεινται σε ανάκτηση.

(107) Ειδικότερα, πολλοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι, όταν η απόφαση Komstroy έκρινε ότι η αρχή Achmea ισχύει και για τη ΣΧΕ, επρόκειτο, κατά την άποψή τους, για παρεμπίπτουσα αναφορά (obiter dictum), η οποία δεν έχει νομική ισχύ, και η δήλωση βασίστηκε σε θεωρητική υπόθεση η οποία ουδέποτε θα υπόκειτο στο δίκαιο της Ένωσης.

(108) Επιπλέον, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι το Δικαστήριο, στη *γνωμοδότηση 1/20*, αρνήθηκε να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητα του σχεδίου εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ με το δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, δεν αποφάνθηκε σχετικά με το αν τυχόν ενδεχόμενη αντιστάθμιση βάσει της ΣΧΕ θα μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση.

(109) Ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν επίσης ότι, ακόμα και αν εφαρμόζεται η αρχή Achmea, αυτό δεν σημαίνει αυτομάτως ότι η διαιτητική απόφαση πρέπει να θεωρείται ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση, διότι, εάν το ενωσιακό δίκαιο υποδεέστερης κατάταξης (εν προκειμένω η ΣΧΕ) αντιβαίνει στο πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης (εν προκειμένω στην αρχή Achmea σε συνδυασμό με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις), οι αντικρουόμενες διατάξεις πρέπει να εναρμονιστούν, αντί να θεωρηθεί ότι το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης υπερισχύει αυτομάτως άλλου ενωσιακού δικαίου που βασίζεται στη ΣΧΕ.

7.2.3. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται διακρίσεις λόγω ιθαγένειας*

(110) Αρκετά τρίτα μέρη ισχυρίζονται ότι, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση θα πρέπει να θεωρηθεί μέρος των παλαιών καθεστώτων, δεν οδηγεί σε διακρίσεις, καθώς όλοι οι επενδυτές που πληρούν τις προϋποθέσεις οι οποίες ορίζονται στο εν λόγω καθεστώς μπορούν να επωφεληθούν από αυτό. Κατά την άποψη των εν λόγω τρίτων, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η διάκριση μεταξύ των διαφόρων επενδυτών (ιδίως εις βάρος των Ισπανών επενδυτών) συνίσταται στο γεγονός ότι δεν έχουν όλοι οι επενδυτές που επωφελήθηκαν από τα παλαιά καθεστώτα πρόσβαση σε διεθνή διαιτησία στο πλαίσιο της ΣΧΕ, βασίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή ότι η ΣΧΕ αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων ή ότι η ΣΧΕ μπορεί να θεωρηθεί από μόνη της καθεστώς κρατικών ενισχύσεων. Τα εν λόγω τρίτα μέρη προσθέτουν επίσης ότι δεν αποκλείεται η δυνατότητα των Ισπανών επενδυτών να ζητήσουν αποζημίωση σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου ή σύμφωνα με οποιονδήποτε άλλον μηχανισμό επίλυσης διαφορών τον οποίο ενδεχομένως έχουν συμφωνήσει.

(111) Επιπλέον, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η ΣΧΕ αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων, το επιχείρημα της Επιτροπής περί διακρίσεων λόγω ιθαγένειας θα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνεπάγεται διακρίσεις λόγω του τόπου εγκατάστασης του επενδυτή. Κατά την άποψή τους, τέτοιου είδους διακρίσεις δεν αντιβαίνουν σε καμία διάταξη των Συνθηκών της Ένωσης, ενώ οι κρατικές ενισχύσεις συνιστούν εξ ορισμού δυσμενή διάκριση υπό την έννοια αυτή, δεδομένου ότι χορηγούνται σε δικαιούχους εγκατεστημένους στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση.

(112) Τέλος, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι, εάν η διαιτητική απόφαση εξεταστεί ως ad hoc ενίσχυση, χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, δεν υφίστανται διακρίσεις, διότι δεν μπορεί να γίνει σύγκριση με άλλη επιχορήγηση.

7.2.4. *Παρατήρηση σύμφωνα με την οποία οι διαιτητικές αποφάσεις δεν υπονομεύουν κατ' ανάγκη την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης*

(113) Ορισμένοι τρίτοι στις γραπτές παρατηρήσεις τους υποστηρίζουν ότι η συνήθης διαδικασία κοινοποίησης των κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζει τη νομιμότητα των διαιτητικών αποφάσεων βάσει του ενωσιακού δικαίου (συγκεκριμένα, κατά τους εν λόγω τρίτους, διαφυλάσσει την «αυτονομία» του ενωσιακού δικαίου, τη «συνοχή και την ομοιομορφία στην ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου», τα «δικαιώματα των ατόμων», την εποπτεία του Δικαστηρίου και την «αποτελεσματικότητα του ενωσιακού δικαίου»), διότι, όταν ένα κράτος μέλος συμμορφώνεται με τη διαδικασία κοινοποίησης, είναι δυνατόν να διαφυλαχθεί η εξουσία άσκησης του δικαστικού ελέγχου του Δικαστηρίου όσον αφορά τη συμβατότητα διαιτητικής απόφασης με το ενωσιακό δίκαιο.

([84]) Γνωμοδότηση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 2022 δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 11 της ΣΛΕΕ (Σχέδιο εκσυγχρονισμένης Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας), υπόθεση Avis 1/20, ECLI:EU:C:2022:485.

(114) Κατά την άποψή τους, το Δικαστήριο θα έπρεπε να είχε κρίνει στην απόφαση Achmea ότι, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η κοινοποίηση εντάσσει την υπόθεση αυτή στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου και, ως εκ τούτου, στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων της Ένωσης.

7.2.5. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες το μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου*

(115) Αρκετοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι η Antin διαχειριζόταν ενεργά και, ως εκ τούτου, ασκούσε επαρκή έλεγχο επί των εταιρειών Andasol και, ως εκ τούτου, η Antin και οι εταιρείες Andasol συνιστούν μία οικονομική μονάδα, κάτι που, κατά την άποψή τους, συνεπάγεται ότι η Antin δραστηριοποιούνταν στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Στη συνέχεια, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση την οποία συνεπάγεται η διαιτητική απόφαση θα πρέπει να θεωρηθεί ότι χορηγήθηκε και στις δραστηριότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας των εταιρειών Andasol, καθώς και ότι το γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρείες πληρούσαν τον χαρακτήρα κινήτρου έχοντας υποβάλει αίτηση ενίσχυσης κατά την εγγραφή τους στα παλαιά καθεστώτα σημαίνει επίσης ότι η Antin πληροί το κριτήριο του χαρακτήρα κινήτρου. Οι εν λόγω τρίτοι επισημαίνουν το γεγονός ότι, δεδομένου ότι οι δικαιούχοι των παλαιών καθεστώτων θεωρούνταν ότι πληρούσαν τις προϋποθέσεις κατά τον χρόνο σύστασής τους, θεωρείται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις και καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της μονάδας, επομένως και το 2013 και το 2018, ανάλογα με τον χρόνο έκδοσης της διαιτητικής απόφασης.

(116) Ορισμένοι τρίτοι υποστηρίζουν επίσης ότι οι εταιρείες Andasol αποτελούν φορείς ειδικού σκοπού και, ως εκ τούτου, η άδεια του κράτους μέλους για χορήγηση της ενίσχυσης είναι εγγενές στοιχείο της σύστασής τους. Επιπλέον, στην περίπτωση που η Antin και οι εταιρείες Andasol θεωρηθεί ότι αποτελούν ενιαία οικονομική μονάδα, δεν έχει σημασία το γεγονός ότι η Antin, αφού αγόρασε τις εταιρείες Andasol το 2011, τις πώλησε εκ νέου το 2017.

(117) Επιπλέον, αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι ο χαρακτήρας κινήτρου δεν θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει του σημείου 3.2.4.2. των ΚΓΕΠΕ, όπως προτείνει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, διότι η διαιτητική απόφαση αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων και όχι μεμονωμένα κοινοποιήσιμη ενίσχυση και η δυναμικότητα των μονάδων Andasol δεν υπερβαίνει τα 250 MW, όπως απαιτείται στην παράγραφο 20 των ΚΓΕΠΕ.

(118) Ορισμένοι τρίτοι ισχυρίζονται ότι μια διαιτητική απόφαση δεν στερείται κατ' ανάγκη χαρακτήρα κινήτρου επειδή αποφασίζεται μετά την πραγματοποίηση της επένδυσης, διότι, κατά την άποψή τους, αποτελεί μέρος της εξαρχής υποσχεθείσας ενίσχυσης και δημιούργησε θεμιτή προσδοκία βάσει της οποίας καθορίστηκε η εμπορική βιωσιμότητα της επένδυσης.

7.2.6. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ενίσχυση είναι συμβατή βάσει των ΚΓΠΕ 2001, των ΚΓΠΕ 2008 και των ΚΓΕΠΕ*

(119) Αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι, σε αντίθεση με την εκτίμηση της Επιτροπής, η διαιτητική απόφαση μπορεί να αξιολογηθεί βάσει των ΚΓΠΕ 2008, εάν θεωρηθεί μέρος των παλαιών καθεστώτων. Κατά τους εν λόγω τρίτους, μπορεί να θεωρηθεί ότι η Antin ασκεί τη δραστηριότητα των εταιρειών Andasol, δηλαδή την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και, ως εκ τούτου, αποτελεί «ενιαία επιχείρηση» με τις εταιρείες Andasol. Με την απόκτηση του 45 % των εταιρειών Andasol, ασκεί τον έλεγχο της διαχείρισης των εταιρειών Andasol από κοινού με την RREEF Infrastructure (G.P.) Limited και την RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l.

(120) Επιπλέον, οι εν λόγω τρίτοι υποστηρίζουν ότι είναι προσχηματικός ο ισχυρισμός ότι ο επενδυτής εμπλέκεται στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όταν αποτελεί οικονομική ενότητα με τη μονάδα ή διαχειρίζεται τη μονάδα, δεδομένου ότι η εταιρεία εκμετάλλευσης της μονάδας αποτελεί απλώς μέσο για τη λήψη της ενίσχυσης, ενώ ο επενδυτής είναι εκείνος που αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους και λαμβάνει τις σημαντικές αποφάσεις για τη λειτουργία της μονάδας. Ως εκ τούτου, όταν η Επιτροπή εγκρίνει ενίσχυση προς την εταιρεία εκμετάλλευσης μονάδας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ενίσχυση πρέπει να θεωρείται ότι ευνοεί την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ανεξάρτητα από το αν τα κέρδη καταβάλλονται στην εταιρεία εκμετάλλευσης της μονάδας ή απευθείας στον μέτοχο. Κατά τους εν λόγω τρίτους, φαίνεται, σε κάθε περίπτωση, ότι, κατά την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής, πολλοί δικαιούχοι των ενισχύσεων δεν κατείχαν κατ' ανάγκη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή έλεγχο της διαχείρισης των μονάδων και ότι η κατοχή ενός ελάχιστου ποσοστού των μεριδίων της μονάδας του έργου ουδέποτε αποτέλεσε προϋπόθεση για τη χορήγηση ενίσχυσης στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τέλος, οι εν λόγω τρίτοι επισημαίνουν ότι το γεγονός ότι ορισμένες ενισχύσεις θεωρητικά προορίζονται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο δεν επηρεάζει την εκτίμηση της συμβατότητας, διότι η χρήση του φυσικού αερίου είναι χρονικά περιορισμένη, συνδέεται με ζητήματα αποδοτικότητας και έχει εγκριθεί σε πολλές περιπτώσεις με αποφάσεις της Επιτροπής.

(121) Ορισμένοι τρίτοι ισχυρίζονται ότι τα παλαιά καθεστώτα διόρθωσαν μια ανεπάρκεια της αγοράς, σύμφωνα με την οποία οι ανεπαρκείς επενδύσεις θα διοχετεύονταν σε τεχνολογίες ΑΠΕ ελλείψει στήριξης. Κατά την άποψή τους, αυτό ήταν σύμφωνο με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2001 για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις ([85]) (στο εξής: ΚΓΠΕ του 2001). Τα εν λόγω μέρη υποστηρίζουν γενικά ότι η Ισπανία και η Επιτροπή αναγνώρισαν τα παλαιά καθεστώτα ως κατάλληλα μέσα πολιτικής για την προσέλκυση δυναμικότητας ΑΠΕ με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.

(122) Συγκεκριμένα, τα εν λόγω μέρη ισχυρίζονται ότι τα παλαιά καθεστώτα αντιστάθμισαν μόνο τη διαφορά μεταξύ του κόστους παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της αγοραίας τιμής καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της μονάδας, διότι η στοχευόμενη απόδοση του έργου μετά τους φόρους, ύψους 7 % – 9,5 % κατά μέσο όρο για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, είναι συμβατή με τις ΚΓΠΕ 2001, καθώς δεν θα συνεπαγόταν υπεραντιστάθμιση ([86]). Στη συνέχεια, τα εν λόγω μέρη υποστηρίζουν ότι οι στοχευμένες αποδόσεις της Ισπανίας στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων είναι σύμφωνες με τις αποδόσεις που η Επιτροπή έχει εγκρίνει συστηματικά για άλλα καθεστώτα στήριξης των ΑΠΕ στο πλαίσιο των ΚΓΠΕ του 2001.

(123) Επιπλέον, τα ίδια μέρη ισχυρίζονται ότι τα παλαιά καθεστώτα θα ήταν συμβατά με τις ΚΓΠΕ 2008 και τις ΚΓΕΠΕ. Ειδικότερα, τα εν λόγω μέρη υποστήριξαν ότι τα παλαιά καθεστώτα είχαν χαρακτήρα κινήτρου, το οποίο οδήγησε σε σημαντικές επενδύσεις σε ισπανικές ΑΠΕ, κάτι που ήταν αναγκαίο ώστε να μπορέσει η Ισπανία να επιτύχει μακροπρόθεσμους στόχους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(124) Ορισμένα τρίτα μέρη υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει της διαιτητικής απόφασης είναι αναλογική βάσει των ΚΓΠΕ του 2008, δεδομένου ότι το στοχευόμενο ποσοστό απόδοσης της Ισπανίας για την περίοδο 2008-2013 ήταν 7 % – 10 %, δηλαδή χαμηλότερο από το εύρος απόδοσης του 10 % – 13 %, το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή κατά την ίδια περίοδο για άλλα καθεστώτα στήριξης των ΑΠΕ.

(125) Σε περίπτωση που η αξιολόγηση διενεργείται βάσει των ΚΓΕΠΕ, τα εν λόγω τρίτα μέρη ισχυρίζονται ότι, ενώ η ενίσχυση δεν χορηγήθηκε στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 128 των ΚΓΕΠΕ, η ενίσχυση εξακολουθεί να είναι συμβατή εάν δεν οδηγεί σε υπεραντιστάθμιση. Ισχυρίζονται επίσης ότι η απόφαση της Επιτροπής του 2017 δεν καθόρισε ανώτατο ποσοστό απόδοσης και, ως εκ τούτου, για τον λόγο αυτόν, κατά την άποψή τους, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ποσοστό απόδοσης 9 % να βρίσκεται εντός του εύρους 10 – 11 % των ποσοστών απόδοσης που ενέκρινε η Επιτροπή κατά την περίοδο 2014-2020, ώστε η ενίσχυση να καταστεί συμβατή.

(126) Επιπλέον, οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι η ενίσχυση δεν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Οι εταιρείες Andasol δεν έχουν χαμηλά επίπεδα παραγωγικότητας και είναι οικονομικά εύρωστες, η δε χορήγηση της ενίσχυσης στην Antin δεν έχει ως αποτέλεσμα σημαντική ισχύ στην αγορά, μεταβολή των εμπορικών ροών, μεταβολή στη δυναμική του ανταγωνισμού ή διάσωση μιας επιχείρησης επενδύσεων. Επιπλέον, οι εν λόγω επενδυτές δεν συμφωνούν με την άποψη της Επιτροπής ότι η Antin έλαβε, στο πλαίσιο της διαιτητικής απόφασης, πρόσθετο όφελος σε σχέση με εκείνο που έλαβαν άλλοι δικαιούχοι, διότι η αποζημίωση προς την Antin δεν αποκλείει το ενδεχόμενο άλλοι επενδυτές να μπορούν επίσης να ζητήσουν αποζημίωση βάσει του εθνικού δικαίου, η οποία θα μπορούσε να είναι ακόμα υψηλότερη από την αποζημίωση της Antin.

7.2.7. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση και το καθεστώς του 2013 συνάδουν με τις ΚΓΠΕ 2001, τις ΚΓΠΕ 2008 και τις ΚΓΕΠΕ*

(127) Ορισμένα μέρη στις γραπτές παρατηρήσεις τους ισχυρίστηκαν ότι η διαιτητική απόφαση είναι συμβατή με τις ΚΓΠΕ 2001 ως αντικατάσταση της ενίσχυσης που χορήγησε η Ισπανία στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, η οποία, κατά την άποψή τους, ήταν συμβατή με τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω τρίτα μέρη υποστηρίζουν ότι, δεδομένου ότι η ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2013 είναι πολύ χαμηλότερη από τη στήριξη στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, η διαιτητική απόφαση αντικαθιστά μόνο ένα μέρος της διαφοράς μεταξύ της χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων και του καθεστώτος του 2013, ενώ τα παλαιά καθεστώτα δεν παρείχαν τα ίδια υπεραντιστάθμιση. Κατά την άποψη των εν λόγω μερών, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η διαιτητική απόφαση δεν παρέχει υπεραντιστάθμιση στην Antin. Με βάση το σκεπτικό αυτό, τα μέρη υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση στο πλαίσιο της διαιτητικής απόφασης είναι αναλογική. Τα εν λόγω μέρη υποστηρίζουν, στο ίδιο πνεύμα, ότι ένα σύνολο ενδεικτικών διαιτητικών αποφάσεων (που έχουν παρόμοια νομική βάση με τη διαιτητική απόφαση) δεν οδηγεί σε υπεραντιστάθμιση για τους δικαιούχους και είναι αναλογικό βάσει των ΚΓΠΕ του 2001.

([85]) Κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ C 37 της 4.2.2001, σ. 3).

([86]) Προς υποστήριξη αυτού του ισχυρισμού, το τρίτο μέρος αξιολογεί τρεις αναλύσεις που εκπονήθηκαν από ισπανικούς κυβερνητικούς φορείς (συγκεκριμένα, την έκθεση CNE 3/2007, το IDAE, Οικονομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας — Επενδυτικό κόστος, απόδοση και κίνητρα για τον κλάδο CSP, διάσκεψη που διοργάνωσε το CNE σχετικά με την πραγματική ανάπτυξη και εξέλιξη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ισπανία, Μαδρίτη, 11 Δεκεμβρίου 2007, και την έκθεση της CNMC του Οκτωβρίου 2018 για την αξιολόγηση του ΜΣΚΚ για τις ισπανικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

(128) Επιπλέον, τα εν λόγω τρίτα μέρη υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση ωφελεί πράγματι τις ΑΠΕ, διότι εκπέμπει σημαντικό θετικό μήνυμα στους υποψήφιους επενδυτές ΑΠΕ, δεδομένου ότι η ενδεχόμενη καταβολή του ποσού που επιδικάστηκε με τη διαιτητική απόφαση από την Ισπανία θα καταδείκνυε ότι η Ισπανία είναι διατεθειμένη να συμμορφωθεί με τις διεθνείς υποχρεώσεις της στο πλαίσιο της ΣΧΕ και θα είχε θετικό αντίκτυπο στην ασφάλεια δικαίου και την προβλεψιμότητα. Επιπλέον, το γεγονός ότι τα επιδικασθέντα ποσά καταβάλλονται σε επενδυτές και όχι σε εγκαταστάσεις ΑΠΕ, κατά την άποψη των εν λόγω τρίτων, αντικατοπτρίζει την οικονομική πραγματικότητα.

7.2.8. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση μπορεί να αξιολογηθεί βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ*

(129) Ορισμένα τρίτα μέρη υποστηρίζουν ότι, ακόμα και αν η αξιολόγηση της συμβατότητας της διαιτητικής απόφασης θα πρέπει να διενεργείται με γνώμονα τη διαιτητική απόφαση σε μεμονωμένη βάση, η Επιτροπή, σε περιπτώσεις αποζημίωσης για ζημίες λόγω προγενέστερης παύσης λειτουργίας μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα, αξιολόγησε τη συμβατότητα της ενίσχυσης απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, διότι η επιδίκαση αποζημίωσης δεν θα μπορούσε να ενταχθεί στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις.

7.2.9. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με τις ΚΓΕΠΕ*

(130) Ένα τρίτο μέρος είναι της άποψης ότι η σχετική χρονική στιγμή χορήγησης θα ήταν η ημερομηνία κατά την οποία το διαιτητικό δικαστήριο εξέδωσε τη διαιτητική απόφαση, δηλαδή η 15η Ιουνίου 2018, και, ως εκ τούτου, η συμβατότητα του μέτρου με την εσωτερική αγορά θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει των ΚΓΕΠΕ.

(131) Επιπλέον, το εν λόγω μέρος ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση δεν συμμορφώνεται με τις παραγράφους 23 και 31 των ΚΓΕΠΕ, δεδομένου ότι η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την αυξημένη συμβολή στους περιβαλλοντικούς στόχους της Ένωσης. Σκοπός της χορήγησης της ενίσχυσης θα ήταν η συμμόρφωση της Ισπανίας με τις διεθνείς υποχρεώσεις της βάσει της ΣΧΕ. Κατά την άποψη του εν λόγω μέρους, το μέτρο δεν πληροί τις απαιτήσεις περί χαρακτήρα κινήτρου που ορίζονται στην παράγραφο 49 των ΚΓΕΠΕ, διότι οι εγκαταστάσεις της Antin συνέχισαν να παράγουν ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, παρά τη μείωση του ποσού της στήριξης ως αποτέλεσμα των τροποποιήσεων του καθεστώτος του 2007. Τέλος, το εν λόγω μέρος υποστηρίζει ότι το μέτρο δεν είναι αναλογικό σύμφωνα με την παράγραφο 69 των ΚΓΕΠΕ, διότι η αμοιβή που απορρέει από τη διαιτητική απόφαση υπολογίστηκε σύμφωνα με τη μέθοδο DCF και υπερβαίνει τον εύλογο συντελεστή απόδοσης της επένδυσης που όρισε η Ισπανία στο πλαίσιο του καθεστώτος ενισχύσεων λειτουργίας για τους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει επίσης, σύμφωνα με τον εν λόγω τρίτο, τον μεροληπτικό χαρακτήρα του κοινοποιηθέντος μέτρου, το οποίο δεν είναι διαθέσιμο για όλους τους επενδυτές και, ως εκ τούτου, αυξάνει τον εσωτερικό συντελεστή απόδοσης της Antin πέραν των κανονικών συντελεστών απόδοσης που παρατηρούνται στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ισπανία.

7.2.10. *Άλλες παρατηρήσεις τρίτων*

(132) Πολλοί τρίτοι υποστηρίζουν ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η κοινοποιούσα αρχή δεν επιθυμεί την έγκριση του κοινοποιηθέντος μέτρου ενώ, κατά την άποψή τους, η Ισπανία μπορεί να καταστρατηγήσει τη διαδικασία κοινοποίησης και να παραβιάσει τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της καλόπιστης συνεργασίας ισχυριζόμενη ότι δεν έχει ορισμένες πληροφορίες στη διάθεσή της. Οι εν λόγω τρίτοι ισχυρίζονται ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ισπανία εμποδίζει την έγκριση του κοινοποιηθέντος μέτρου ενίσχυσης από την Επιτροπή. Επιπλέον, αρκετοί τρίτοι ισχυρίζονται ότι οι επενδυτές έχουν θεμιτή προσδοκία ότι η ρήτρα διαιτησίας της ΣΧΕ είναι έγκυρη και ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται από τα διαιτητικά δικαστήρια που έχουν συσταθεί βάσει της ΣΧΕ είναι δεσμευτικές τόσο από την άποψη του ενωσιακού δικαίου όσο και του διεθνούς δικαίου λόγω i) της προσχώρησης της Ένωσης στη ΣΧΕ για περισσότερα από 25 έτη (από το 1994) χωρίς να έχει διατυπώσει επιφυλάξεις όσον αφορά τη ρήτρα ενδοενωσιακής διαιτησίας, ii) της αρχής Achmea, η οποία θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2018, και αποτελεί νέα ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου χωρίς αναδρομική ισχύ ([87]), iii) του γεγονότος ότι πολλές υποθέσεις διαιτησίας στις οποίες εμπλέκονται επενδυτές της ΕΕ και κράτη μέλη έχουν λάβει χώρα βάσει της εφαρμογής της ρήτρας διαιτησίας του άρθρου 26 της ΣΧΕ χωρίς η Επιτροπή να επικαλείται την απαγόρευση των ρητρών ενδοενωσιακής διαιτησίας, iv) της αρχής της ασφάλειας δικαίου, v) και σύμφωνα με την πάγια νομολογία που ορίζει ότι ένας δικαιούχος ενίσχυσης έχει θεμιτή προσδοκία όταν έχει συμμετάσχει αμετάκλητα σε έργο για το οποίο έχει χορηγηθεί ενίσχυση πολύ πριν η Επιτροπή αξιολογήσει το μέτρο ενίσχυσης.

([87]) Απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, C-288/11, Mitteldeutsche Flughafen AG κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2012:821· απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2002, υπόθεση C-82/01 P, Aéroports de Paris κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ECLI:EU:C:2002:617.

(133) Αρκετοί άλλοι τρίτοι υποστηρίζουν ότι η προσέγγιση την οποία ακολουθούν η Ισπανία και η Επιτροπή στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δημιουργεί προηγούμενο το οποίο, κατά την άποψή τους, θα είναι επιζήμιο για το κράτος δικαίου και το επενδυτικό κλίμα εντός της Ένωσης. Επιπλέον, τα εν λόγω μέρη ισχυρίζονται ότι η θέση της Επιτροπής που διατυπώνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας θα οδηγούσε σε τριβές με παγκόσμιους οργανισμούς (όπως η Παγκόσμια Τράπεζα), με δικαστικές αρχές τρίτων χωρών, καθώς και με μια κοινοπραξία άνω των 50 επενδυτών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

8. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ANTIN

8.1. Παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη της ενίσχυσης

8.1.1. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση*

(134) Η Antin παραπέμπει στις εκτιμήσεις της Επιτροπής στις αιτιολογικές σκέψεις 73 έως 77 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, σύμφωνα με τις οποίες, βάσει της απόφασης Αστερίς, προκειμένου να συνιστά κρατική ενίσχυση η αποζημίωση που χορηγείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, πρέπει να αντισταθμίζει τη χορήγηση παράνομης ή ασυμβίβαστης κρατικής ενίσχυσης. Κατά την άποψή της, εάν η αποζημίωση (εν προκειμένω με τη μορφή της διαιτητικής απόφασης) αντισταθμίζει μέτρο που χορηγήθηκε σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (εν προκειμένω τη ΣΧΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την κύρωση της ΣΧΕ από την Ισπανία), το οποίο είτε δεν συνιστά κρατική ενίσχυση είτε συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση, τότε το εν λόγω μέτρο δεν αντιβαίνει στο ενωσιακό δίκαιο (περί κρατικών ενισχύσεων) και, ως εκ τούτου, η αποζημίωση για το εν λόγω μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση. Βάσει των ανωτέρω, η Antin υποστηρίζει ότι η διαιτητική απόφαση μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν τα παλαιά καθεστώτα συνιστούσαν είτε παράνομη είτε ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Επιπλέον, η Antin υποστηρίζει ότι η διαιτητική απόφαση θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αξιολογηθεί στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, διότι επιβεβαιώνει το προϋπάρχον δικαίωμά της να λαμβάνει χρηματοδότηση δυνάμει των παλαιών καθεστώτων. Δεδομένου ότι τα παλαιά καθεστώτα δεν συνιστούσαν κρατική ενίσχυση, ούτε η διαιτητική απόφαση συνιστά ενίσχυση.

(135) Ειδικότερα, η Antin ισχυρίζεται ότι τα παλαιά καθεστώτα δεν συνεπάγονταν τη χορήγηση κρατικών πόρων, διότι ο χαρακτηρισμός ενός μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης πρέπει να εξετάζεται βάσει της υπερισχύουσας νομολογίας κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Σύμφωνα με τη νομολογία που ίσχυε κατά τον χρόνο θέσπισης των παλαιών καθεστώτων, ο μηχανισμός χορήγησης της στήριξης στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων δεν περιλάμβανε κρατικούς πόρους. Η Antin ισχυρίζεται ότι ο μηχανισμός χρηματοδότησης των παλαιών καθεστώτων, ο οποίος θεσπίστηκε το 1997 και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο το 2007, δεν περιλάμβανε κρατικούς πόρους σύμφωνα με τη νομολογία που ίσχυε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της και έως το 2014 ([88]). Ειδικότερα, η Antin υποστηρίζει ότι ο ρόλος της CNMC περιοριζόταν στην είσπραξη των τελών πρόσβασης στο δίκτυο και στη διανομή τους στους δικαιούχους. Η CNMC δεν είχε τη διακριτική ευχέρεια να διανείμει τα ποσά για άλλους σκοπούς εκτός από αυτούς που προβλέπονται από τον νόμο ή να μεταβάλει το ύψος των πληρωμών και, ως εκ τούτου, τα σχετικά ποσά ουδέποτε βρίσκονταν στην κυριότητα ή στη διάθεση της CNMC. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει κρατικός έλεγχος επί των ποσών. Σύμφωνα με την Antin, η νομολογία που επικρατούσε το 2014 ([89]) δεν είναι σχετική για την αξιολόγηση των παλαιών καθεστώτων, τα οποία δεν ίσχυαν πλέον από το 2014. Τέλος, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα επρόκειτο να αξιολογηθούν με βάση τη νομολογία που επικρατούσε κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης, δεν αφορούσαν κρατικούς πόρους, διότι ο μηχανισμός χρηματοδότησής τους είναι παρόμοιος με εκείνον που αξιολογήθηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση EEG ([90]).

(136) Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι, ακόμα και αν η διαιτητική απόφαση πρέπει να αξιολογηθεί χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, διότι ο μόνος λόγος για τη χορήγησή της είναι η ζημία που υπέστη η Antin λόγω της συμπεριφοράς της Ισπανίας κατά παράβαση της ΣΧΕ και, ως εκ τούτου, δεν παρέχει πλεονέκτημα στην Antin με βάση την απόφαση Αστερίς. Ο αντισταθμιστικός χαρακτήρας της διαιτητικής απόφασης επιβεβαιώνεται επιπλέον από το γεγονός ότι οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών βάσει του άρθρου 26 της ΣΧΕ αφορούν μόνο τους επενδυτές και όχι τους

([88]) Σύμφωνα με την Antin, πρόκειται για τη νομολογία PreussenElektra (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 2001 στην υπόθεση C-379/98, PreussenElektra, ECLI:EU:C:2001:160).

([89]) Σύμφωνα με την Antin, πρόκειται για την υπόθεση Elcogas (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 2014, Elcogás SA κατά Administración del Estado και Iberdrola SA, υπόθεση C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314).

([90]) Απόφαση της 28ης Μαρτίου 2018, Γερμανία κατά Επιτροπής, στην υπόθεση C-405/16, ECLI:EU:C:2019:268.

δικαιούχους των παλαιών καθεστώτων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την Antin, η διαιτητική απόφαση έχει χορηγηθεί στους επενδυτές (Antin) και όχι στους δικαιούχους των παλαιών καθεστώτων, δηλαδή στις εταιρείες Andasol. Η Antin υποστηρίζει περαιτέρω ότι το γεγονός ότι η αποζημίωση χορηγείται βάσει διεθνών κανόνων (δηλαδή της ΣΧΕ) αντί εθνικών κανόνων δεν μεταβάλλει τη φύση της ως αποζημίωσης για ζημίες και ότι, σε κάθε περίπτωση, η διαιτητική απόφαση συνάδει με τους σχετικούς εθνικούς κανόνες περί αποζημίωσης για ζημίες.

(137) Τέλος, η Antin ισχυρίζεται ότι τα δικαιώματα συμμετοχής της (45 %) σε καθεμία από τις εταιρείες Andasol θεωρούνται αμιγώς χρηματοοικονομική επένδυση, επειδή η Antin δεν διαχειρίζεται τις εταιρείες Andasol, και ως εκ τούτου, η Antin δεν είναι επιχείρηση, επομένως, η χορήγηση της διαιτητικής απόφασης στην Antin δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

8.1.2. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία*

(138) Η Antin υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι τα παλαιά καθεστώτα δεν περιλάμβαναν κρατικούς πόρους, δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση και η εκτίμηση της δυνατότητας καταλογισμού δεν είναι συναφής. Ωστόσο, εάν η διαιτητική απόφαση πρόκειται να αξιολογηθεί χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, η δυνατότητα καταλογισμού της διαιτητικής απόφασης δεν μπορεί να στηριχθεί στην προσχώρηση της Ισπανίας στη σύμβαση ICSID ή στη ΣΧΕ, διότι, κατά την άποψή της, η Επιτροπή δεν πρότεινε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι το υποκείμενο καθεστώς είναι η σύμβαση ICSID ή η ΣΧΕ. Αντιθέτως, όπως μπορεί να συναχθεί από τις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 36 έως 44 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, έχει υποθέσει ότι η διαιτητική απόφαση είτε αποτελεί ad hoc μέτρο είτε επαναφέρει τα παλαιά καθεστώτα.

(139) Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι, λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων που υπέχει η Ισπανία δυνάμει του διεθνούς δικαίου, δεν μπορεί να επιλέξει να μην καταβάλει το επιδικασθέν ποσό. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι, αν υφίστανται νομικές υποχρεώσεις, η εκπλήρωσή τους δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απαιτεί την έκδοση «απόφασης» περί εκπλήρωσής τους. Κατά την άποψη της Antin, το γεγονός ότι η Ισπανία ζήτησε ρητά από την Επιτροπή να μην εγκρίνει τη διαιτητική απόφαση κατά την κοινοποίησή της, αποδεικνύει ότι η Ισπανία δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια λήψης απόφασης όσον αφορά την καταβολή του επιδικασθέντος ποσού.

8.1.3. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό*

(140) Η Antin ισχυρίζεται ότι, εάν η διαιτητική απόφαση αξιολογηθεί χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, δεν είναι ικανή να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, διότι η Antin πώλησε την επένδυσή της στις μονάδες Andasol τον Αύγουστο του 2017 και έκτοτε δεν έχει επενδύσει στον τομέα της ενέργειας στην Ένωση ούτε έχει συμμετοχή σε οποιαδήποτε άλλη εταιρεία που δραστηριοποιείται στον εν λόγω τομέα στην Ένωση.

8.1.4. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα συνεπάγονταν κρατική ενίσχυση, συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση*

(141) Η Antin ισχυρίζεται ότι, ακόμα και αν τα παλαιά καθεστώτα συνιστούσαν πράγματι κρατική ενίσχυση, θα επρόκειτο για υφιστάμενη ενίσχυση (επειδή έχει παρέλθει η 10ετής προθεσμία παραγραφής), το οποίο σημαίνει, κατά την άποψή της, ότι η διαιτητική απόφαση δεν αντισταθμίζει την παράνομη ή ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση.

(142) Συγκεκριμένα, η Antin υποστηρίζει ότι η διαιτητική απόφαση συνδέεται άρρηκτα με τα παλαιά καθεστώτα και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε το 1997, όταν θεσπίστηκε το πρώτο καθεστώς, ή το αργότερο το 1998, όταν τέθηκε για πρώτη φορά σε εφαρμογή με το βασιλικό διάταγμα 2818/1998. Κατά την άποψή της, η προθεσμία παραγραφής έληξε το 2008, ενώ οι τροποποιήσεις των παλαιών καθεστώτων το 2004 και το 2007 δεν συνιστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ανάλυση συμβατότητας και δεν αιτιολογούν αλλαγή του χαρακτηρισμού της ενίσχυσης από υφιστάμενη σε νέα.

(143) Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι οι τροποποιήσεις των παλαιών καθεστώτων, οι οποίες θεσπίστηκαν το 2004 και το 2007, είχαν αντίκτυπο στη συμβατότητα των καθεστώτων, η ενίσχυση θα εξακολουθούσε να υφίσταται, δεδομένου ότι η προθεσμία παραγραφής έληξε το 2014 και το 2017 αντίστοιχα, δηλαδή πριν από την κοινοποίηση της διαιτητικής απόφασης στην Επιτροπή το 2019.

(144) Η Antin ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη νομολογία Αστερίς, η αποζημίωση για ζημίες συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν αντισταθμίζει παράνομες ή ασυμβίβαστες ενισχύσεις, το γεγονός ότι οι επιχορηγήσεις προς την Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση σημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Εναλλακτικά, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά κρατική ενίσχυση, το γεγονός ότι τα παλαιά καθεστώτα (ή οι μεμονωμένες επιχορηγήσεις στην Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων) συνιστούσαν υφιστάμενη ενίσχυση σημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά επίσης υφιστάμενη ενίσχυση.

8.1.5. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες, εάν η διαιτητική απόφαση συνεπάγεται ενίσχυση, η εν λόγω ενίσχυση είναι νόμιμη*

(145) Η Antin υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, η υποχρέωση αναστολής δεν έχει εφαρμογή, αλλά ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε υποχρέωση να αναστείλει τη διαδικασία.

8.1.6. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η ενίσχυση χορηγήθηκε όταν η Antin έλαβε την επιχορήγηση στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων*

(146) Η Antin ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση χορηγήθηκε με σκοπό την αποκατάσταση των δικαιωμάτων που κατοχυρώθηκαν στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων, η ενίσχυση χορηγήθηκε όταν η Antin έλαβε την επιχορήγηση στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων. Δεν είναι ορθό, κατά την άποψή της, να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε με την απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου να εκδώσει τη διαιτητική απόφαση ([91]). Επιπλέον, η Antin υποστηρίζει ότι, εάν το αίτημα στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας για την καταβολή μεριδίου της μη ληφθείσας κρατικής ενίσχυσης πρέπει να θεωρηθεί μέρος της εν λόγω υποκείμενης ενίσχυσης και όχι χωριστή ενίσχυση, η απόφαση που παρέχει το δικαίωμα λήψης του εν λόγω μεριδίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε χορήγηση χωριστής ενίσχυσης ([92]). Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η απόφαση χορηγεί νέα ενίσχυση ούτε ότι η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης είναι η ημερομηνία χορήγησης οποιασδήποτε ενίσχυσης.

8.2. **Παρατηρήσεις σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης**

8.2.1. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση*

(147) Η Antin ισχυρίζεται ότι, όταν το Δικαστήριο στην απόφαση Komstroy έκρινε ότι οι διαιτητικές αποφάσεις βάσει της ΣΧΕ είναι άκυρες, επρόκειτο για παρεμπίπτουσα αναφορά, η οποία δεν έχει νομική ισχύ και η δήλωση βασίστηκε σε θεωρητική υπόθεση η οποία ουδέποτε θα υπόκειτο στο δίκαιο της Ένωσης. Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο, στη *γνωμοδότηση 1/20*, δεν αποφάνθηκε σχετικά με τη συμβατότητα του σχεδίου εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ με το δίκαιο της Ένωσης και σχετικά με το αν τυχόν ενδεχόμενη αντιστάθμιση βάσει της ΣΧΕ για κάποιο μέτρο θα μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση.

(148) Η Antin υποστηρίζει επίσης ότι η εφαρμογή της αρχής Achmea στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να οδηγήσει αυτομάτως στο ασυμβίβαστο της διαιτητικής απόφασης με την εσωτερική αγορά. Αυτό συμβαίνει, κατά την άποψή της, διότι, εάν το ενωσιακό δίκαιο υποδεέστερης κατάταξης (εν προκειμένω η ΣΧΕ) αντιβαίνει στο πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης (εν προκειμένω στην αρχή Achmea σε συνδυασμό με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις), οι αντικρουόμενες διατάξεις πρέπει να εναρμονιστούν, αντί να θεωρηθεί ότι το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης υπερισχύει αυτομάτως άλλου ενωσιακού δικαίου που βασίζεται στη ΣΧΕ.

(149) Επιπλέον, η Antin υποστηρίζει ότι οποιαδήποτε ερμηνεία της νομολογίας από την οποία προκύπτει ότι η ρήτρα διαιτησίας της ΣΧΕ παραβιάζει διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου της Ένωσης θα αντέβαινε στην αρχή της ασφάλειας δικαίου και στη θεμιτή προσδοκία των επενδυτών στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει υπογράψει τη ΣΧΕ από το 1994, χωρίς καμία επιφύλαξη όσον αφορά τη ρήτρα διαιτησίας. Η Antin υποστηρίζει ότι, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη ΣΧΕ πριν από την υπογραφή της το 1994, η Ένωση ζήτησε καταρχάς να συμπεριληφθεί ρήτρα στην οποία να αναφέρεται ότι η ρήτρα διαιτησίας της ΣΧΕ δεν εφαρμόζεται σε ενδοενωσιακές διαφορές, ωστόσο παραιτήθηκε από το αίτημα αυτό κατά την υπογραφή της Ένωσης το 1994. Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια των

([91]) Η Antin παραπέμπει στην απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 18ης Ιουνίου 2019, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-624/15, T-694/15 και T-704/15, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2019:423, στην οποία έκρινε ότι η ενίσχυση που συνδεόταν με την επιδίκαση ποσού στην υπόθεση Micula είχε χορηγηθεί την ημέρα της κατάργησης του υποκείμενου καθεστώτος, δεδομένου ότι η κατάργηση ήταν εκείνη που δημιούργησε το δικαίωμα λήψης του επιδικασθέντος ποσού στην υπόθεση Micula.

([92]) Η Antin παραπέμπει στην απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 12ης Ιανουαρίου 2023, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-702/20 και C-17/21, SIA 'DOBELES HES' και Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, ECLI:EU:C:2023:1.

διαπραγματεύσεων για την αναθεώρηση της ΣΧΕ, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η εν λόγω ρήτρα θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην αναθεωρημένη ΣΧΕ. Κατά την άποψη της Antin, η προσέγγιση αυτή αποδεικνύει ότι η αρχή που καθιερώθηκε με την απόφαση Achmea αποτυπώνει μια νέα ερμηνεία, η οποία δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ. Η Antin υποστηρίζει επίσης ότι η θεμιτή προσδοκία όσον αφορά την εγκυρότητα της διαιτησίας βασίζεται στον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες επιδικάστηκαν αποζημιώσεις σε επενδυτές της ΕΕ κατά κράτους μέλους βάσει του άρθρου 26 της ΣΧΕ χωρίς η Επιτροπή να εναντιωθεί ή να τις αμφισβητήσει (κινώντας διαδικασίες περί κρατικών ενισχύσεων ή διαδικασίες επί παραβάσει). Στο πλαίσιο αυτό, η Antin επισημαίνει επίσης τις σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις που θα υπήρχαν για τους επενδυτές σε περίπτωση που η ρήτρα διαιτησίας δεν είχε νομική ισχύ, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν καλόπιστα.

(150) Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι η θεμιτή προσδοκία της βασίζεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με τα παλαιά καθεστώτα πριν από την κοινοποίηση της διαιτητικής απόφασης από την Ισπανία το 2019, μολονότι ήταν ενήμερη σχετικά με τα καθεστώτα ([93]). Επιπλέον, ήδη από το 2011, πριν από την κατάργηση των παλαιών καθεστώτων το 2013 ή την έκδοση της διαιτητικής απόφασης τον Ιούνιο του 2018, η Antin δραστηριοποιούνταν αμετάκλητα σε έργα υποδομών ΑΠΕ και, ως εκ τούτου, είχε θεμιτή προσδοκία όσον αφορά το δικαίωμά της να επικαλεστεί τη ρήτρα διαιτησίας της ΣΧΕ ([94]).

8.2.2. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται διακρίσεις λόγω ιθαγένειας*

(151) Η Antin ισχυρίζεται ότι η διαιτητική απόφαση θα πρέπει να θεωρηθεί μέρος των παλαιών καθεστώτων, και, ως εκ τούτου, δεν οδηγεί σε διακρίσεις, καθώς όλοι οι επενδυτές που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις μπορούν να επωφεληθούν από αυτό. Κατά την άποψη της Antin, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η διάκριση μεταξύ των διαφόρων επενδυτών (ιδίως εις βάρος των Ισπανών επενδυτών) συνίσταται στο γεγονός ότι δεν έχουν όλοι οι επενδυτές που επωφελήθηκαν από τα παλαιά καθεστώτα πρόσβαση σε διεθνή διαιτησία στο πλαίσιο της ΣΧΕ, βασίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή ότι η ΣΧΕ αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων ή ότι η ΣΧΕ μπορεί να αποτελεί από μόνη της βάση για τη χορήγηση ενίσχυσης. Η Antin προσθέτει επίσης ότι δεν αποκλείεται η δυνατότητα των Ισπανών επενδυτών να ζητήσουν αποζημίωση σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου ή σύμφωνα με οποιονδήποτε άλλον μηχανισμό επίλυσης διαφορών τον οποίο ενδεχομένως έχουν συμφωνήσει.

(152) Επίσης, η Antin υποστηρίζει ότι, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι η ΣΧΕ αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων, το επιχείρημα της Επιτροπής περί διακρίσεων λόγω ιθαγένειας μάλλον υπονοεί την ύπαρξη διακρίσεων λόγω του τόπου εγκατάστασης του επενδυτή. Κατά την άποψή της, τέτοιου είδους διακρίσεις δεν αντιβαίνουν σε καμία διάταξη των Συνθηκών. Οι κρατικές ενισχύσεις εισάγουν, εξ ορισμού, διακρίσεις, δεδομένου ότι χορηγούνται σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση.

(153) Τέλος, η Antin υποστηρίζει ότι, εάν η διαιτητική απόφαση εξεταστεί ως ad hoc ενίσχυση, χωριστά από τα παλαιά καθεστώτα, δεν υφίστανται διακρίσεις, διότι δεν μπορεί να γίνει σύγκριση με άλλη επιχορήγηση.

8.2.3. *Παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες τα παλαιά καθεστώτα είναι συμβατά βάσει των ΚΓΠΕ 2001, των ΚΓΠΕ 2008 και των ΚΓΕΠΕ*

(154) Κατά την άποψη της Antin, εάν η διαιτητική απόφαση θεωρηθεί ότι συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, η συμβατότητά της δεν θα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που ίσχυαν κατά τον χρόνο έκδοσης της διαιτητικής απόφασης. Αντιθέτως, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει τη διαιτητική απόφαση στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων και να εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές που ίσχυαν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης στην Antin δυνάμει των παλαιών καθεστώτων.

([93]) Η Antin παραπέμπει στις σελίδες 10, 22 και 28 της ανακοίνωσης COM(2005) 627 της Επιτροπής με τίτλο: «Στήριξη της ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» της 7ης Δεκεμβρίου 2005, στην απόφαση C(2013) 7743 final της Επιτροπής, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την υπόθεση SA.36559 (C3/2007), ΕΕ L 205 της 12.7.2014, και στην αιτιολογική σκέψη 107 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

([94]) Η Antin παραπέμπει στις ακόλουθες αποφάσεις: Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, World Duty Free Group, SA, πρώην Autogrill España, SA κατά Επιτροπής, T-219/10 RENV, ECLI:EU:T:2018:784· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, Deutsche Telekom AG κατά Επιτροπής, T-207/10, ECLI:EU:T:2018:786· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, Banco Santander, SA κατά Επιτροπής, υπόθεση T-227/10, ECLI:EU:T:2018:785· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, Axa Mediterranean Holding, SA κατά Επιτροπής, T-405/11, ECLI:EU:T:2018:780· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2018, Banco Santander, SA και Santusa Holding, SL κατά Επιτροπής, υπόθεση T-399/11 RENV, ECLI:EU:T:2018:787.

(155) Η Antin ισχυρίζεται ότι η διαιτητική απόφαση διευκολύνει την οικονομική δραστηριότητα της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και δεν είναι απλώς αποτέλεσμα της συμμόρφωσης της Ισπανίας με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της σύμβασης ICSID. Κατά την άποψή της, εάν η διαιτητική απόφαση θεωρηθεί ότι επιβεβαιώνει το προϋπάρχον δικαίωμα λήψης ενίσχυσης δυνάμει των παλαιών καθεστώτων, η ενίσχυση χορηγείται για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Επιπλέον, ακόμα και αν η διαιτητική απόφαση εξεταστεί μεμονωμένα, η υποχρέωση αποζημίωσης της Ισπανίας δυνάμει της σύμβασης ICSID ενεργοποιήθηκε (και μπορεί να ενεργοποιηθεί μόνο) λόγω του ότι η Antin παράγει ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Ως εκ τούτου, η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι η μόνη συναφής υποκείμενη δραστηριότητα για τους σκοπούς της αξιολόγησης της συμβατότητας του ποσού της αποζημίωσης.

(156) Η Antin ισχυρίζεται ότι ασκεί δραστηριότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διότι μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκεί τη δραστηριότητα των εταιρειών Andasol, δηλαδή την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και, ως εκ τούτου, αποτελεί «ενιαία επιχείρηση» με τις εταιρείες Andasol. Με την απόκτηση του 45 % των εταιρειών Andasol, ασκεί τον έλεγχο της διαχείρισης από κοινού με την RREEF Infrastructure (G.P.) Limited και την RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à r.l. Επιπλέον, κατά την άποψη της Antin, είναι προσχηματικός ο ισχυρισμός ότι ο επενδυτής εμπλέκεται στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μόνο αν αποτελεί οικονομική ενότητα με τη μονάδα ή διαχειρίζεται τη μονάδα, δεδομένου ότι η εταιρεία εκμετάλλευσης της μονάδας αποτελεί απλώς μέσο για τη λήψη της ενίσχυσης, ενώ ο επενδυτής αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους και λαμβάνει τις σημαντικές αποφάσεις για τη λειτουργία της μονάδας. Ως εκ τούτου, όταν η Επιτροπή εγκρίνει ενίσχυση προς την εταιρεία εκμετάλλευσης μονάδας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ενίσχυση πρέπει να θεωρείται ότι ευνοεί την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ανεξάρτητα από το αν τα κέρδη καταβάλλονται στην εταιρεία εκμετάλλευσης της μονάδας ή απευθείας στον μέτοχο. Σύμφωνα με την Antin, φαίνεται, σε κάθε περίπτωση, ότι, κατά την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής, πολλοί δικαιούχοι των ενισχύσεων δεν κατείχαν κατ' ανάγκη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή έλεγχο της διαχείρισης των μονάδων και ότι η κατοχή ενός ελάχιστου ποσοστού των μεριδίων της μονάδας του έργου ουδέποτε αποτέλεσε προϋπόθεση για τη χορήγηση ενίσχυσης στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τέλος, η Antin ισχυρίζεται ότι, στην περίπτωση που η Antin και οι εταιρείες Andasol αποτελούν ενιαία οικονομική μονάδα, δεν έχει σημασία το γεγονός ότι η Antin, αφού αγόρασε τις εταιρείες Andasol το 2011, τις πώλησε εκ νέου το 2017. Οποιαδήποτε αποζημίωση πρέπει να χορηγηθεί στην Antin, δεδομένου ότι κατέβαλε πληρωμή για την αγοραία αξία των εταιρειών Andasol με την παραδοχή ότι θα λάμβανε το πλήρες ποσό της ενίσχυσης.

(157) Στο πλαίσιο αυτό, η Antin επισημαίνει ότι το γεγονός ότι ορισμένες ενισχύσεις θεωρητικά προορίζονται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο δεν επηρεάζει την εκτίμηση της συμβατότητας, διότι η χρήση του φυσικού αερίου είναι χρονικά περιορισμένη και συνδέεται με ζητήματα αποδοτικότητας. Επιπλέον, σχεδόν όλοι οι δικαιούχοι ενισχύσεων στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων και του καθεστώτος του 2013 χρησιμοποιούν σε κάποιο βαθμό το φυσικό αέριο σε σύντομα χρονικά διαστήματα, ενώ και η Επιτροπή έχει εγκρίνει σε πολλές περιπτώσεις ενισχύσεις για μονάδες που λειτουργούν με φυσικό αέριο.

(158) Όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου, η Antin ισχυρίζεται ότι, εφόσον πληρούσε τις απαιτήσεις που ορίζονται στα παλαιά καθεστώτα, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση έχει επίσης χαρακτήρα κινήτρου.

(159) Η Antin ισχυρίζεται ότι τα παλαιά καθεστώτα είναι συμβατά βάσει των ΚΓΠΕ 2001, διότι οι στοχευμένες αποδόσεις της Ισπανίας στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων συνάδουν με τις αποδόσεις που ενέκρινε συστηματικά η Επιτροπή για άλλα καθεστώτα στήριξης των ΑΠΕ μεταξύ 2001 και 2009 στο πλαίσιο των ΚΓΠΕ του 2001. Η αξιολόγηση αυτή δεν επηρεάζεται από τις τροποποιήσεις του καθεστώτος, οι οποίες θεσπίστηκαν το 2004 και το 2007.

(160) Κατά την άποψη της Antin, τα παλαιά καθεστώτα είναι επίσης αναλογικά βάσει των ΚΓΠΕ του 2008, δεδομένου ότι το στοχευόμενο ποσοστό απόδοσης της Ισπανίας για την περίοδο 2008-2013 ήταν 7 % – 10 %, δηλαδή χαμηλότερο από το εύρος απόδοσης του 10 % – 13 %, το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή κατά την ίδια περίοδο για άλλα καθεστώτα στήριξης των ΑΠΕ.

(161) Σε περίπτωση που η αξιολόγηση διενεργείται βάσει των ΚΓΕΠΕ, η Antin υποστηρίζει ότι ο χαρακτήρας κινήτρου δεν θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει του σημείου 3.2.4.2. των ΚΓΕΠΕ, διότι η διαιτητική απόφαση αποτελεί μέρος των παλαιών καθεστώτων και όχι μεμονωμένα κοινοποιήσιμη ενίσχυση, ενώ η δυναμικότητα των μονάδων Andasol δεν υπερβαίνει τα 250 MW, όπως απαιτείται στην παράγραφο 20 των ΚΓΕΠΕ. Επιπλέον, όσον αφορά την αναλογικότητα, η Antin υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι η ενίσχυση χορηγείται μέσω διαιτητικής απόφασης και όχι μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών δεν μπορεί να καταστήσει την ενίσχυση ασυμβίβαστη. Η Antin υποστηρίζει ότι η διαιτητική απόφαση υπολογίστηκε με βάση την αμοιβή που θα έπρεπε να είχε λάβει η Antin στο πλαίσιο των παλαιών καθεστώτων (δηλαδή, την αμοιβή που θα λάμβανε η Antin εάν τα παλαιά καθεστώτα είχαν τεθεί σε εφαρμογή). Επομένως, αποτελείται από την αγοραία τιμή και μια πριμοδότηση πολλαπλασιαζόμενη με τον αριθμό των εν λόγω ετών, ενώ το γεγονός ότι οι πριμοδοτήσεις έχουν σωρευθεί σε ένα ποσό δεν μεταβάλλει τη φύση της αποζημίωσης. Η Antin υποστηρίζει ότι, ενώ η ενίσχυση δεν χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 128 των ΚΓΕΠΕ, η ενίσχυση εξακολουθεί να είναι συμβατή, εάν δεν οδηγεί σε υπεραντιστάθμιση, καθώς και ότι η απόφαση της Επιτροπής του 2017 δεν καθόρισε μέγιστο συντελεστή απόδοσης, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να εγκριθεί από την Επιτροπή συντελεστής απόδοσης 9 %, δεδομένων των αποφάσεων που είχε λάβει κατά την περίοδο 2014-2020.

(162) Επιπλέον, η Antin ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση δεν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές, διότι δεν έχει ως αποτέλεσμα σημαντική ισχύ στην αγορά, μεταβολή των εμπορικών ροών, μεταβολή στη δυναμική του ανταγωνισμού ή διάσωση μιας επιχείρησης επενδύσεων. Ειδικότερα, η Antin υποστηρίζει ότι η ίδια και οι εταιρείες Andasol δεν έχουν χαμηλά επίπεδα παραγωγικότητας και είναι οικονομικά εύρωστες. Επιπλέον, η ενίσχυση που συνδέεται με τη διαιτητική απόφαση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παροχή παράλογων συντελεστών απόδοσης στην Antin, καθώς παραμένουν εντός των συντελεστών απόδοσης, ούτε διαρκεί αδικαιολόγητα (διαρκεί μόνο για τη διάρκεια ζωής της) και δεν ενέχει κινδύνους διεπιδότησης ή τεχνολογικής ουδετερότητας. Τέλος, η ενίσχυση που συνδέεται με τη διαιτητική απόφαση δεν παρέχει στην Antin ή στις εταιρείες Andasol αύξηση των μεριδίων αγοράς.

(163) Τέλος, η Antin ισχυρίζεται ότι, ακόμα και αν η αξιολόγηση της συμβατότητας της διαιτητικής απόφασης διενεργείται με γνώμονα τη διαιτητική απόφαση σε μεμονωμένη βάση, η Επιτροπή, σε περιπτώσεις αποζημίωσης για ζημίες λόγω πρόωρης παύσης λειτουργίας μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα, αξιολόγησε τη συμβατότητα της ενίσχυσης απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, εάν η αποζημίωση δεν μπορούσε να ενταχθεί στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις.

8.3. **Άλλες παρατηρήσεις**

(164) Η Antin υποστηρίζει ότι η Ισπανία δεν κοινοποίησε τη διαιτητική απόφαση με σκοπό την έγκρισή της και, ως εκ τούτου, μπορεί να καταστρατηγήσει τη διαδικασία κοινοποίησης και να παραβιάσει τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της καλόπιστης συνεργασίας, παραλείποντας να υποβάλει τις αναγκαίες πληροφορίες και εμποδίζοντας την έγκριση του κοινοποιηθέντος μέτρου ενίσχυσης από την Επιτροπή.

9. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΜΕΡΩΝ**

(165) Οι ισπανικές αρχές διαβίβασαν την απάντησή τους στις παρατηρήσεις τρίτων στις 3 Ιανουαρίου 2023, στις 27 Νοεμβρίου 2023 και στις 29 Ιανουαρίου 2024.

9.1. **Παρατηρήσεις επί των παρατηρήσεων σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης**

(166) Απαντώντας στα επιχειρήματα τρίτων σύμφωνα με τα οποία η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, η Ισπανία επαναλαμβάνει το σκεπτικό της Επιτροπής στην απόφαση της Επιτροπής του 2017, όπου η Επιτροπή υπενθυμίζει (στην αιτιολογική σκέψη 165) ότι οποιαδήποτε αποζημίωση την οποία πρόκειται να χορηγήσει διαιτητικό δικαστήριο σε επενδυτή με βάση το ότι η Ισπανία τροποποίησε το καθεστώς οικονομικής πριμοδότησης (καθεστώς του 2007) από το κοινοποιηθέν καθεστώς (καθεστώς του 2013) συνιστά αφ' εαυτής κρατική ενίσχυση.

(167) Επιπλέον, η Ισπανία επανέλαβε ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, η ενίσχυση χορηγείται κατά την ημερομηνία έκδοσης της διαιτητικής απόφασης, διότι το δικαίωμα αποζημίωσης για τη ζημία την οποία οι προσφεύγουσες στη διαιτησία ισχυρίζονται ότι υπέστησαν λόγω της κατάργησης καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων χορηγήθηκε μόνο με τη διαιτητική απόφαση ([95]).

([95]) Η Ισπανία παραπέμπει στην απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, C-638/19 P, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2022:50.

9.2. **Παρατηρήσεις επί των παρατηρήσεων σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης**

(168) Απαντώντας στις παρατηρήσεις τρίτων σχετικά με τη συνάφεια της απόφασης Komstroy, η Ισπανία παρατήρησε ότι το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει ενδοενωσιακής διαιτητικής απόφασης η οποία εκδόθηκε από διαιτητικό δικαστήριο δυνάμει της ΣΧΕ δεν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, διότι το εν λόγω διαιτητικό δικαστήριο δεν αποτελεί μέρος του δικαστικού συστήματος της Ένωσης, κατά παράβαση του άρθρου 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, καθώς και των άρθρων 267 και 344 της ΣΛΕΕ ([96]).

9.3. **Παρατηρήσεις επί των παρατηρήσεων σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης**

(169) Απαντώντας στα επιχειρήματα τρίτων σύμφωνα με τα οποία η κατάργηση ή η μείωση των κινήτρων που οδήγησαν στη χορήγηση αποζημίωσης με τη διαιτητική απόφαση δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση και, εν πάση περιπτώσει, θα ήταν υφιστάμενη ενίσχυση, οι ισπανικές αρχές υπενθύμισαν ότι στην απόφαση Micula, η οποία, σε μεγάλο βαθμό, είναι παρόμοια με την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο απέρριψε την άποψη ότι ενίσχυση που ισοδυναμεί με αποζημίωση περιλαμβανόμενη σε διαιτητική απόφαση η οποία εκδόθηκε βάσει ενδοενωσιακής ΔΕΣ που ενεργοποιήθηκε με την κατάργηση του εν λόγω καθεστώτος θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι χορηγήθηκε κατά τον χρόνο κατάργησης του εν λόγω καθεστώτος. Αντιθέτως, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο δικαιούχος αποκτά το δικαίωμα να λάβει την ενίσχυση βάσει της διαιτητικής απόφασης κατά τον χρόνο χορήγησης της απόφασης ([97]).

(170) Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές ανέφεραν ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι μια διαιτητική απόφαση, στον βαθμό που είναι ασυμβίβαστη με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα ή να εκτελεστεί ([98]). Η Ισπανία υποστηρίζει επίσης ότι η ίδια αρχή ισχύει στην προκειμένη περίπτωση και ότι η ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγείται κατά τρόπο αντίθετο προς τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ.

(171) Απαντώντας στους ισχυρισμούς τρίτων σχετικά με τη συνάφεια της απόφασης Αστερίς, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η αποζημίωση για ενισχύσεις που δεν καταβλήθηκαν στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, η οποία έχει κριθεί παράνομη από τα δικαστήρια της Ένωσης, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με ενδοενωσιακή διαιτητική απόφαση για επενδύσεις στο πλαίσιο της ΣΧΕ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ισπανικές αρχές επισήμαναν την υπόθεση Micula, στην οποία το Δικαστήριο διευκρίνισε τον χαρακτήρα της ενδοενωσιακής διαιτησίας για επενδύσεις ως συστήματος επίλυσης διαφορών εκτός των εθνικών δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών, προτού χαρακτηρίσει μια τέτοια απόφαση ως κρατική ενίσχυση.

(172) Επιπλέον, απαντώντας στους ισχυρισμούς τρίτων ότι το καθεστώς του 2007 αποτελούσε υφιστάμενη ενίσχυση σε συνδυασμό με προηγούμενα καθεστώτα, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η απόφαση της Επιτροπής του 2017 ανέλυσε το σύνολο της αποζημίωσης που έλαβαν οι δικαιούχοι στο πλαίσιο τόσο του καθεστώτος του 2007 όσο και του καθεστώτος του 2013.

(173) Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές, απαντώντας στις παρατηρήσεις τρίτων που αμφισβήτησαν τη δυνατότητα καταλογισμού της διαιτητικής απόφασης στην Ισπανία, εγκρίνουν το σκεπτικό της Επιτροπής που παρατίθεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

(174) Απαντώντας στα επιχειρήματα που πρόβαλαν τρίτοι σχετικά με τις επιπτώσεις του μέτρου στην εσωτερική αγορά, οι ισπανικές αρχές εξηγούν ότι το Δικαστήριο, στην υπόθεση Micula ([99]), διευκρινίζει ότι οι ενδοενωσιακές διαιτητικές αποφάσεις που εκδίδονται μέσω μηχανισμού εκτός του δικαστικού συστήματος της Ένωσης ισοδυναμούν με ενίσχυση ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, κάτι που καθιστά άνευ σημασίας τον αντίκτυπό τους στην αγορά. Σε κάθε περίπτωση, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η απόφαση της Επιτροπής του 2017 κατέδειξε ότι τόσο το καθεστώς του 2007 όσο και το καθεστώς του 2013 θα μπορούσαν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

([96]) Η Ισπανία παραπέμπει στις αποφάσεις Komstroy και Achmea.

([97]) Η Ισπανία παραπέμπει στην απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, C-638/19 P, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψη 125.

([98]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, C-333/19, Romatsa και λοιποί, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψεις 42 έως 44.

([99]) Η Ισπανία παραπέμπει στην απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, C-638/19 P, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2022:50.

(175) Απαντώντας στα επιχειρήματα τρίτων σχετικά με διαιτητική απόφαση για τη χορήγηση της ενίσχυσης, οι ισπανικές αρχές παραπέμπουν στη νομολογία ([100]) που επιβεβαιώνει ότι ο αποφασιστικός παράγοντας για τον καθορισμό της ημερομηνίας χορήγησης της ενίσχυσης είναι η απόκτηση του δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης από τους δικαιούχους και η αντίστοιχη δέσμευση του κράτους να χορηγήσει την ενίσχυση.

(176) Απαντώντας στις παρατηρήσεις τρίτων σχετικά με τη συνάφεια της απόφασης Dobeles Hes ([101]), οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η σχετική νομολογία εκδόθηκε στο πλαίσιο προδικαστικής απόφασης κατόπιν διαφοράς που αφορούσε κρατικές ενισχύσεις ενώπιον των εθνικών διοικητικών δικαστηρίων. Κατά την άποψη της Ισπανίας, τέτοιες αποφάσεις επί αξιώσεων αποζημίωσης ενώπιον εθνικών δικαστηρίων δεν είναι συναφείς στην υπό κρίση υπόθεση, ενώ υπάρχει διαφορά μεταξύ της υποχρέωσης καταβολής τιμήματος, όπως αναγνωρίζεται από εθνικό κανόνα, και της διαιτητικής απόφασης περί επενδύσεων με την οποία αναγνωρίζονται ποσά λόγω της εφαρμογής τροποποιηθέντος ή καταργηθέντος εθνικού κανόνα. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη των ισπανικών αρχών, οι ισχυρισμοί τρίτων όσον αφορά τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών δεν έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο διαιτητικών αποφάσεων για επενδύσεις.

9.4. **Παρατηρήσεις επί των παρατηρήσεων σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης**

(177) Απαντώντας στις παρατηρήσεις τρίτων σχετικά με τη συνάφεια της απόφασης Komstroy και της *γνωμοδότησης 1/20*, οι ισπανικές αρχές εξηγούν ότι η νομολογία παρείχε δεσμευτικές ερμηνείες της ΣΧΕ, και συγκεκριμένα του άρθρου 26, οι οποίες διευκρινίζουν ότι ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών μέσω διαιτησίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε ενδοενωσιακές διαφορές, διότι θα παραβίαζε τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ. Οι ισπανικές αρχές τονίζουν ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχή αυτή ισχύει και για τη ΣΧΕ.

(178) Απαντώντας στους ισχυρισμούς τρίτου ότι η διαιτητική απόφαση καθώς και το καθεστώς του 2013 ισοδυναμούν με συμβατή ενίσχυση σύμφωνα με τις εφαρμοστέες κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι οι ενδοενωσιακές διαιτητικές αποφάσεις βάσει της ΣΧΕ είναι προδήλως ασυμβίβαστες με το δίκαιο της Ένωσης. Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές εξηγούν ότι, ως αποτέλεσμα της νομολογίας ([102]) σχετικά με τον χρόνο έκδοσης των διαιτητικών αποφάσεων, στην προκειμένη περίπτωση τυχόν ισχυρισμοί σχετικά με πιθανή συμβατότητα της διαιτητικής απόφασης με κατευθυντήριες γραμμές προγενέστερες της εν λόγω ημερομηνίας (δηλαδή τις ΚΓΠΕ 2001 και 2008) είναι εσφαλμένοι.

(179) Επιπλέον, απαντώντας στους ισχυρισμούς του εν λόγω τρίτου σχετικά με την αναλογικότητα της διαιτητικής απόφασης με τις ΚΓΕΠΕ, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η ανάλυση που παρασχέθηκε είναι εσφαλμένη και στερείται αξιοπιστίας. Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η διαιτητική απόφαση, σε αντίθεση με την άποψη του εν λόγω τρίτου, στερείται χαρακτήρα κινήτρου και δεν αποφέρει οφέλη για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενώ η διαιτητική απόφαση μπορεί επίσης να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, σε αντίθεση με τις ΚΓΕΠΕ.

9.5. **Παρατηρήσεις επί παρατηρήσεων άλλων τρίτων μερών**

(180) Απαντώντας στις παρατηρήσεις τρίτων σχετικά με τη θεμιτή προσδοκία τους, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η εκτίμηση της Επιτροπής στην παρούσα υπόθεση δεν μπορεί να μεταβληθεί με βάση τις προσδοκίες των επενδυτών. Επιπλέον, η Ισπανία υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, οι θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως η ασφάλεια δικαίου και η θεμιτή προσδοκία, δεν μπορούν να εμποδίζουν τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για τη μείωση ή την κατάργηση κινήτρων που είχαν χορηγηθεί προηγουμένως ([103]).

([100]) Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, C-638/19 P, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψεις 123 έως 125.

([101]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 12ης Ιανουαρίου 2023, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-702/20 και C-17/21, SIA 'DOBELES HES' και Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, ECLI:EU:C:2023:1.

([102]) Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, European Food και λοιποί κατά Επιτροπής, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψεις 118, 123 έως 126 και 152.

([103]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Απριλίου 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) και λοιποί (C-798/18), Athesia Energy Srl και λοιποί (C-799/18) κατά Ministero dello Sviluppo economico, Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-798/18 και C-799/18, ECLI:EU:C:2021:280· απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 2019, Agrenergy και Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 και C-287/18, ECLI:EU:C:2019:605· απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Plantanol GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Darmstadt, C-201/08, ECLI:EU:C:2009:539.

(181) Επιπλέον, απαντώντας στις παρατηρήσεις που διατύπωσαν τρίτοι σχετικά με την ύπαρξη καταστρατήγησης κατά τη διαδικασία κοινοποίησης, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι συμμορφώθηκαν με την υποχρέωση κοινοποίησης που υπέχουν δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής να ελέγχει τις κρατικές ενισχύσεις και οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την αναστολή της καταβολής ποσών που επιδικάστηκαν με διαιτητικές αποφάσεις ελλείψει έγκρισης κρατικής ενίσχυσης που προβλέπεται στην απόφαση της Επιτροπής του 2017.

(182) Απαντώντας στους ισχυρισμούς τρίτου μέρους που υποστηρίζει ότι το καθεστώς του 2007 ήταν συμβατή ενίσχυση σύμφωνα με τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η εκτίμηση αυτή είναι άνευ σημασίας για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας αξιολογείται η συμβατότητα της διαιτητικής απόφασης.

10. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ**

10.1. **Ύπαρξη ενίσχυσης**

(183) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, «οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μέσω της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών».

(184) Ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, εάν πληροί τέσσερις σωρευτικές προϋποθέσεις. Πρώτον, το μέτρο πρέπει να καταλογίζεται στο κράτος και να χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους. Δεύτερον, το μέτρο πρέπει να αποφέρει πλεονέκτημα σε δικαιούχο. Τρίτον, το μέτρο πρέπει να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή οικονομικές δραστηριότητες (δηλαδή το πλεονέκτημα πρέπει να είναι επιλεκτικό). Τέταρτον, το μέτρο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να νοθεύσει, ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

(185) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (αιτιολογικές σκέψεις 71 έως 88), η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα, σε προκαταρκτική βάση, ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Για τους λόγους που εξηγούνται κατωτέρω στο υπόλοιπο του τμήματος 10.1, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή, η πληρωμή ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης (στο εξής: εφαρμογή) συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

10.1.1. *Καταλογισμός και κρατικοί πόροι*

Δυνατότητα καταλογισμού

(186) Σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, προκειμένου ένα επιλεκτικό πλεονέκτημα να συνιστά ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, πρέπει, μεταξύ άλλων, να μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ([104]). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, όταν ένα πλεονέκτημα χορηγείται από δημόσια αρχή, το πλεονέκτημα αυτό μπορεί, εξ ορισμού, να καταλογιστεί στο κράτος ([105]).

(187) Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 65, η Ισπανία υπέγραψε τη ΣΧΕ στις 17 Δεκεμβρίου 1994 και την επικύρωσε στις 11 Δεκεμβρίου 1997, ενώ η ΣΧΕ άρχισε να ισχύει για την Ισπανία στις 16 Απριλίου 1998. Όπως επίσης εξήγησε η Ισπανία, σύμφωνα με το άρθρο 96 παράγραφος 1 του ισπανικού Συντάγματος, οι διεθνείς συνθήκες που συνάπτονται νομίμως ενσωματώνονται στην εσωτερική έννομη τάξη, μόλις δημοσιευθούν επισήμως στην Ισπανία. Η επικύρωση της ΣΧΕ από την

([104]) Απόφαση της 5ης Απριλίου 2006, Deutsche Bahn AG κατά Επιτροπής, T-351/02, ECLI:EU:T:2006:104, σκέψη 101.

([105]) Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2021, Oltchim κατά Επιτροπής, T-565/19, ECLI:EU:T:2021:904, σκέψη 160. Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 206.

Ισπανία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ισπανίας στις 17 Μαρτίου 1998 («*Πράξη κύρωσης της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και του Πρωτοκόλλου του Χάρτη Ενέργειας για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα, η οποία υπεγράφη στη Λισαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994*», βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 65). Η Ισπανία υπέγραψε τη Σύμβαση ICSID στις 21 Μαρτίου 1994 και την επικύρωσε στις 17 Σεπτεμβρίου 1994. Η επικύρωση της σύμβασης ICSID από την Ισπανία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ισπανίας στις 13 Σεπτεμβρίου 1994 («*Πράξη κύρωσης της σύμβασης για τον διακανονισμό διαφορών από επενδύσεις μεταξύ κρατών και υπηκόων άλλων κρατών, που υπεγράφη στην Ουάσινγκτον στις 18 Μαρτίου 1965*»).

(188) Το διαιτητικό δικαστήριο εξέδωσε τη διαιτητική απόφαση βάσει του τρόπου με τον οποίο ερμηνεύει τις εν λόγω συμβάσεις, που είχε υπογράψει και κυρώσει η Ισπανία και οι οποίες, ως εκ τούτου, είχαν ενσωματωθεί στην ισπανική έννομη τάξη από την ημερομηνία δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Ισπανίας. Η Ισπανία αποφάσισε οικειοθελώς να υπογράψει και να επικυρώσει τη ΣΧΕ και τη σύμβαση ICSID και να τις ενσωματώσει στο ισπανικό εθνικό δίκαιο (βλ. αιτιολογική σκέψη 187 και τμήμα 5.4). Ως εκ τούτου, η έκδοση της διαιτητικής απόφασης κατέστη δυνατή με την απόφαση της Ισπανίας να υπογράψει και να επικυρώσει τη ΣΧΕ και τη σύμβαση ICSID: το γεγονός ότι το διαιτητικό δικαστήριο θα έπρεπε να έχει κηρύξει εαυτό αναρμόδιο —διότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 26 της ΣΧΕ δεν έχει εφαρμογή εντός της ΕΕ— δεν αλλάζει αυτό το γεγονός. Η διαιτητική απόφαση καταλογίζεται στην Ισπανία.

(189) Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης καταλογίζεται στην Ισπανία και για τους λόγους που ακολουθούν (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 190 και 191).

(190) Δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση παραβιάζει τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, το άρθρο 19 της ΣΕΕ και τις γενικές αρχές της αυτονομίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα στην έννομη τάξη της ΕΕ και η Ισπανία δεν μπορεί να την εφαρμόσει. Οποιαδήποτε εφαρμογή παρά την εν λόγω απαγόρευση θα συνεπαγόταν άμεσα αυτόνομη απόφαση των ισπανικών αρχών. Αυτό ισχύει εάν η Ισπανία καταβάλει οικειοθελώς το ποσό που επιδικάστηκε με τη διαιτητική απόφαση και εάν η Ισπανία επιχειρήσει αρχικά να αντιταχθεί στην αναγνώριση και την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, και είτε δεν κατορθώσει να αποτρέψει την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων είτε λάβει την απόφαση να καταβάλει το επιδικασθέν ποσό προκειμένου να αποτρέψει τη λήψη μέτρων για την ανακάλυψη περιουσιακών στοιχείων και, τελικά, την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που δεν προστατεύονται από κρατική ετεροδικία ([106]). Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης, για λόγους πληρότητας, ότι η αναγνώριση ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης από ισπανικό δικαστήριο θα μπορούσε επίσης να καταλογιστεί στην Ισπανία, δεδομένου ότι οι πράξεις όλων των κρατικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών δικαστηρίων, καταλογίζονται στο κράτος.

(191) Για τους ίδιους λόγους, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε με την απόφαση Micula ότι το κράτος είναι κατ' ανάγκην «εμπλεκόμενο» όταν καταβάλλει την αποζημίωση που προβλέπεται σε διαιτητική απόφαση ([107]). Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης, για λόγους πληρότητας, ότι η αναγνώριση ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης από ισπανικό δικαστήριο θα μπορούσε επίσης να καταλογιστεί στην Ισπανία, δεδομένου ότι οι πράξεις όλων των κρατικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών δικαστηρίων, καταλογίζονται στο κράτος.

(192) Κανένα από τα επιχειρήματα που πρόβαλαν τα ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη δεν θέτει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα αυτό, ότι η διαιτητική απόφαση, και εν πάση περιπτώσει η εφαρμογή της, μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία.

(193) Πρώτον, σε αντίθεση με το επιχείρημα που πρόβαλαν ορισμένοι τρίτοι, το γεγονός ότι η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε από διαιτητικό δικαστήριο επενδυτή-κράτους και όχι από εθνικό δικαστήριο δεν μεταβάλλει τη διαπίστωση της Επιτροπής περί δυνατότητας καταλογισμού της ενίσχυσης ούτε εμποδίζει τη δυνατότητα καταλογισμού της διαιτητικής απόφασης και, εν πάση περιπτώσει, της εφαρμογής της στην Ισπανία. Πράγματι, το δικαστήριο επιβεβαίωσε τη δικαιοδοσία του να εκδώσει τη διαιτητική απόφαση βάσει της ερμηνείας του άρθρου 26 της ΣΧΕ και της σύμβασης ICSID, στην οποία μπορεί να αναφερθεί μόνο επειδή η Ισπανία αποφάσισε να υπογράψει και να επικυρώσει τις εν λόγω πράξεις του διεθνούς δικαίου. Επιπλέον, η αποδοχή ενός σκεπτικού που οδηγεί σε έλλειψη καταλογισμού στο πλαίσιο αυτό θα επέτρεπε πράγματι στα κράτη μέλη να αποφύγουν τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, εφόσον βασίζονται σε διαιτησία μεταξύ επενδυτών και κράτους ή αναλαμβάνουν διεθνή υποχρέωση για τη χορήγηση συγκεκριμένου μέτρου κρατικής ενίσχυσης ([108]). Το σκεπτικό αυτό θίγει την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, και ιδίως του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, και, ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί.

([106]) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψεις 201 έως 221.

([107]) *Ό.π.*

([108]) Βλ. σχετικά απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 217.

(194) Δεύτερον, όσον αφορά τα επιχειρήματα τρίτων μερών που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 99 και 138, σύμφωνα με τα οποία η δυνατότητα καταλογισμού της διαιτητικής απόφασης δεν μπορεί να στηριχθεί στην προσχώρηση της Ισπανίας στη σύμβαση ICSID ή στη ΣΧΕ, διότι η απόφαση κίνησης της διαδικασίας δεν υποδηλώνει ότι το υποκείμενο καθεστώς είναι η σύμβαση ICSID ή η ΣΧΕ, η Επιτροπή θεωρεί ότι το επιχείρημα αυτό δεν είναι συναφές για το ζήτημα του αν η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία. Ο ατομικός χαρακτήρας του μέτρου δεν σημαίνει ότι αυτό δεν μπορεί να απορρέει από την (παρότι καταχρηστική) εφαρμογή, από διαιτητικό δικαστήριο επενδυτή-κράτους, διεθνών συμφωνιών που έχει συνάψει οικειοθελώς η Ισπανία. Η απόφαση κίνησης της διαδικασίας (στην αιτιολογική σκέψη 82) αναφέρεται σαφώς στην οικειοθελή συμφωνία της Ισπανίας να συνάψει τη σύμβαση ICSID και τη ΣΧΕ στην προκαταρκτική της εκτίμηση όσον αφορά τη δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου ενίσχυσης.

(195) Τρίτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο ισχυρισμός των τρίτων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 100 και 139) σύμφωνα με τον οποίο η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να καταλογιστεί στην Ισπανία διότι, λόγω των υποχρεώσεών της βάσει του διεθνούς δικαίου, η Ισπανία δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την καταβολή του επιδικασθέντος ποσού, δεν είναι βάσιμος, για τους λόγους που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 193. Πρώτον, το σκεπτικό αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό, καθώς αυτό θα επέτρεπε ουσιαστικά σε όλα τα κράτη μέλη να αποφύγουν τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, εφόσον αναλαμβάνουν διεθνή υποχρέωση για τη χορήγηση συγκεκριμένου μέτρου κρατικής ενίσχυσης ([109]). Δεύτερον, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 11, η νομολογία θεωρεί ότι διαιτητική απόφαση που εκδίδεται σε διαδικασία μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή από άλλο κράτος μέλος, όπως στην προκειμένη περίπτωση, δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα ούτε να εκτελεστεί ([110]). Κατά συνέπεια, η Ισπανία υποχρεούται να επιδιώξει την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπέχει υποχρέωση πληρωμής, εφαρμογής ή εκτέλεσής της ([111]). Τρίτον, η μόνη περίπτωση κατά την οποία η νομολογία αναγνωρίζει ότι ένα μέτρο που λαμβάνεται από κράτος μέλος δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος μέλος είναι η περίπτωση κατά την οποία το δίκαιο της Ένωσης επιβάλλει στο κράτος μέλος να θεσπίσει το μέτρο, χωρίς να αφήνει κανένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στο κράτος μέλος. Αυτό προφανώς δεν συνέβη στην προκείμενη υπόθεση. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, καταλογίζεται στην Ισπανία.

Κρατικοί πόροι

(196) Κατά πάγια νομολογία, μόνο πλεονεκτήματα που χορηγούνται άμεσα ή έμμεσα με κρατικούς πόρους μπορούν να θεωρηθούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ([112]).

(197) Στην προκειμένη περίπτωση, η διαιτητική απόφαση προβλέπει την υποχρέωση της Ισπανίας να καταβάλει: i) το συνολικό ποσό της αποζημίωσης που υπολογίστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στη διαιτητική απόφαση (δηλαδή 101 εκατ. EUR ως αποζημίωση για παράβαση του άρθρου 10 παράγραφος 1 της ΣΧΕ καθόσον δεν επιφύλαξε δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση στις επενδύσεις της Antin), ii) τους τόκους πριν από την έκδοση της απόφασης, και iii) τους τόκους μετά την έκδοση της απόφασης, οι οποίοι θα πρέπει να υπολογιστούν εκ νέου με βάση την ημερομηνία της πραγματικής πληρωμής (βλ. τμήμα 5.6).

(198) Κατά τον χρόνο της κοινοποίησης, η Ισπανία εκτίμησε ότι οι τόκοι πριν από την έκδοση της απόφασης ανέρχονταν σε 8 686 086 EUR για την περίοδο από 20 Ιουνίου 2014 έως 15 Ιουνίου 2018, ενώ οι τόκοι μετά την έκδοση της απόφασης ανέρχονταν σε 1 810 978 EUR για την περίοδο από 15 Ιουνίου 2018 έως 31 Μαρτίου 2019.

(199) Οι ισπανικές αρχές εξήγησαν ότι, σε περίπτωση καταβολής του επιδικασθέντος ποσού, η εν λόγω πληρωμή θα χρηματοδοτηθεί από τον γενικό προϋπολογισμό του ισπανικού κράτους και δεν θα συμπεριληφθεί άμεσα στο κόστος του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και, ως εκ τούτου, δεν θα επιβαρύνει άμεσα τους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας (βλ. τμήμα 5.6).

([109]) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 217.

([110]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψεις 42 έως 44.

([111]) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 214.

([112]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιανουαρίου 1978, Van Tiggele, C-82/77, ECLI:ECLI:EU:C:1978:10, σκέψεις 25 και 26· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Air France κατά Επιτροπής, T-358/94, ECLI:ECLI:EU:T:1996:194, σκέψη 63.

(200) Η Ισπανία δεν πραγματοποίησε καμία πληρωμή κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας απόφασης, κυρίως επειδή αυτό θα αντέβαινε προς το δίκαιο της Ένωσης. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα των προσπαθειών της Antin να επιβάλει τη διαιτητική απόφαση, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να αναγκαστεί η Ισπανία να επενδύσει κρατικούς πόρους στην καταβολή του επιδικασθέντος ποσού. Ο κίνδυνος αυτός αρκεί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη κρατικών πόρων ([113]). Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι δεν έχει σημασία για τη διαπίστωση της ύπαρξης κρατικών πόρων το αν μια τέτοια χρήση κρατικών πόρων παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο. Αυτό που έχει καθοριστική σημασία είναι ότι το μέτρο έχει παραγάγει αποτελέσματα ([114]). Δεδομένου ότι η ενίσχυση ενέχει κίνδυνο άμεσης πληρωμής από την Ισπανία, από τον ισπανικό προϋπολογισμό, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή της, η οποία συνίσταται σε άμεση πληρωμή, χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους.

Συμπέρασμα σχετικά με τη δυνατότητα καταλογισμού και τους κρατικούς πόρους

(201) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, καταλογίζεται στο ισπανικό κράτος και χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

10.1.2. *Πλεονέκτημα και επιλεκτικότητα*

Οικονομικό πλεονέκτημα

(202) Πλεονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, είναι κάθε οικονομικό όφελος το οποίο δεν θα μπορούσε να αποκομίσει μια επιχείρηση υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή χωρίς κρατική παρέμβαση ([115]). Για τον καθορισμό του αν ένα μέτρο παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στην επιχείρηση δεν έχει σημασία η ακριβής μορφή του μέτρου ([116]).

(203) Στο πλαίσιο αυτό, για την αξιολόγηση του αν κράτος μέλος έχει χορηγήσει πλεονέκτημα σε συγκεκριμένη επιχείρηση, θα πρέπει να διενεργείται σύγκριση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης μετά το μέτρο με την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης εάν το μέτρο δεν είχε ληφθεί ([117]).

(204) Επιπλέον, η έννοια του «πλεονεκτήματος», η οποία είναι συμφυής με τον χαρακτηρισμό ενός μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης, είναι αντικειμενική, ανεξάρτητα από τα κίνητρα των προσώπων που είναι υπεύθυνα για το εν λόγω μέτρο. Επομένως, η φύση των σκοπών που επιδιώκονται με τα κρατικά μέτρα και η δικαιολόγησή τους ουδεμία επιρροή ασκούν επί του χαρακτηρισμού τους ως κρατικών ενισχύσεων. Πράγματι, το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ δεν διακρίνει ανάλογα με τις αιτίες ή τους σκοπούς των κρατικών παρεμβάσεων, αλλά τις διακρίνει ανάλογα με τα αποτελέσματά τους ([118]).

([113]) Βλ. σχετικά την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Δεκεμβρίου 2019 στην υπόθεση C-385/18, Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA, Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) κατά Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, ECLI:EU:C:2019:1121, και συγκεκριμένα σκέψεις 35-36, όπου το Δικαστήριο εξήγησε τα εξής: «*35 Όσον αφορά, δεύτερον, την απαίτηση το πλεονέκτημα να χορηγείται άμεσα ή έμμεσα με κρατικούς πόρους, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν υπήρξε εν τοις πράγμασι εκταμίευση του ποσού των 70 εκατομμυρίων ευρώ από τον προϋπολογισμό του ιταλικού Δημοσίου και, επομένως, δεν υπήρξε δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του εν λόγω κράτους μέλους δεν σημαίνει καθεαυτό ότι ένα τέτοιο ποσό δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως "κρατικός πόρος", ιδίως δεδομένου ότι το άρθρο 1, παράγραφος 867, του νόμου του 2016 περί σταθερότητας έχει δημιουργήσει εν δυνάμει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. 36 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει συναφώς ότι, από τη στιγμή που το δικαίωμα στη λήψη επιδότησης προερχόμενης από κρατικούς πόρους παρέχεται στον δικαιούχο δυνάμει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, πρέπει να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση έχει χορηγηθεί και, συνεπώς, η πραγματική μεταβίβαση των επίμαχων πόρων δεν είναι καθοριστικής σημασίας (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, σκέψη 40).*».

([114]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Σεπτεμβρίου 2024, C-790/21 P και C-791/21 P, Covestro και λοιποί κατά Επιτροπής, σκέψη 172, ECLI:ECLI:EU:C:2024:792, με περαιτέρω παραπομπές.

([115]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1996, υπόθεση C-39/94, SFEI και λοιποί, ECLI:EU:C:1996:285, σκέψη 60· απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 1999, υπόθεση C-342/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:1999:210, σκέψη 41.

([116]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, σκέψη 84.

([117]) Βλ. σχετικά απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-173/73, ECLI:EU:C:1974:71, σκέψη 13.

([118]) Βλ. σχετικά απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 25ης Ιανουαρίου 2022, υπόθεση C-638/19 P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά European Food SA και λοιπών, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

(205) Στην προκειμένη περίπτωση, είναι σαφές ότι με τη διαιτητική απόφαση, ή σε κάθε περίπτωση με την εφαρμογή της, η οικονομική κατάσταση της Antin έχει βελτιωθεί σε σύγκριση με την οικονομική της κατάσταση χωρίς αυτήν. Ειδικότερα, το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε στην Antin ποσό ύψους 101 εκατ. EUR συν τους τόκους (οι οποίοι εκτιμήθηκαν από την Ισπανία σε 8 686 086 EUR για τους τόκους πριν από την έκδοση της απόφασης για την περίοδο από 20 Ιουνίου 2014 έως 15 Ιουνίου 2018, συν 1 810 978 EUR για τους τόκους μετά την έκδοση της απόφασης για την περίοδο από 15 Ιουνίου 2018 έως 31 Μαρτίου 2019 — βλ. τμήμα 5.6).

(206) Επιπλέον, η διαιτητική απόφαση χορήγησε στην Antin δικαίωμα το οποίο, όχι μόνο δεν θα είχε αποκτήσει η Antin υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, αλλά έχει οικονομική αξία. Αυτή η οικονομική αξία θα μπορούσε επίσης να μεταβιβαστεί σε άλλους δικαιούχους, έναντι κατάλληλης πληρωμής ([119]).

(207) Υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή αν δεν είχε εκδοθεί διαιτητική απόφαση από διαιτητικό δικαστήριο με βάση την υπογραφή και την επικύρωση της ΣΧΕ (και της σύμβασης ICSID) από την Ισπανία, η Antin δεν θα δικαιούνταν καμία αποζημίωση όπως αυτή που έλαβε ως αποτέλεσμα της διαιτητικής απόφασης ούτε θα υπήρχε τίτλος βάσει του οποίου θα μπορούσε να ζητηθεί η εφαρμογή της ([120]).

(208) Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Antin, η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά αποζημίωση για παράνομη συμπεριφορά της Ισπανίας, η οποία, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και ιδίως την απόφαση Αστερίς, δεν συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα. Η Antin ισχυρίζεται ότι η τροποποίηση και η αντικατάσταση του καθεστώτος του 2007 από το καθεστώς του 2013 παραβίασε το άρθρο 10 της ΣΧΕ. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό δεν ευσταθεί για δύο λόγους.

(209) Πρώτον, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 157 έως 166 της απόφασης της Επιτροπής του 2017, η τροποποίηση και η αντικατάσταση του καθεστώτος του 2007 από το καθεστώς του 2013 δεν παραβίασε ούτε τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης περί θεμιτής προσδοκίας και ασφάλειας δικαίου ούτε το άρθρο 10 της ΣΧΕ. Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε στην απόφαση Aquind την άποψη της Επιτροπής ότι το άρθρο 10 της ΣΧΕ έχει το ίδιο περιεχόμενο με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης περί θεμιτής προσδοκίας και ασφάλειας δικαίου και δεν μπορεί να έχει ευρύτερη ή διαφορετική έννοια, κάτι που θα έθετε υπό αμφισβήτηση την αυτονομία της έννομης τάξης της Ένωσης ([121]).

(210) Δεύτερον, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση Anie, το άρθρο 10 της ΣΧΕ εφαρμόζεται μόνο σε επενδυτές από «άλλα» συμβαλλόμενα μέρη, κάτι που αποκλείει τους επενδυτές της ΕΕ ([122]).

(211) Ως εκ τούτου, το επιχείρημα της Antin, σύμφωνα με το οποίο είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι το καθεστώς του 2007 συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση προκειμένου η διαιτητική απόφαση να συνιστά κρατική ενίσχυση, στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή.

(212) Σε κάθε περίπτωση, συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση έχει θεσπίσει «κρατική ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η καταβολή ποσού το οποίο διεκδικήθηκε δικαστικώς κατ' εφαρμογήν της εν λόγω ρύθμισης αποτελεί επίσης κρατική ενίσχυση ([123]). Πράγματι, μολονότι η νομολογία κρίνει ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των αγωγών περί αποκατάστασης ζημίας που προκύπτει από παράνομη πράξη, και της αγωγής περί καταβολής ποσών οφειλομένων βάσει κανονιστικής

([119]) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαιτητικές αποφάσεις που εκδόθηκαν λόγω των κανονιστικών αλλαγών που επέφερε η Ισπανία στο καθεστώς του 2007, μεταβιβάστηκαν σε άλλες επιχειρήσεις που δεν ήταν διάδικοι της διαιτητικής διαδικασίας και οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν διάδοχοι της διαιτητικής απόφασης, ιδίως στην εταιρεία Blasket Renewables, βλ. αστική υπόθεση αριθ. 21-3249, Blasket Renewable Invs. κατά Βασιλείου της Ισπανίας, 665 F. Supp. 3d 1, (D.D.C. 2023).

([120]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, σκέψη 84.

([121]) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Φεβρουαρίου 2023, Aquind κατά Επιτροπής, υπόθεση T-295/20, ECLI:EU:T:2023:52, σκέψεις 145 έως 153.

([122]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Απριλίου 2021 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-798/18 και C-799/18, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) και λοιποί, σκέψεις 67 έως 71.

([123]) Βλ. σχετικά απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1, σκέψη 65, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 174.

ρυθμίσεως ([124]), στην περίπτωση που τα ποσά που διεκδικούνται δικαστικώς, έστω και αν τυπικώς ζητούνται υπό τη μορφή αποζημίωσης, αντιστοιχούν στην καταβολή πλεονεκτήματος το οποίο ο ενάγων ζητεί βάσει της νομοθεσίας, η αγωγή δεν αποσκοπεί στην αποκατάσταση ζημίας άλλης από εκείνη που συνίσταται στη μη καταβολή του πλήρους ποσού του πλεονεκτήματος το οποίο ο ενάγων εκτίμησε ότι δικαιούται κατ' εφαρμογήν της νομοθεσίας αυτής ([125]). Ο αποδέκτης ενισχύσεως δεν θα μπορούσε να παρακάμπτει την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, πετυχαίνοντας, χωρίς να προβάλει ισχυρισμούς σχετικούς με το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, την έκδοση επιδικάζουσας αποζημίωσης δικαστικής απόφασης, χάρη στην οποία θα μπορούσε, σε τελική ανάλυση, να διατηρήσει σε ισχύ την εν λόγω ενίσχυση επί σειρά ετών ([126]).

(213) Στην περίπτωση αυτήν, πρώτον, όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 61 έως 63 της παρούσας απόφασης, η αποζημίωση που χορηγήθηκε στην Antin δυνάμει της διαιτητικής απόφασης υπολογίζεται ως η παρούσα αξία όλων των ταμειακών ροών που θα είχε λάβει ο επενδυτής κατά τη διάρκεια ζωής της μονάδας (25 έτη), εάν το καθεστώς του 2007 δεν είχε ανακληθεί από την Ισπανία. Ως εκ τούτου, η διαιτητική απόφαση έχει ως αποτέλεσμα τη χορήγηση αποζημίωσης προς την Antin για την κατάργηση του καθεστώτος του 2007. Με άλλα λόγια, η καταβολή της αποζημίωσης που επιδίκασε το διαιτητικό δικαστήριο έχει ως αποτέλεσμα την επαναφορά της κατάστασης στην οποία θα βρίσκονταν οι προσφεύγουσες εάν το καθεστώς του 2007, το οποίο συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση, είχε παραμείνει σε ισχύ.

(214) Επιπλέον, για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, το καθεστώς του 2007 συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η οποία επιπλέον είναι παράνομη.

α) Οι δικαιούχοι του καθεστώτος του 2007 αποζημιώνονται σε ποσοστό που υπερβαίνει τις αποδόσεις που θα είχαν λάβει κανονικά από την αγορά εάν δεν υπήρχε το καθεστώς του 2007. Ως εκ τούτου, το καθεστώς παρέχει πλεονέκτημα. Μάλιστα, το βασιλικό διάταγμα με το οποίο θεσπίστηκε το καθεστώς του 2007 ορίζει ότι «Όσον αφορά τις τεχνολογίες που χρήζουν τόνωσης λόγω της περιορισμένης τους ανάπτυξης, όπως το βιοαέριο ή η ηλιακή-θερμοηλεκτρική ενέργεια, η αποδοτικότητα θα αυξηθεί σε ποσοστό 8 % για τις εγκαταστάσεις που επιλέγουν να προμηθεύουν διανομείς και σε ποσοστό 7 % έως 11 % για όσους συμμετέχουν στη χονδρική αγορά.». Ως εκ τούτου, το καθεστώς του 2007 αυξάνει την αποδοτικότητα των εν λόγω επενδύσεων επάνω από το επίπεδο των αποδόσεων της αγοράς, με αποτέλεσμα να παρέχεται πλεονέκτημα. Συνεπώς, το καθεστώς του 2007 παρείχε πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

β) Το καθεστώς του 2007 ευνοούσε μόνο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τη συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και τα απόβλητα από τους επιλεγέντες δικαιούχους. Ως εκ τούτου, το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε από το καθεστώς του 2007 ήταν επιλεκτικό.

γ) Η στήριξη που χορηγήθηκε δυνάμει του καθεστώτος του 2007 καταλογιζόταν στο κράτος, καθώς θεσπίστηκε με νόμο και εκτελεστικά διατάγματα (βλ. αιτιολογική σκέψη 20).

δ) Ο μηχανισμός χρηματοδότησης του καθεστώτος του 2007 (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 20 έως 28) περιλαμβάνει κρατικούς πόρους. Όπως επισήμανε η Ισπανία, ο μηχανισμός χρηματοδότησης του καθεστώτος του 2007 είναι ουσιαστικά ο ίδιος με εκείνον που αξιολογήθηκε από το Δικαστήριο στην απόφαση Elcogás, σχετικά με το κόστος του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας στην Ισπανία, και διαπιστώθηκε ότι χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους ([127]). Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση ισχύουν οι ίδιες σκέψεις με εκείνες που διατυπώθηκαν στη διάταξη Elcogás. Το κράτος είναι εκείνο που θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή του συστήματος των τελών πρόσβασης στο δίκτυο και καθορίζει τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τελών, τα οποία επιβαρύνουν, ως υποχρεωτικό κόστος, όλους τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας και τους χρήστες του δικτύου. Επιπλέον, το σύστημα τελών τελεί υπό τη διαχείριση κρατικού φορέα, και συγκεκριμένα της ισπανικής ρυθμιστικής αρχής CNMC. Το κράτος

([124]) Βλ. σχετικά απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Αστερίς και λοιποί, 106/87 έως 120/87, ECLI:EU:C:1988:457, σκέψεις 25 και 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία. Βλ. επίσης απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 172.

([125]) Βλ. σχετικά απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1, σκέψεις 61 και 62. Βλ. επίσης την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 173.

([126]) Βλ. σχετικά και κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2015, Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, σκέψεις 42 έως 44, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 175.

([127]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 2014, Elcogás SA κατά Administración del Estado και Iberdrola SA, υπόθεση C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314, και συγκεκριμένα σκέψεις 24-33.

καθορίζει επίσης τους δικαιούχους των διακανονισμών, καθώς και τους εφαρμοστέους μαθηματικούς τύπους, ενώ ρυθμίζει και την ίδια τη διαδικασία διακανονισμού, σύμφωνα με προκαθορισμένες αντικειμενικές παραμέτρους. Επιπλέον, σύμφωνα με τη διάταξη Elcogás, το Δικαστήριο έκρινε ότι κεφάλαια τα οποία τροφοδοτούνται μέσω υποχρεωτικών εισφορών επιβαλλόμενων από τη νομοθεσία των κρατών μελών και των οποίων η διαχείριση και η κατανομή διέπεται από τη νομοθεσία αυτήν μπορούν να θεωρούνται κρατικοί πόροι κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ακόμα και αν υπεύθυνοι για τη διαχείρισή τους είναι φορείς που διακρίνονται από τις δημόσιες αρχές ([128]). Το Δικαστήριο κρίνει ότι καθοριστικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας τιμολογιακής προσαύξησης ως επιβάρυνσης που συνιστά κρατικούς πόρους είναι το ότι η ως άνω προσαύξηση τιμής συνιστούσε μονομερώς επιβληθείσα από τον νόμο επιβάρυνση, την οποία οι καταναλωτές ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν. Η Ισπανία επιβεβαίωσε (βλ. αιτιολογική σκέψη 25) ότι οι καταναλωτές υποχρεούνταν εκ του νόμου να χρηματοδοτήσουν το κόστος του καθεστώτος του 2007. Ως εκ τούτου, το καθεστώς του 2007 χρηματοδοτήθηκε από κρατικούς πόρους.

ε) Η ηλεκτρική ενέργεια υπήρξε ένας τομέας ανοικτός στον ανταγωνισμό και αντικείμενο ευρείας συναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Το καθεστώς του 2007 ήταν επομένως πιθανό να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

(215) Βάσει των ανωτέρω, πρέπει ως εκ τούτου να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το καθεστώς του 2007 συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Επιπλέον, δεδομένου ότι το καθεστώς του 2007 εφαρμόστηκε από την Ισπανία χωρίς να έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και χωρίς να έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, συνιστούσε παράνομη ενίσχυση (βλ. αιτιολογική σκέψη 18). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το συμπέρασμα αυτό δεν αμφισβητείται από τις ισπανικές αρχές (βλ. αιτιολογική σκέψη 25).

(216) Σε κάθε περίπτωση, η αποζημίωση μόνο για διαφυγόντα κέρδη, όπως χορηγήθηκε με τη διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, με την εφαρμογή της, συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα που δεν είναι διαθέσιμο υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς και ελλείψει της διαιτητικής απόφασης. Επιπλέον, δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης για τους λόγους που εξηγούνται στο σημείο 10.4.1, η διαιτητική απόφαση δεν εκδόθηκε υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς. Ως εκ τούτου, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό του καθεστώτος του 2007 ως κρατικής ενίσχυσης, η διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή της, συνιστά πλεονέκτημα ([129]).

(217) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αποζημίωση που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα υπέρ της Antin, το οποίο η Antin δεν θα είχε αποκομίσει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς. Η Antin θα μπορούσε επίσης να μεταβιβάσει το δικαίωμα αποζημίωσης και, ως εκ τούτου, το οικονομικό πλεονέκτημα που απορρέει από τη διαιτητική απόφαση, σε τρίτους. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, θεωρείται οικονομικό πλεονέκτημα για την Antin.

(218) Για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή προσθέτει ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά πλεονέκτημα για την Antin, ακόμα και αν η διαιτητική απόφαση αυτή καθαυτή αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης και δεν μπορεί να εκτελεστεί βάσει του δικαίου της Ένωσης. Ο καθοριστικός παράγοντας για να κριθεί αν ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, και ιδίως για να κριθεί αν το μέτρο αυτό οδηγεί σε ευνοϊκότερη μεταχείριση για τον δικαιούχο απ' ό,τι για άλλους, είναι τα αποτελέσματα που παράγει το μέτρο ([130]). Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένα μέτρο είναι αντίθετο προς άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης εκτός των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ δεν δύναται να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης, εφόσον παράγει αποτελέσματα και ούτε έχει καταργηθεί ούτε έχει κριθεί παράνομο και, κατά συνέπεια, μη εφαρμοστέο ([131]). Στην προκειμένη περίπτωση, η διαιτητική απόφαση υφίσταται και, ως εκ τούτου, δεν έχει καταργηθεί ποτέ. Παρά το γεγονός ότι η διαιτητική απόφαση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης (βλ. τμήμα 10.4), η διαιτητική απόφαση ενδέχεται να έχει αντίκτυπο, όπως καταδεικνύεται επίσης από τις υπό εξέλιξη διαδικασίες τις οποίες κίνησε η Antin (βλ. τμήμα 5.8).

([128]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Μαρτίου 2019 στην υπόθεση C-405/16 P, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:C:2019:268, σκέψη 58 με περαιτέρω παραπομπές.

([129]) Βλ. σχετικά συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-624/15 RENV, T-694/15 RENV και T-704/15 RENV, ECLI:EU:C:2024:659, σκέψη 166.

([130]) Βλ. σχετικά απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2011, Επιτροπή και Ισπανία κατά Government of Gibraltar και Ηνωμένου Βασιλείου, C-106/09 P και C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, σκέψη 87 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([131]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Aerlingus και Ryanair, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-164/15 P, C-165/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, σκέψεις 68-69.

(219) Όσον αφορά τα επιχειρήματα που υποστηρίζουν (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 85 έως 88, 134 και 135) ότι η διαιτητική απόφαση μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν το υποκείμενο καθεστώς για το οποίο χορηγείται αποζημίωση συνιστά είτε παράνομη είτε ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση (και ότι, επειδή το καθεστώς του 2007 δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση, η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση), η Επιτροπή επισημαίνει ότι το επιχείρημα αυτό δεν ευσταθεί, καθώς η έννοια του «πλεονεκτήματος», η οποία είναι σύμφυτη με τον χαρακτηρισμό ενός μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης, έχει αντικειμενικό χαρακτήρα, ανεξαρτήτως της αιτιολογίας που παραθέτει η αρχή που εξέδωσε το μέτρο περί του οποίου πρόκειται, και ότι το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ δεν διακρίνει αναλόγως των αιτιών ή των σκοπών των κρατικών ενισχύσεων, αλλά τις ορίζει σε συνάρτηση με τα αποτελέσματά τους (βλ. αιτιολογική σκέψη 204).

(220) Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στην προκειμένη περίπτωση το υποκείμενο καθεστώς, η τροποποίηση του οποίου αντισταθμίζεται από τη διαιτητική απόφαση, δεν είναι τα παλαιά καθεστώτα που αναφέρονται από τρίτους, τα οποία περιλαμβάνουν διάφορα μέτρα από το 1997, αλλά συγκεκριμένα το καθεστώς του 2007. Η διαιτητική απόφαση εφάρμοσε τη μέθοδο DCF για τη σύγκριση της κατάστασης στο πλαίσιο του καθεστώτος του 2007 χωρίς τροποποιήσεις στην κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των επίμαχων μέτρων, τα οποία είναι οι αλλαγές που εισήχθησαν την περίοδο 2012-13 ([132]). Ως εκ τούτου, οποιοδήποτε μέτρο ή οποιεσδήποτε αλλαγές εισήχθησαν πριν από το καθεστώς του 2007 δεν είχαν αντίκτυπο στη διαδικασία της διαιτητικής απόφασης πέραν των διατάξεων που περιλαμβάνονταν στο καθεστώς του 2007. Ως εκ τούτου, τα μέτρα πριν από το καθεστώς του 2007 δεν υπόκειντο στη διαδικασία που οδήγησε στη διαιτητική απόφαση.

(221) Επίσης, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το καθεστώς του 2007 συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (βλ. αιτιολογική σκέψη 214).

(222) Σε κάθε περίπτωση, τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση τη διαπίστωση ότι η διαιτητική απόφαση συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 217.

(223) Επιπλέον, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση Micula, δεν έχει σημασία για τον χαρακτηρισμό της αποζημίωσης που χορηγήθηκε από το διαιτητικό δικαστήριο το αν η αποζημίωση αυτή αντιστοιχούσε σε αντιστάθμιση για την ανάκληση παράνομης ή ασυμβίβαστης ενίσχυσης, δεδομένου ότι το μόνο κρίσιμο συναφώς ζήτημα είναι αν η χορηγηθείσα αποζημίωση μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση Micula, το πλεονέκτημα το οποίο αποκόμισαν οι προσφεύγοντες στην υπό κρίση διαφορά ήταν, συγκεκριμένα, η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε βάσει της διαιτητικής απόφασης ([133]). Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση, τα επιχειρήματα σχετικά με τη δυνητική συμβατότητα του καθεστώτος του 2007, εάν είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή προς έγκριση, δεν είναι επομένως συναφή.

Οικονομικό πλεονέκτημα που παρέχεται σε μια επιχείρηση

(224) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, παρέχει πλεονέκτημα στην Antin, η οποία, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζουν η Antin και τρίτοι στις παρατηρήσεις τους (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 90 και 137), είναι επιχείρηση που ασκεί οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

(225) Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα ορίσει τις επιχειρήσεις ως οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους ([134]). Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί και, ειδικότερα, από τον οικονομικό χαρακτήρα τους. Επίσης, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά συνιστά οικονομική δραστηριότητα.

(226) Στην προκειμένη περίπτωση, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 52, η Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. είναι εταιρεία εγκατεστημένη στο Λουξεμβούργο. Η Antin Energia Termosolar B.V. είναι εταιρεία εγκατεστημένη στις Κάτω Χώρες και ανήκει εξ ολοκλήρου στην Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. Και οι δύο εταιρείες ήταν επενδυτικές εταιρείες της Antin Infrastructure Partners, ενός ιδιωτικού κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών με έδρα τη Γαλλία, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην Ισπανία ([135]).

([132]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 538.

([133]) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2024, υποθέσεις T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψεις 162 και 164.

([134]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2000, Pavlov και λοιποί, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-180/98 έως C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, σκέψη 74· απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA και λοιποί, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, σκέψη 107. Βλ. επίσης ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 262 της 19.7.2016, σ. 1).

([135]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 2 και 249.

(227) Δεδομένου ότι η Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και η Antin Energia Termosolar B.V είναι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των επενδύσεων, ιδίως στον τομέα της ενέργειας στην Ισπανία με στόχο την επίτευξη ελκυστικών προσαρμοσμένων βάσει κινδύνου αποδόσεων για τους επενδυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι προσφέρουν υπηρεσίες σε μια αγορά και, ως εκ τούτου, ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

Επιλεκτικότητα

(228) Προκειμένου να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ένα κρατικό μέτρο πρέπει να ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής». Επομένως, δεν εμπίπτουν στην έννοια της κρατικής ενίσχυσης όλα τα μέτρα που παρέχουν σε μια επιχείρηση οικονομικό πλεονέκτημα, αλλά μόνο εκείνα που παρέχουν οικονομικό πλεονέκτημα με επιλεκτικό τρόπο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους οικονομικούς τομείς.

(229) Κατά πάγια νομολογία, σε περίπτωση ατομικής ενίσχυσης, βάσει της διαπίστωσης του οικονομικού πλεονεκτήματος μπορεί, καταρχήν, να τεκμαίρεται ο επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν φορείς εκμετάλλευσης στις συναφείς αγορές που βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση ([136]).

(230) Στην προκειμένη περίπτωση, η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, χορηγεί αποζημίωση μόνο στην Antin (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 61 και 62). Το πλεονέκτημα που χορηγείται με τη διαιτητική απόφαση, ή σε κάθε περίπτωση με την εφαρμογή της, είναι επιλεκτικό, δεδομένου ότι χορηγείται μόνο σε ορισμένες επιχειρήσεις, συγκεκριμένα στην Antin, ενώ άλλες επιχειρήσεις που βρίσκονται σε συγκρίσιμη νομική και πραγματική κατάσταση στον εν λόγω τομέα ή σε άλλους τομείς δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση και, ως εκ τούτου, δεν πρόκειται να τύχουν του ίδιου πλεονεκτήματος.

(231) Δεν έχει σημασία αν άλλοι επενδυτές θα μπορούσαν να λάβουν (ή είχαν λάβει) παρόμοιες αποφάσεις, όπως υποστήριξαν ορισμένοι τρίτοι (βλ. τμήμα 7.2.3). Πρώτον, κάθε διαιτητική απόφαση συνιστά χωριστό μέτρο, το οποίο βασίζεται σε χωριστή νομική πράξη, που βασίζεται σε χωριστή νομική αξιολόγηση και παρέχει χωριστό και ανεξάρτητο νομικό δικαίωμα στον δικαιούχο. Δεύτερον, δεν ήταν όλοι οι δικαιούχοι του καθεστώτος του 2007 σε θέση να λάβουν πανομοιότυπες ή ακόμα και συγκρίσιμες διαιτητικές αποφάσεις. Ειδικότερα, οι επενδυτές που είναι εγκατεστημένοι στην Ισπανία δεν καλύπτονταν από την προστασία που ζητούν οι αλλοδαποί επενδυτές στο πλαίσιο της ΣΧΕ, ενώ ακόμα και όσοι διαπιστώθηκε ότι καλύπτονταν από το πεδίο εφαρμογής της ΣΧΕ δεν έλαβαν στο σύνολό τους πανομοιότυπες αποφάσεις. Τρίτον, και σε κάθε περίπτωση, όλοι αυτοί οι επενδυτές δραστηριοποιούνταν στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, ως εκ τούτου, η διαιτητική απόφαση θα διατηρούσε τον επιλεκτικό της χαρακτήρα, όπως και το καθεστώς του 2007 και το καθεστώς του 2013.

Συμπέρασμα σχετικά με το πλεονέκτημα και την επιλεκτικότητα

(232) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα στην Antin κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

10.1.3. *Νόθευση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στις συναλλαγές*

(233) Ένα μέτρο που λαμβάνεται από το κράτος θεωρείται ότι νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό όταν είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της δικαιούχου επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις τις οποίες ανταγωνίζεται ([137]). Η νόθευση του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ τεκμαίρεται μόλις το Δημόσιο παράσχει οικονομικό πλεονέκτημα σε επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται σε ελευθερωμένο τομέα όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρχει ανταγωνισμός ([138]). Πλεονέκτημα που χορηγείται σε επιχείρηση και νοθεύει τον ανταγωνισμό ενδέχεται να επηρεάσει επίσης τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών επηρεάζονται όταν ένα μέτρο ενισχύει την ανταγωνιστική θέση της δικαιούχου επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται μεταξύ τους στο ενδοενωσιακό εμπόριο ([139]).

([136]) Απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Επιτροπή κατά MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, σκέψη 60.

([137]) Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, Philip Morris, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, σκέψη 11· απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, Alzetta, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-298/97, T-312/97 κ.λπ., ECLI:EU:T:2000:151, σκέψη 80.

([138]) Απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, Alzetta, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-298/97, T-312/97 κ.λπ., ECLI:EU:T:2000:151, σκέψεις 141 έως 147· απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

([139]) Απόφαση της 15ης Μαΐου 2019, Achema AB και λοιποί κατά Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

(234) Στην προκειμένη περίπτωση, οι δικαιούχοι της διαιτητικής απόφασης, και σε κάθε περίπτωση της εφαρμογής της, δηλαδή η Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και η Antin Energia Termosolar B.V, είναι επιχειρήσεις (βλ. αιτιολογική σκέψη 227), οι οποίες ασκούν οικονομική δραστηριότητα που συνίσταται σε επενδύσεις, ιδίως σε υποδομές και ενέργεια στην Ένωση (βλ. αιτιολογική σκέψη 51). Οι τομείς της ενέργειας και των επενδύσεων είναι απελευθερωμένοι τομείς όπου υπάρχει ανταγωνισμός εντός της ΕΕ. Ως εκ τούτου, τυχόν πλεονέκτημα που χορηγείται στην Antin ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και να ενισχύσει την ανταγωνιστική θέση της Antin σε σύγκριση με άλλες επιχειρήσεις που ασκούν ανταγωνιστική δραστηριότητα σε επίπεδο εμπορικών συναλλαγών εντός της Ένωσης.

(235) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, ενδέχεται να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να νοθεύσει ή να απειλήσει να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

10.1.4. *Συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης*

(236) Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης, συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

10.2. **Νέα ενίσχυση**

(237) Ορισμένοι τρίτοι ισχυρίζονται στις παρατηρήσεις τους ότι, εάν η χορήγηση πρόκειται να θεωρηθεί ενίσχυση, δεν θα συνιστούσε «νέα ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου. Κατά την άποψή τους, η διαιτητική απόφαση θα πρέπει να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) περίπτωση iv) του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, διότι η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι χορηγεί ενίσχυση χωριστά από το καθεστώς του 2007, ενώ, δεδομένου ότι η ενίσχυση στην Antin βάσει του καθεστώτος του 2007 συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση, η διαιτητική απόφαση θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση (βλ. τμήμα 7.1.3).

(238) Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό παρερμηνεύει το πεδίο της επίσημης έρευνας, η οποία αφορά την αποζημίωση που έλαβε η Antin δυνάμει της διαιτητικής απόφασης. Τυχόν σκέψεις σχετικά με το αν το καθεστώς του 2007 συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση δεν είναι καθοριστικές για τη διαπίστωση υφιστάμενης ενίσχυσης στη διαιτητική απόφαση, για την οποία η προθεσμία παραγραφής άρχισε, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, από τη στιγμή της έκδοσης της απόφασης (δηλαδή στις 15 Ιουνίου 2018). Δεν υπήρχε κανένα δικαίωμα πληρωμής δυνάμει του καθεστώτος του 2007 για την Antin επιπλέον των ενισχύσεων που είχαν ληφθεί πριν από την τροποποίηση του καθεστώτος το 2013. Επομένως, εάν υπήρχε τέτοια πληρωμή, θα βασιζόταν μόνο στη διαιτητική απόφαση και όχι σε τυχόν προϋπάρχοντα δικαιώματα. Ως εκ τούτου, η διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή της, συνιστά νέα ενίσχυση.

(239) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση αυτή συνάδει με τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου στην υπόθεση Micula, σύμφωνα με τις οποίες «*το δικαίωμα αποζημίωσης χορηγήθηκε μόνον με τη διαιτητική απόφαση, η οποία, αφού δέχθηκε το αίτημα των προσφυγόντων στη διαιτητική διαδικασία, όχι μόνον διαπίστωσε την ύπαρξη του δικαιώματος αυτού, αλλά και προσδιόρισε το ύψος του σχετικού ποσού*» ([140]). Πράγματι, στη συγκεκριμένη υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «*το δικαίωμα αποζημίωσης που επιδικάστηκε προς αποκατάσταση της ζημίας την οποία ισχυρίζονται ότι υπέστησαν οι προσφυγόντες στη διαιτητική διαδικασία λόγω της κατάργησης του επίμαχου καθεστώτος φορολογικών κινήτρων, κατά παράβαση της ΔΕΣ, χορηγήθηκε μόνον με τη διαιτητική απόφαση. Πράγματι, μόνον μετά το πέρας της διαιτητικής διαδικασίας που κίνησαν προς τον σκοπό αυτόν οι προσφυγόντες στη διαιτητική διαδικασία, βάσει της ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται στο άρθρο 7 της ΔΕΣ, κατέστην δυνατόν να επιτευχθεί η πραγματική καταβολή της αποζημίωσης αυτής*» ([141]). Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι «*το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας [...] ότι η κρατική ενίσχυση την οποία αφορά η επίδικη απόφαση χορηγήθηκε κατά την ημερομηνία κατάργησης του επίμαχου καθεστώτος φορολογικών κινήτρων*» ([142]). Εν προκειμένω, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς ορισμένων τρίτων, θα ήταν εσφαλμένο να θεωρηθεί ότι η επίμαχη ενίσχυση χορηγήθηκε με τη θέσπιση του καθεστώτος του 2007.

(240) Επιπλέον, όπως έχει ήδη αποδειχθεί στο τμήμα 10.1 της παρούσας απόφασης, η ίδια η διαιτητική απόφαση πληροί τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και ο χαρακτηρισμός της ως κρατικής ενίσχυσης δεν εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό του καθεστώτος του 2007.

(241) Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η διαιτητική απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι χορηγεί ενίσχυση χωριστά από το καθεστώς του 2007 (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 146 και 176), βάσει της απόφασης Dobeles Hes ([143]), η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ως άνω υπόθεση διαφέρει από πραγματικής απόψεως από την υπό κρίση υπόθεση και, ως εκ τούτου, δεν είναι συγκρίσιμη. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση Dobeles Hes, ότι αυτή καθαυτή η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης δεν μπορεί να απορρέει από δικαστική απόφαση, σε αντιδιαστολή με το τιμολογιακό πλεονέκτημα που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, υπό την έννοια ότι, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση η οποία θεσπίζει νόμιμο δικαίωμα σε αυξημένη πληρωμή για την παραχθείσα από ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρική ενέργεια αποτελεί «κρατική ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, τα αγωγικά αιτήματα ολοσχερούς ικανοποίησης του δικαιώματος αυτού πρέπει να θεωρούνται ως αιτήματα καταβολής του μη εισπραχθέντος ποσού της κρατικής ενίσχυσης και όχι ως αιτήματα χορήγησης, εκ μέρους του επιληφθέντος δικαστηρίου, χωριστής κρατικής ενίσχυσης ([144]). Ωστόσο, εν προκειμένω, η αποζημίωση που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο δεν απορρέει από δικαίωμα που είχε ήδη θεσπιστεί από την ισπανική νομοθεσία, ανεξάρτητα από τη διαιτητική απόφαση. Αντιθέτως, η διαιτητική απόφαση αποζημιώνει την Antin για την ανάκληση παράνομου καθεστώτος ενισχύσεων, το δε δικαίωμα αποζημίωσης απορρέει άμεσα από τη διαιτητική απόφαση. Επιπλέον, το διαιτητικό δικαστήριο δεν είναι εθνικό δικαστήριο. Επίσης, για τον λόγο αυτόν, δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω η απόφαση Dobeles Hes.

(242) Τέλος, η προθεσμία παραγραφής δυνάμει του άρθρου 17 παράγραφος 2 του κανονισμού 2015/1589 δεν αρχίζει να προσμετράται, στην περίπτωση καθεστώτος ενισχύσεων, από την έναρξη εφαρμογής του καθεστώτος ενισχύσεων, όπως ισχυρίζονται τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τη διατύπωση της εν λόγω διάταξης, αρχίζει να προσμετράται από την ημερομηνία χορηγήσεως της ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος ενισχύσεων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατά την οποία η εταιρεία αποκτά το δικαίωμα επί της επιμέρους πληρωμής, δηλαδή η ημερομηνία κατά την οποία η εν λόγω πληρωμή καθίσταται απαιτητή. Ως εκ τούτου, για τις πληρωμές που θα είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την τροποποίηση το 2013, η προθεσμία παραγραφής θα μπορούσε να αρχίσει να προσμετράται το νωρίτερο την ημερομηνία κατά την οποία θα έπρεπε να καταβληθούν τα ποσά ([145]).

10.3. **Μη νομιμότητα της ενίσχυσης**

(243) Το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει το σχεδιαζόμενο μέτρο προτού η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση.

([140]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 25ης Ιανουαρίου 2022, υπόθεση C-638/19 P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά European Food SA και λοιποί, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψη 125.

([141]) Ό.π., σκέψη 124.

([142]) Ό.π., σκέψη 127.

([143]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 12ης Ιανουαρίου 2023, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-702/20 και C-17/21, SIA 'DOBELES HES' και Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, ECLI:EU:C:2023:1.

([144]) Βλ. σκέψη 79 της απόφασης.

([145]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Δεκεμβρίου 2011, France Télécom κατά Επιτροπής, C-81/10 P, σκέψη 82· απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 12ης Ιανουαρίου 2023, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-702/20 και C-17/21, SIA 'DOBELES HES' και Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, ECLI:EU:C:2023:1, σκέψεις 108 έως 110.

(244) Κατά πάγια νομολογία, το καθοριστικό στοιχείο για να διαπιστωθεί το χρονικό σημείο χορήγησης μιας κρατικής ενίσχυσης στους δικαιούχους της με συγκεκριμένο μέτρο είναι η απόκτηση από τους δικαιούχους βέβαιου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης και η αντίστοιχη δέσμευση του κράτους να τη χορηγήσει. Πράγματι, σε αυτό το χρονικό σημείο το εν λόγω μέτρο μπορεί να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ([146]).

(245) Στην προκειμένη περίπτωση, η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε στις 15 Ιουνίου 2018 και διορθώθηκε για λάθη εκ παραδρομής στις 29 Ιανουαρίου 2019. Δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε στις 15 Ιουνίου 2018 υποχρέωσε την Ισπανία να καταβάλει στην Antin αποζημίωση ύψους 101 εκατ. EUR (όπως διορθώθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2019), συν τόκους επί του ποσού αυτού, η Antin απέκτησε το δικαίωμα να λάβει την αποζημίωση που επιδικάστηκε με τη διαιτητική απόφαση κατά την εν λόγω ημερομηνία. Με βάση το πόρισμα του διαιτητικού δικαστηρίου ότι η ΣΧΕ εφαρμόστηκε στην υπό κρίση διαφορά, το άρθρο 26 παράγραφος 8 της ΣΧΕ σημαίνει ότι η Ισπανία δεσμεύεται από το αποτέλεσμα της διαιτητικής διαδικασίας. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα της Antin να λάβει την ενίσχυση δυνάμει της διαιτητικής απόφασης χορηγήθηκε στις 15 Ιουνίου 2018 και, συνεπώς, η ενίσχυση χορηγήθηκε δυνάμει της διαιτητικής απόφασης την ίδια ημερομηνία [δηλαδή στις 15 Ιουνίου 2018 (βλ. επίσης τμήμα 10.2)].

(246) Η Ισπανία κοινοποίησε τη διαιτητική απόφαση στις 17 Απριλίου 2019 και, με βάση τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος, η Ισπανία δεν έχει καταβάλει το επιδικασθέν ποσό ούτε έχει εφαρμόσει ή έχει εκτελέσει την απόφαση.

(247) Δεδομένου ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε στις 15 Ιουνίου 2018 πριν από την έγκρισή της από την Επιτροπή, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση που προκύπτει από τη διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, από την εφαρμογή της, είναι παράνομη.

(248) Για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σε αντίθεση με τον ισχυρισμό τρίτων, η κοινοποίηση της Ισπανίας δεν είναι «καταχρηστική». Κοινοποιώντας την επίμαχη ενίσχυση, η Ισπανία ενήργησε σύμφωνα με την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η οποία, εξ ορισμού, δεν μπορεί να θεωρηθεί κατάχρηση δικαίου.

(249) Σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης θα συνιστούσε επίσης παράνομη ενίσχυση.

10.4. **Συμβατότητα της ενίσχυσης**

(250) Δεδομένου ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το εν λόγω μέτρο απαγορεύεται, εκτός εάν μπορεί να θεωρηθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 ή το άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

(251) Εξαρχής, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι κατά την εκτίμηση του συμβιβάσιμου ενός μέτρου με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της ΣΛΕΕ, το βάρος της απόδειξης το φέρει βασικά το κράτος μέλος ([147]). Επί του παρόντος, η Ισπανία δεν πρόβαλε επιχειρήματα που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν το μέτρο βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

(252) Ωστόσο, για λόγους πληρότητας, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, εκτός από την υπενθύμιση ότι η Ισπανία έφερε το βάρος της απόδειξης του συμβιβάσιμου, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να προβεί σε εκτίμηση του συμβιβάσιμου με δική της πρωτοβουλία και εξέφρασε τις προκαταρκτικές αμφιβολίες της σχετικά με τη συμβατότητα του μέτρου με την εσωτερική αγορά σε σχέση με i) πιθανή παραβίαση του δικαίου της ΕΕ από το μέτρο ενίσχυσης (αιτιολογικές σκέψεις 96 έως 102 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), και με ii) τη μη συμμόρφωση του μέτρου ενίσχυσης με τα κριτήρια συμβατότητας βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες εφαρμόζονται στις ενισχύσεις λειτουργίας για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 108 έως 154 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας).

(253) Για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, η Επιτροπή εμμένει στο συμπέρασμά της ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά διότι παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης.

([146]) Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 25ης Ιανουαρίου 2022, υπόθεση C-638/19 P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά European Food SA και λοιποί, ECLI:EU:C:2022:50, σκέψη 123.

([147]) Απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, υπόθεση T-68/03, Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2007:253, σκέψη 34.

10.4.1. *Παραβίαση του δικαίου της Ένωσης*

(254) Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «ενίσχυση η οποία, αυτή καθεαυτήν ή λόγω ορισμένων λεπτομερειών χορήγησής της, παραβιάζει διατάξεις ή γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να κριθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά […]. Πράγματι, όταν οι λεπτομέρειες χορήγησης μιας ενίσχυσης συνδέονται τόσο άρρηκτα με το αντικείμενο της ενίσχυσης ώστε να μην μπορούν να εκτιμηθούν χωριστά, το αποτέλεσμά τους επί του συμβατού ή μη της ενίσχυσης στο σύνολό της πρέπει κατ' ανάγκην να εκτιμάται με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 108 ΣΛΕΕ» ([148]).

(255) Καταρχάς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα δικαστήρια της Ένωσης θεωρούν ότι μια διεθνής συμφωνία δεν πρέπει να θίγει το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων που καθιερώνουν οι Συνθήκες και, συνακόλουθα, την αυτονομία του νομικού συστήματος της Ένωσης, τον σεβασμό του οποίου εγγυάται το Δικαστήριο ([149]). Η αρχή αυτή έχει αποτυπωθεί ιδίως στο άρθρο 344 της ΣΛΕΕ, κατά το οποίο τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπουν οι Συνθήκες ([150]).

(256) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ([151]). Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 ΣΕΕ, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να εγγυώνται την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό ([152]). Ακρογωνιαίο λίθο του διαμορφωμένου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιοδοτικού συστήματος αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων ακριβώς μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας κατά τον τρόπο αυτόν δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής του, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες ([153]).

(257) Όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 9 έως 11, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 19 ΣΕΕ και τα άρθρα 267 και 344 ΣΛΕΕ, καθώς και η γενική αρχή της αυτονομίας της έννομης τάξης της Ένωσης αποκλείουν διάταξη διεθνούς συμφωνίας δυνάμει της οποίας επενδυτής ενός εκ των συμβαλλόμενων στη συμφωνία αυτήν κρατών μελών μπορεί, σε περίπτωση διαφοράς που αφορά επενδύσεις σε άλλο κράτος μέλος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας, να κινήσει διαδικασία κατά του δεύτερου κράτους μέλους ενώπιον διαιτητικού δικαστηρίου του οποίου τη δικαιοδοσία έχει αναλάβει την υποχρέωση να αποδεχθεί αυτό το κράτος μέλος ([154]).

(258) Πράγματι, με τη σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας, τα συμβαλλόμενα σε αυτήν κράτη μέλη συναινούν να μην υπόκεινται οι διαφορές οι οποίες ενδέχεται να αφορούν την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων τους και, ως εκ τούτου, στο σύστημα ένδικων βοηθημάτων και μέσων που υποχρεούνται, κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, να προβλέπουν στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, μια τέτοια συμφωνία είναι ικανή να οδηγήσει σε κατάσταση κατά την οποία οι διαφορές αυτές δεν επιλύονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης ([155]).

(259) Εν προκειμένω, η διαιτητική απόφαση αφορά διαφορά μεταξύ κράτους μέλους και δύο επενδυτών που προέρχονται από δύο άλλα κράτη μέλη και εκδόθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία κινήθηκε βάσει του μηχανισμού διαιτησίας επενδυτή-κράτους που προβλέπεται στο άρθρο 26 της ΣΧΕ.

([148]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Ιανουαρίου 2023, υπόθεση C-284/21 P, Επιτροπή κατά Anthony Braesch και λοιπών, ECLI:EU:C:2023:58, σκέψεις 96 και 97 (βλ. επίσης την αναφερόμενη νομολογία).

([149]) Βλ. απόφαση Achmea, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία. Βλ. επίσης απόφαση Komstroy, σκέψη 42.

([150]) Βλ. απόφαση Achmea, σκέψη 32. Βλ. επίσης απόφαση Komstroy, σκέψη 42.

([151]) Βλ. απόφαση Achmea, σκέψη 35. Βλ. επίσης απόφαση Komstroy, σκέψη 45.

([152]) Βλ. απόφαση Achmea, σκέψη 36. Βλ. επίσης απόφαση Komstroy, σκέψη 45.

([153]) Βλ. απόφαση Achmea, σκέψη 37. Βλ. επίσης απόφαση Komstroy, σκέψη 46.

([154]) Βλ. απόφαση Achmea και απόφαση Komstroy· Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749.

([155]) Διάταξη του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

(260) Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 10 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας και όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση Komstroy, η ΣΧΕ αποτελεί, δυνάμει της πράξης για την έγκριση της σύναψής της από την Ένωση και σύμφωνα με το άρθρο 216 της ΣΛΕΕ, μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης, με αποτέλεσμα η ίδια η ΣΧΕ να αποτελεί πράξη του δικαίου της Ένωσης ([156]). Ως εκ τούτου, κάθε διαιτητικό δικαστήριο που έχει συσταθεί βάσει της ΣΧΕ θα πρέπει να ερμηνεύει, ακόμα και να εφαρμόζει, το δίκαιο της Ένωσης ([157]).

(261) Επιπλέον, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφαση Komstroy, ένα ad hoc δικαστήριο, όπως το διαιτητικό δικαστήριο που εξέδωσε τη διαιτητική απόφαση, δεν αποτελεί μέρος του δικαιοδοτικού συστήματος κράτους μέλους. Επομένως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί δικαστήριο κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν έχει την εξουσία να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής απόφασης σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ([158]). Λόγω της ασυμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης που θα προέκυπτε αν επενδυτής από ένα κράτος μέλος ήταν σε θέση να ενεργοποιήσει τον εν λόγω μηχανισμό διαιτησίας σε περίπτωση διαφοράς σχετικά με επένδυση που πραγματοποίησε σε άλλο κράτος μέλος, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 26 της ΣΧΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε μια τέτοια περίπτωση, δηλαδή σε ενδοενωσιακή διαφορά.

(262) Με βάση τα ανωτέρω και σε αντίθεση με το επιχείρημα που πρόβαλαν διάφορα ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη στις γραπτές παρατηρήσεις τους, πρέπει να θεωρηθεί ότι η διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της διαιτητικής απόφασης στερείται νομικής βάσης. Το άρθρο 26 της ΣΧΕ δεν έχει εφαρμογή σε διαφορά όπως η υπό κρίση διαφορά μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτών άλλων κρατών μελών σχετικά με επένδυση που πραγματοποίησαν οι τελευταίοι στο πρώτο κράτος μέλος. Η Ισπανία δεν πρότεινε ποτέ τη διαιτησία για την επίλυση τέτοιων διαφορών. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει συμφωνία για διαιτησία ούτε έχει συσταθεί δεόντως διαιτητικό δικαστήριο εάν έχει συσταθεί βάσει μη εφαρμοστέας διάταξης. Ωστόσο, το διαιτητικό δικαστήριο που συστάθηκε εν προκειμένω ενέχει τις πλημμέλειες τις οποίες διαπίστωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση Komstroy. Συστάθηκε βάσει του άρθρου 37 παράγραφος 2 στοιχείο β) της σύμβασης ICSID, βάσει του οποίου ο δικαστικός έλεγχος των αποφάσεών του, συμπεριλαμβανομένης της διαιτητικής απόφασης, υπάγεται στη σύμβαση ICSID. Τα άρθρα 52, 53 και 54 της σύμβασης ICSID προβλέπουν περιορισμένο μόνο έλεγχο των αποφάσεων που αφορούν, ιδίως, τη δικαιοδοσία του διαιτητικού δικαστηρίου. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να θεωρηθεί ότι η διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε από το διαιτητικό δικαστήριο δεν υπόκειται σε έλεγχο από δικαστήριο κράτους μέλους ικανό να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με το δίκαιο της Ένωσης.

(263) Ως εκ τούτου, ακόμα και αν αγνοηθεί το γεγονός ότι είναι άκυρη επειδή στερείται νομικής βάσης, η διαιτητική απόφαση πρέπει να θεωρηθεί ασυμβίβαστη με το δίκαιο της Ένωσης. Δεν μπορεί να έχει κανένα αποτέλεσμα και δεν μπορεί να εκτελεστεί προκειμένου να καταβληθεί η επιδικασθείσα αποζημίωση ([159]).

(264) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, καθώς και τη γενική αρχή της αυτονομίας της έννομης τάξης της ΕΕ.

10.4.2. *Μη εφαρμογή του άρθρου 351 της ΣΛΕΕ*

(265) Το άρθρο 351 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν […] για τα κράτη που προσχωρούν, πριν από την ημερομηνία της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών αφενός, και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις Συνθήκες».

([156]) Βλ. απόφαση Komstroy, σκέψη 23.
([157]) Βλ. απόφαση Komstroy, σκέψη 50.
([158]) Βλ. απόφαση Komstroy, σκέψεις 52 και 53.
([159]) Διάταξη της 21ης Σεπτεμβρίου 2022, Romatsa και λοιποί, C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, σκέψεις 42-43· δήλωση σχετικά με τις έννομες συνέπειες της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Komstroy και την κοινή αντίληψη σχετικά με τη μη εφαρμογή του άρθρου 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας ως βάσης για την ενδοενωσιακή διαιτητική διαδικασία (ΕΕ L, 2024/2121, 6.8.2024).

(266) Κατά πάγια νομολογία, με το άρθρο 351 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ, διευκρινίζεται, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ότι η εφαρμογή των Συνθηκών της ΕΕ δεν επηρεάζει τη δέσμευση του οικείου κράτους μέλους να σέβεται τα απορρέοντα από προγενέστερη σύμβαση δικαιώματα τρίτων κρατών και να τηρεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του ([160]). Επομένως, το άρθρο 351 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ έχει ως σκοπό τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των τρίτων χωρών, επιτρέποντας στα οικεία κράτη μέλη να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από προγενέστερη διεθνή σύμβαση ([161]). Αντιθέτως, δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να επικαλούνται δικαιώματα απορρέοντα από τέτοιες συμβάσεις στις ενδοενωσιακές τους σχέσεις ([162]).

(267) Επιπλέον, κατά τη νομολογία, η δυνατότητα μη εφαρμογής ενός κανόνα του δικαίου της Ένωσης λόγω προγενέστερης διεθνούς σύμβασης, δυνάμει του άρθρου 351, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ εξαρτάται από τη διττή προϋπόθεση ότι πρέπει να πρόκειται για σύμβαση συναφθείσα πριν από την έναρξη ισχύος των Συνθηκών της Ένωσης στο οικείο κράτος μέλος και ότι η ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα έλκει εξ αυτής δικαιώματα των οποίων την τήρηση εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους μπορεί να απαιτήσει ([163]).

(268) Εν προκειμένω, όπως εξηγείται στην υποσημείωση (4), η ΣΧΕ υπογράφηκε από την Ένωση και την Ισπανία τον Δεκέμβριο του 1994 (και στις 17 Δεκεμβρίου 1991 από το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες, τα κράτη μέλη στα οποία είναι εγκατεστημένη η Antin) και άρχισε να ισχύει, μετά την κύρωσή της, τον Απρίλιο του 1998. Η Ισπανία υπέγραψε τη σύμβαση ICSID στις 21 Μαρτίου 1994 με έναρξη ισχύος, μετά την κύρωσή της, στις 17 Σεπτεμβρίου 1994. Για το Λουξεμβούργο, η σύμβαση ICSID άρχισε να ισχύει στις 29 Αυγούστου 1970 και για τις Κάτω Χώρες στις 14 Οκτωβρίου 1966. Ως εκ τούτου, η ΣΧΕ και η ICSID συνήφθησαν μετά το 1958 (κρίσιμη ημερομηνία για την εφαρμογή του άρθρου 351 της ΣΛΕΕ στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες) και μετά την προσχώρηση της Ισπανίας στην Ένωση το 1986. Ως εκ τούτου, η πρώτη προϋπόθεση που προβλέπεται στο άρθρο 351 της ΣΛΕΕ δεν πληρούται σε καμία περίπτωση.

(269) Επιπλέον, το άρθρο 26 της ΣΧΕ αποσκοπεί, κατά την απόφαση Komstroy, στη ρύθμιση των διμερών σχέσεων ([164]). Παρομοίως, η σύμβαση ICSID, παρά τον πολυμερή χαρακτήρα της, έχει ως αντικείμενο τη ρύθμιση των διμερών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών κατά τρόπο ανάλογο προς μια διμερή συνθήκη. Μολονότι τα τρίτα κράτη που συνήψαν τη σύμβαση ICSID θα μπορούσαν να έχουν συμφέρον να τηρήσει η Ισπανία τις υποχρεώσεις της έναντι άλλου κράτους μέλους προβαίνοντας, σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω σύμβασης, στην εκτέλεση διαιτητικής απόφασης εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής της σύμβασης, ωστόσο, ένα τέτοιο αμιγώς πραγματικό συμφέρον δεν είναι δυνατό να εξομοιωθεί με «δικαίωμα», κατά την έννοια του άρθρου 351, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ικανό να δικαιολογήσει την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης ([165]). Ως εκ τούτου, ούτε η ΣΧΕ ούτε η σύμβαση ICSID πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 351 της ΣΛΕΕ.

(270) Ως εκ τούτου, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το άρθρο 351 της ΣΛΕΕ δεν είναι συναφές με την παρούσα υπόθεση και ότι το συμπέρασμα της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 264 ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης δεν θίγεται από το άρθρο 351 της ΣΛΕΕ.

10.4.3. *Έλλειψη θεμιτής προσδοκίας*

(271) Πολλά ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη ισχυρίζονται στις γραπτές παρατηρήσεις τους ότι απόφαση της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται ότι η διαιτητική απόφαση δεν είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά λόγω της μη συμμόρφωσής της με το δίκαιο της ΕΕ θα παραβίαζε την αρχή της προστασίας της θεμιτής προσδοκίας.

([160]) Απόφαση της 15 Σεπτεμβρίου 2011, Επιτροπή κατά Σλοβακίας, C-264/09, ECLI:EU:C:2011:580, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 74.

([161]) Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, European Food SA και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-624/15 RENV και T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([162]) Ό.π., σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([163]) Ό.π., σκέψη 80 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([164]) Βλ. απόφαση Komstroy, σκέψη 64.

([165]) Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, European Food και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV και T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 106 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

(272) Η αρχή της προστασίας της θεμιτής προσδοκίας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης η οποία επιτρέπει σε κάθε οικονομικό φορέα στον οποίο ένα θεσμικό όργανο δημιούργησε δικαιολογημένες προσδοκίες να τις επικαλεστεί ([166]). Εντούτοις, όταν ένας συνετός και ενημερωμένος επιχειρηματίας είναι σε θέση να προβλέψει τη θέσπιση από τα θεσμικά όργανα, μέτρου ικανού να θίξει τα συμφέροντά του, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την εν λόγω αρχή μετά τη λήψη του εν λόγω μέτρου ([167]).

(273) Κατά πάγια νομολογία, το δικαίωμα επίκλησης της αρχής της προστασίας της θεμιτής προσδοκίας προϋποθέτει τη συνδρομή τριών προϋποθέσεων. Πρώτον, πρέπει να έχουν δοθεί από τη διοίκηση στον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές. Τέτοιου είδους διαβεβαιώσεις, ανεξαρτήτως της μορφής υπό την οποία παρέχονται, συνιστούν οι πληροφορίες που είναι συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες. Δεύτερον, οι διαβεβαιώσεις αυτές πρέπει να είναι ικανές να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο πρόσωπο προς το οποίο απευθύνονται. Τρίτον, οι παρασχεθείσες διαβεβαιώσεις πρέπει να είναι σύμφωνες προς τους ισχύοντες κανόνες ([168]).

(274) Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, η Επιτροπή δεν έχει παράσχει ποτέ διαβεβαιώσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν την Antin να έχει τη θεμιτή προσδοκία ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση ή ότι, σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή θα θεωρούσε τη διαιτητική απόφαση και, σε κάθε περίπτωση, την εφαρμογή της, νόμιμη και συμβατή κρατική ενίσχυση.

(275) Αντιθέτως, η Επιτροπή εξέθεσε σαφώς στην απόφαση του 2017, δηλαδή πριν από την έκδοση της διαιτητικής απόφασης, ότι «*κάθε αποζημίωση που επιδικάζεται από διαιτητικό δικαστήριο σε επενδυτή με βάση το γεγονός ότι η Ισπανία τροποποίησε το καθεστώς οικονομικής πριμοδότησης με το κοινοποιημένο καθεστώς συνιστά αφ' εαυτής κρατική ενίσχυση*» ([169]). Δεδομένου ότι τα διαιτητικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να κηρύσσουν κρατική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, καθώς αυτό αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, ένας συνετός και ενημερωμένος οικονομικός φορέας θα μπορούσε να αναμένει ότι οποιαδήποτε τέτοια επιδίκαση αποζημίωσης θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση που πρέπει να κοινοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ και θα υπέκειτο στην υποχρέωση αναστολής. Ως εκ τούτου, δεν παρασχέθηκαν στους επενδυτές συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες πληροφορίες ικανές να τους δημιουργήσουν θεμιτή προσδοκία.

(276) Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν μπορεί να δημιουργηθεί θεμιτή προσδοκία για πράξεις της Ένωσης που θα παραβίαζαν το δίκαιο της Ένωσης. Όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 10 έως 12, η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, αντιβαίνουν στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, καθώς και στα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ και στη γενική αρχή της αυτονομίας της έννομης τάξης της ΕΕ. Ως εκ τούτου, το μέτρο δεν μπορεί να δημιουργήσει θεμιτή προσδοκία.

(277) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αρχή της θεμιτής προσδοκίας δεν θίγει το συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά.

10.4.4. *Συμπέρασμα σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης*

(278) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και στα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ, καθώς και στη γενική αρχή της αυτονομίας της έννομης τάξης της ΕΕ. Χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η ενίσχυση συνεπάγεται διάκριση λόγω ιθαγένειας κατά παράβαση του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ ή αν είναι συμβατή με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το μέτρο δεν είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εγκριθεί.

([166]) Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, European Food και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV και T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 228 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([167]) Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, European Food και λοιποί κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV και T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, σκέψη 229 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([168]) Ό.π., σκέψη 230 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

([169]) Αιτιολογική σκέψη 165 της απόφασης της Επιτροπής του 2017.

11. ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΠΟΣΩΝ

(279) Σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ και την πάγια νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφασίσει αν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να τροποποιήσει ή να καταργήσει ενίσχυση εφόσον διαπιστωθεί ότι είναι ασύμβατη με την εσωτερική αγορά ([170]). Από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει επίσης ότι η υποχρέωση για το κράτος μέλος να καταργήσει ενίσχυση την οποία η Επιτροπή θεωρεί ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά αποσκοπεί στην επαναφορά στην πρότερη κατάσταση ([171]).

(280) Στο πλαίσιο αυτό, τα δικαστήρια της Ένωσης έχουν αποφανθεί ότι ο ανωτέρω στόχος επιτυγχάνεται όταν ο δικαιούχος αποδώσει τα ποσά που χορηγήθηκαν με τη μορφή παράνομων ενισχύσεων, χάνοντας έτσι το πλεονέκτημα που απολάμβανε στην εσωτερική αγορά έναντι των ανταγωνιστών, και τα πράγματα επανέλθουν στην κατάσταση προ της καταβολής της ενίσχυσης ([172]).

(281) Σε συμφωνία με τη νομολογία, το άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου ([173]) ορίζει ότι «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υποθέση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο».

(282) Όπως αποφάνθηκε το Δικαστήριο, η παράνομη ενίσχυση πρέπει επίσης να αναζητηθεί από την εταιρεία που εξακολουθεί την οικονομική δραστηριότητα της επιχείρησης η οποία είχε ωφεληθεί αρχικώς από την ενίσχυση αυτή, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι η εν λόγω εταιρεία, στην πράξη, απολαύει ακόμη του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος που συνδέεται με την εν λόγω ενίσχυση ([174]). Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι «*οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια, στο πλαίσιο του καθήκοντος που υπέχουν να ανακτήσουν την ενίσχυση και να διασφαλίσουν πλήρως την αποτελεσματικότητα της αποφάσεως περί ανακτήσεως της Επιτροπής, στην οποία προσδιορίζεται επακριβώς ο αποδέκτης της ενίσχυσης, καθώς και να εξαλείψουν ουσιαστικά τη στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκαλείται από το συνδεόμενο με τη λήψη της ενίσχυσης ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οφείλουν να προσδιορίσουν άλλη επιχείρηση πλην της προσδιοριζόμενης στην ως άνω απόφαση περί ανακτήσεως, στην περίπτωση κατά την οποία το συνδεόμενο με την επίμαχη ενίσχυση πλεονέκτημα μεταβιβάστηκε στην πράξη προς την άλλη αυτή επιχείρηση μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως περί ανακτήσεως*» ([175]).

(283) Στην περίπτωση αυτήν, από τις προηγούμενες παρατηρήσεις προκύπτει ότι η Ισπανία πρέπει να ανακτήσει κάθε ποσό της ενίσχυσης που καταβλήθηκε στην Antin ή σε τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα. Ωστόσο, με βάση τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, ενώ η ίδια η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε και, ως εκ τούτου, η επίμαχη ενίσχυση χορηγήθηκε στην Antin ([176]), η Ισπανία δεν έχει καταβάλει το επιδικασθέν ποσό ούτε έχει εκτελέσει ή εφαρμόσει την εν λόγω διαιτητική απόφαση. Ως εκ τούτου, με βάση τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή, δεν έχει πράγματι καταβληθεί κρατική ενίσχυση και δεν υπάρχει ανάγκη επιστροφής ποσού εάν η Ισπανία εξακολουθήσει να μην καταβάλλει αποζημίωση δυνάμει της διαιτητικής απόφασης στο μέλλον.

(284) Στο πλαίσιο αυτό, εκτός από τη μη καταβολή του επιδικασθέντος ποσού και την εφαρμογή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, η Ισπανία διασφαλίζει ότι δεν πραγματοποιείται καμία πληρωμή επιδικασθέντος ποσού, εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης με οποιονδήποτε άλλον τρόπο από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης. Σε περίπτωση πληρωμής επιδικασθέντος ποσού, εκτέλεσης ή εφαρμογής, η Ισπανία ανακτά τα ποσά που πράγματι μεταβιβάστηκαν ως αποτέλεσμα της εν λόγω πληρωμής, εφαρμογής ή εκτέλεσης ([177]). Στο πλαίσιο αυτό, η Ισπανία πρέπει να ανακτήσει κάθε ποσό της ενίσχυσης που καταβλήθηκε δυνάμει της διαιτητικής απόφασης στην Antin και σε τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα.

([170]) Απόφαση της 12ης Ιουλίου 1973, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, σκέψη 13.
([171]) Απόφαση της 21ης Μαρτίου 1990, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, σκέψη 66.
([172]) Απόφαση της 17ης Ιουνίου 1999, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, σκέψεις 64 και 65.
([173]) Βλ. υποσημείωση 60.
([174]) Απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2025, Scai Srl κατά Regione Campania, υπόθεση C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, σκέψη 40· απόφαση της 7ης Μαρτίου 2018, SNCF Mobilités κατά Επιτροπής, C-127/16 P, ECLI:EU:C:2018:165, σκέψεις 104 και 106.
([175]) Απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2025, Scai Srl κατά Regione Campania, υπόθεση C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, σκέψη 46.
([176]) Βλ. επίσης τμήμα 10.3 της παρούσας απόφασης.
([177]) Προκειμένου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Ισπανία λαμβάνει επίσης όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσει την Antin, καθώς και τρίτους που ενδέχεται να λάβουν ή έχουν λάβει το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα, να επιδιώξουν την αναγνώριση, την επιβολή και την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στα κράτη μέλη της Ένωσης ή σε τρίτες χώρες.

(285) Προκειμένου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Ισπανία λαμβάνει επίσης όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσει την Antin, καθώς και τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα, να επιδιώξουν την αναγνώριση, την επιβολή και την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, είτε στα κράτη μέλη της Ένωσης είτε σε τρίτες χώρες.

(286) Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3, ΣΕΕ απορρέει ότι τα κράτη μέλη, και ιδίως τα εθνικά δικαστήρια, οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προς εξασφάλιση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, και ιδίως των κανόνων του δικαίου της Ένωσης σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, όπως προβλέπονται στα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ ([178]). Ως αποτέλεσμα αυτής της ίδιας αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του άρθρου 19 παράγραφος 1, ΣΕΕ, των άρθρων 267 και 344 ΣΛΕΕ, καθώς και της αρχής της αυτονομίας της έννομης τάξης της Ένωσης ([179]). Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας απαιτεί από τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των μη ισπανικών εθνικών δικαστηρίων, να μην αναγνωρίζουν, να μην εκτελούν και να μην εφαρμόζουν τη διαιτητική απόφαση, καθώς και να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εμποδίσουν την αναγνώριση, την εκτέλεση ή την εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης (για παράδειγμα, διατάσσοντας τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στη δικαιοδοσία τους να παύσουν κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στην αναγνώριση ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης σε άλλες δικαιοδοσίες, καθώς και επιβάλλοντάς τους χρηματικές ποινές σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την εντολή παύσης κάθε τέτοιας ενέργειας).

12. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαιτητική απόφαση, και σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της, συνεπάγεται κρατική ενίσχυση η οποία δεν είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, διότι βασίζεται σε ερμηνεία της ΣΧΕ κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η Ισπανία πρέπει να ανακτήσει κάθε ποσό της ενίσχυσης που καταβλήθηκε, μεταξύ άλλων από κάθε τρίτο που έχει λάβει ή ενδέχεται να λάβει το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα. Εκτός από τη μη πληρωμή επιδικασθέντος ποσού, την εφαρμογή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, η Ισπανία πρέπει να διασφαλίσει ότι δεν θα πραγματοποιηθεί καμία πληρωμή επιδικασθέντος ποσού, εκτέλεση ή εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης με οποιονδήποτε άλλον τρόπο από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης, και θα ανακτήσει τα ποσά που πράγματι μεταφέρθηκαν ως αποτέλεσμα της εν λόγω πληρωμής, εφαρμογής ή εκτέλεσης. Προκειμένου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Ισπανία λαμβάνει επίσης όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσει την Antin, καθώς και τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό, ή οποιοδήποτε σχετικό δικαίωμα, να επιδιώξουν την αναγνώριση, την επιβολή και την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, είτε στα κράτη μέλη της Ένωσης είτε σε τρίτες χώρες,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η διαιτητική απόφαση την οποία εξέδωσε το διαιτητικό δικαστήριο που συστάθηκε υπό την αιγίδα του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και Antin Energia Termosolar B.V. κατά Ισπανίας υπέρ της Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και της Antin Energia Termosolar B.V. (υπόθεση ICSID αριθ. ARB/13/31) συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

([178]) Απόφαση της 14ης Μαρτίου 2024, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, C-516/22, ECLI:EU:C:2024:231, σκέψεις 93 έως 99.

([179]) Στο πλαίσιο αυτό, ένα δικαστήριο των Κάτω Χωρών (το Rechtbank Amsterdam), κατά την εκδίκαση της υπόθεσης Koninkrijk Spanje κατά AES SOLAR ENERGY COÖPERATIEF U.A., AMPERE EQUITY FUND B.V., i) έκρινε ότι ενδοενωσιακή διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε λόγω παραβίασης της ΣΧΕ από την Ισπανία συνιστούσε παράνομη κρατική ενίσχυση βάσει του δικαίου της Ένωσης, εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν την είχε εγκρίνει, ii) δήλωσε ότι η ανάκτηση αποζημίωσης στο πλαίσιο της εν λόγω διαιτητικής απόφασης θα αντέβαινε στο δίκαιο της Ένωσης για όσο διάστημα εξακολουθεί να εκκρεμεί η διαδικασία επί της κρατικής ενίσχυσης, και iii) διέταξε τους εναγομένους να καταβάλουν στην Ισπανία κάθε ποσό που η Ισπανία ενδεχομένως υποχρεωθεί να καταβάλει στον εναγόμενο (ή σε διάδοχο), υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης έχει ως αποτέλεσμα την πραγματική καταβολή ποσού από την Ισπανία, καθώς και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν έχει ακόμη αποφανθεί σχετικά με το αν η διαιτητική απόφαση συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση βάσει του δικαίου της Ένωσης.

Σε κάθε περίπτωση, η πληρωμή επιδικασθέντος ποσού, η εφαρμογή ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης που εκδόθηκε από το διαιτητικό δικαστήριο το οποίο συστάθηκε υπό την αιγίδα του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και Antin Energia Termosolar B.V. κατά Ισπανίας υπέρ της Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. και της Antin Energia Termosolar B.V. συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

Το Βασίλειο της Ισπανίας δεν θα καταβάλει κανένα από τα ποσά ενίσχυσης που αναφέρονται στο άρθρο 1 και θα διασφαλίσει ότι δεν θα πραγματοποιηθεί καμία πληρωμή της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

Το Βασίλειο της Ισπανίας θα λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσει την Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l., την Antin Energia Termosolar B.V και τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 1, ή οποιοδήποτε δικαίωμα δυνάμει της διαιτητικής απόφασης, να επιδιώξουν την αναγνώριση, την επιβολή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, είτε σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε τρίτες χώρες.

Άρθρο 4

Το Βασίλειο της Ισπανίας θα ανακτήσει κάθε ποσό της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 το οποίο έχει καταβληθεί στην Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l., στην Antin Energia Termosolar B.V, καθώς και σε τρίτους που έχουν λάβει ή ενδέχεται να λάβουν το επιδικασθέν ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 1, ή οποιοδήποτε δικαίωμα δυνάμει της διαιτητικής απόφασης, συμπεριλαμβανομένων ποσών που προκύπτουν από αναγκαστική εκτέλεση σε τρίτες χώρες.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 24 Μαρτίου 2025.

Για την Επιτροπή
Valdis DOMBROVSKIS
Μέλος της Επιτροπής